

פְּרִשֵׁת וַיִּקְרָא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וכו' וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר עוֹד דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לְכַאוֹרָה הוּא כָּפַל לְשׁוֹן ונ"ל לְפָרֵשׁ דְּהִנֵּה כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְלֹא כְּתִיב מִי קָרָא וְלְכַאוֹרָה הִנֵּה א"ל דְּתִיבַת ה' שִׁינָה אֲנִי־קָרָא ג"כ וְכֵן הִתְמַשֵּׁף וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיִּדְבֹר אֵלָיו ה' שֶׁהִשׁ קָרָא קָרָא אֶל מֹשֶׁה וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו אִף הִגְיִנָה מְלַמְּדֵנוּ כִּי וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה הוּא אֶתְנַחֲת' תַּחַת תִּיבַת מֹשֶׁה וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו הוּא מֵהַפֶּה פִּשְׁטָא קִטָּן נִמְצָא מִשְׁמַעוֹת שְׁלֵא קָאֵי אֲנִי־קָרָא וְנִרְא' לְפָרֵשׁ בְּאֵר הַטֵּיב בַּע"ה וְהִנֵּה בְּפִשׁוּט י"ל כֶּה דְהַפְתּוּב סָמָךְ אִמָּה שְׁנִכְתַּב בִּפ' שְׁמוֹת בְּתַחֲלִילַת הַגְּבוּאָה וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים וכו' וְאֶפְשָׁר כְּוֹנֵת רַש"י ג"כ בְּזֶה שְׁפֹתֵב לְכָל הַדְּבָרוֹת וכו' הִנֵּה קְרִיאָה מְקוֹדֵם עוֹד נ"ל וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה ע"ד מֵאֲחֻז"ל אֵל תֵּאֱמֹן בְּעֶצְמָךְ וכו' וְהִנֵּה מִש"ר ג"כ לֹא הִנֵּה מִחֲזִיק בְּדַעְתּוֹ שְׂרָאוֹי הוּא לְשִׁמּוֹעַ הַגְּבוּאָה וְהִי אֶצְלוֹ כְּדָבָר שְׂפָא בְּמִקְרָה וּבְהַזְדַּמְנוֹת וְהִנֵּה אֶצְלוֹ תְּמִיד כְּמוֹ הוֹרָאֵת שְׁעָה: וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר תִּיבַת לֵאמֹר נ"ל ע"ד שְׁפִירֵש"י ע"פ וּבְכוּא מֹשֶׁה בְּסוּף פ' נִשְׂא וְנִרְא' כֶּה פֶּן פֶּן שְׁדִיבֵר הִי"ת בֵּינוּ לְבִין עֶצְמוֹ וְהַדִּיבּוּר הִי בָּא לְאֵהָל מוֹעֵד וְנוֹכַל לֹמַר הַכְּוֹנֵה בְּפִסּוּק וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו הִינֵנוּ כְּמִלָּךְ שְׁמַדְבֵר בֵּינוּ לְבִין עֶצְמוֹ מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר הִינֵנוּ מֵאֵהָל מוֹעֵד וְתֵאֱמַר לְמֹשֶׁה דְּבַר אֶל ב"י וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן וכו' נ"ל ע"ד דְּאִיתָא מֵאֲחֻז"ל כָּל הַמִּתְגָּא: כְּאִילוּ בָּא עַל כָּל עֲרִיזוֹת ר"ל וְהִנֵּה יְדוּעַ זְבַח רְשָׁעִים תוֹעֵבָה וּבְכֵן מִי שְׂרוּצ' לְהַקְרִיב קִרְבָּן נִדְבָה צָרִיף שְׂרָא' שְׁלֵא יְהִי זְבַח רְשָׁעִים וְצָרִיף שְׂיָבוֹא לְמִדְרַגַּת עֲנָוָה וְהוּא מֵה שְׂאָמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב וכו' אָדָם בְּגִימְטָרָא מֵה הִינֵנוּ עֲנָוָה כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ שְׂאָמַר מֹשֶׁה רַבִּינוּ וְנַחֲנוּ מֵה וְהִינֵנוּ אָדָם כִּי יִקְרִיב שְׂרָא' לְבוֹא לְמִדְרַגַּת עֲנָוָה וְיִהְיֶה הַקִּרְבָּן לְרִצּוֹן: וְהִסִּיר אֶת מִרְאָתוֹ בְּנִצְתָהּ וְהַשְׁלִיךָ וכו' אֵל מְקוֹם הַדָּשָׁן נ"ל ע"ד רַמְזוֹ דְּהִנֵּה אִיתָא מֵאֲחֻז"ל גְּדוּלִים בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה יוֹתֵר מִצְדִּיקִים גְּמוּרִים וּבְמִקּוֹם שְׁבַע"ת עוֹמְדִים וכו' ונ"ל דְּהִנֵּה יְדוּעַ אֵל יֵאֱמַר אָדָם אֵי אֶפְשֵׁי בְּבִשָׁר חֲזִיר רַק אֶפְשֵׁי וּמָה אֶעֱשֶׂה שְׂאָבֵי שְׂבִשְׂמִים גָּזַר עָלַי וְהִנֵּה יֵשׁ תְּשׁוּבָה מֵאֵהָבָה וְתִשׁוּב' מִיִּרְאָה מֵאֵהָב' נַעֲשׂוּ עֲבִירוֹת כְּזִכִּיּוֹת וּמִיִּרְא' נַעֲשִׂים כְּשִׁגְגוֹת ונ"ל בַּעז"ה שְׁמַצִּינוּ גְּדוּלָה עֲבִירָה לְשִׁמָּה מִמְצָנָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הֵגַם שֵׁאֲחֻז"ל לְעוֹלָם יַעֲסוּק אָדָם בְּתוֹר' וּמִצְוֹת וְאֶפְשֵׁי שְׁלֵא לְשִׁמָּה מִכ"ע עֲבִירָה לְשִׁמָּה יוֹתֵר גְּדוּלָה וְהִנֵּה הָעֲבִירָה שְׁעֵשָׂה שְׁלֵא לְשִׁמָּה הוּא עֲבִירָה גְּדוּלָה וְאֵם הִנֵּה עוֹשֶׂה לְשִׁמָּה הִי מִצְנָה וּא"כ הֵגַם שְׁעֵשָׂה עֲבִירָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה עַכ"פ כְּשֵׁעוֹשׂ אַח"כ תְּשׁוּבָה יְהִי שֵׁם אֱלֹקֵינוּ מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וַיִּתְרַב' כְּבוֹד שְׁמוֹ ב"ה הַקְּדִים תְּשׁוּב' קוֹדֵם שְׂבָרָא הָעוֹלָם נִמְצָא כְּשֵׁעוֹשָׂה אָדָם תְּשׁוּבָה הוּי כְּאִילוּ הִנֵּה זֶה הַמִּחְשָׁבָה בְּשַׁעַת עֲשִׂיַת הָעֲבִירָה נִמְצָא נַעֲשִׂית הָעֲבִירָה שְׁעֵבֵר עֲבִירָה לְשִׁמָּה וְהִינֵנוּ כְּשֵׁעוֹשָׂה תְּשׁוּבָה מֵאֵהָבָה הִינֵנוּ לְגוֹדֵל אֵהָבַת הַבוּרָא מִתְחַרֵּט עַל שְׁעֵבֵר רִצּוֹנוֹ וַיּוֹתֵר שְׁהוּא מִתְחַרֵּט יוֹתֵר נִיְתוּסָף הָאֵהָבַת הַבוּרָא ב"ה וַיּוֹתֵר שְׁנִיְתוּסָף לוֹ אֵהָבַת הַבוּרָא ב"ה יוֹתֵר מִתְחַרֵּט עַל מֵה שְׁעֵבֵר רִצּוֹנוֹ נִמְצָא אֶפְשֵׁי אֵהָבַת עֲנִינִים הַמְּוֹתְרִים ג"כ אֵינוּ נִחְשָׁב לְכֹלָם נִגְדַּת אֵהָבַת הַבוּרָא נִמְצָא אֵינוּ בְּגִדָר זֹו לֹמַר אֶפְשֵׁי בְּבִשָׁר חֲזִיר כִּי אֶפְשֵׁי דְּבַר הַמְּוֹתֵר אֵינוּ נִחְשָׁב אֶצְלוֹ וְזֶה שְׁעוֹשָׂה כֵּן יוֹכַל לְהַעֲלוֹת הָעֲבִירָה וְנַעֲשֶׂה כְּמִצְוָה וְכַנ"ל וְנוֹכַל לֹמַר כְּוֹנֵת הַפִּסּוּק וְהִסִּיר אֶת מִרְאָתוֹ מֵה שְׁהִמְרָה נִגְדַּת הַבוּרָא ב"ה וּב"ש שְׁעֵבֵר עַל רִצּוֹנוֹ אִזִּי יִסִּיר הַמִּרְאָתוֹ ע"י בְּנוֹצְתָהּ כְּפִירֵש"י לְשׁוֹן מָאוּס הִינֵנוּ שְׂיָבוֹא לְמִדְרַגָּה שְׁהָעֲבִירָה יְהִי אֶצְלוֹ מָאוּס וְכַנ"ל וְהִנֵּה צְדִיק צָרִיף לֹמַר אֶפְשֵׁי בְּבִשָׁר חֲזִיר וּמָה אֶעֱשֶׂה אָבִי שְׂבִשְׂמִים גָּזַר עָלַי וכו' וְכַנ"ל כְּשִׁנּוּהֵג א"ע כַּנ"ל בָּא לְמִדְרַג' שְׁהָעֲבִירָה אֶצְלוֹ מָאוּס

וכנ"ל והשליף וכו' נ"ל ע"ד מאחז"ל לא הני ידעי רבנן מה השלף על ה' יקבה וכו' שמועו
לההוא גברא דאמר שקולי יקבה ושידי אגמלאי נ"ל בעזה"ש לפרש המאמר הזה
דלקאורה תמוה שלא ידעו לפרש פירוש המילות ונ"ל שמצינו שאמר דוד המלך ע"ה כי
ממה הכל ומידה נתנו לה כי האדם יוכל לכל לקשר בשורשו כל ענין לפורא ב"ה ויוכל
להעלות כל העובדות הנעשים פהוגן לעלות למעלה ולקשר בשורשו ואפילו עובדות
הנעשים מעורב בטוב ורע יוכל לעלות הטוב למעלה ולקשר בשורשו והנה האיש שאינו
יודע לעלות ממדרגה למדרגה יוכל מכל מקום לעלות הכל לשורשו וזה נקרא בלשון
השלכה כי מי שעולה ממדרגה למדרגה ומוליך העובדות זה נקרא בלשון הולכה ואפילו
זה שהולך ממדרגה למדרגה כשפועל שמעלה העובדות ומע"ט מישאל לשורשו יותר
ממה שיוכל בעצמו נקרא השלכה והנה הרבנן היו סוברין הפשט בפסוק השלף על ה'
יקבה היו סוברים תיבת יקבה היינו מה שאמה נותן להש"י ב"ה על דרך ומידה נתנו לה
אזי השלף דהיינו שפעלה העונות תורה ומע"ט לשורש למקום גבוה שנקרא בשם
השלכה וכששמעו להיא גברא שקרא למשא יקבה אזי הנה מבינים שהפסוק מלמד
אותנו שהעבירה המכונה בשם משא ג"כ יראה האדם שיהי מעלה לשורש אפי' למקום
גבוה שנקרא בשם השלכה נחזור לענינו לפרש הפסוק והסיר את מראתו היינו העבירה
בנוצתה שיהי העבירה מאוס אצלו והשליף אותה אצל המזבח היינו שיעלה למקום גבוה
שנקרא השלכה שיעלה אותה למקום גבוה היינו אצל מלשון אצילות מזבח ג"כ מרומז
מקום גבוה קדמה היינו מדרגת אהבה ע"ד מי העיר ממזרח וכו' היינו על אברהם אבינו
אל מקום הדשן היינו כי אאע"ה לגודל אהבתו לפורא ב"ה נפתחו לו שערי החכמה ע"ד
מאחז"ל פליותיו נובעות חכמה והנה מחזיק א"ע כעפר כמו שאמר ואנכי עפר ואפר וזה
יוכל בעל תשובה לפעול ויהי עבירות נעשים פזכיות ובכן יה"ר שיטה לבנינו לאהבה
ונשוב בתשובה שלימה בחסד ברחמים ויתרבה כבוד שמים לעולם ולעולמי עולמי אמן
סלה: דרוש לשה"ג עבדים היינו וכו' ויוציאנו וכו' ואילו לא הוצי' את אבותינו ממצרי'
הרי אנו וכו' משועבדי וכו' וכל המרבה וכו' ה"ז משנפח הנה רבו בכאן הדקדוקים א'
פינון שאמר ויוציאנו אמאי קאמר אח"כ ואילו לא הוציא וכו' את אבותינו ב' למה נקט
את אבותינו הנה לי למימר אבותינו ג' הלא איתא בג' אין קורין אבות אלא לשלשה
ואמאי קאמ' בכאן אבותינו על אותן שהיו במצרים ד' למה נקט במה שהוציא דהיינו ביד
חזקה ובזרוע נטויה יהי איה שיהי' כמו כן יש דיקדוק דנקט בהגדה לקמן ר' יהוד' הנה
נותן בהם סימנין דצ"ד וכו' קש' סימנים למה ה' גם נקט ר"ג הנה אומר כל שלא אמר
שלשה דברים וכו' ואלו הן פסח וכו' מנינא למה לי ו' גם מה ראי' מייתי פסח וכו' שפאמר
ואמרתם וכו' וקשה הא כתיב בתורה והנה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדות הזאת
לכם ואמרתם וכו' א"כ מוכח רק כששואל הבן צריך להשיבו ומנ"ל בלא שאלה שיש
לומר ז על מצה ומרור היכי מוכח שיש לומר ח' ידוע מאחז"ל והנה הוא לשון שמחה
ונה הפסוק היינו שאלת בן רשע ששואל מה העבדות הזאת לכם ומה שמחה בן רשע
ט' קשה על הגלל שהי' כורף פסח מצה ומרור לענין מה הנה כורף י' קשה מה קאמר
מצה על שום שלא הספיק בצקם וכו' שפאמר ויאפו וכו' אשר הוציאו ממצרים וכו' וקשה
לענין מה הנה אוכלים במצרים מצה והפתוב מפורש בהדיא בערב תאכלו מצות ולענין
מה אכלו במצרים מצות ובע"ה נ"ל כף דאיתא בפסחים חמץ מרומז ליצה"ר ומצה מרומז

ליצ"ט גם שאור מְרַמֵּז לַגְבָּהוּת שְׁעוֹלָה לַמַּעֲלָה וּמִצָּה מְרַמֵּז לַהֲכַנְעָה וְעֲנוּה וְאַמְרָנוּ רַמְזָה לְזֶה מִצָּה אוֹתוֹת מַה צָּדִיק מַה הֵיְיָנוּ עֲנוּה פְּדֹאִית' וְנִחְנוּ מַה וְאִיתָא בִּשׁ"ע בְּשֵׁם מִהְרִי"ל וּמִט"מ וּמִנְהִגִים דְּיֵישׁ לַהֲגַעִיל ג' יָמִים קוֹדֵם לַפֶּסַח עַכ"ל וְקִשָּׁה לִי לָמָּה דְּוָקֵא ג' יָמִים וּנ"ל כֶּה דְרַמְזוּ בְּהַגְעָלָה שְׁצָרִיף אָדָם לַהֲגַעִיל א"ע ג"כ וְאִיתָא פְּלִים כְּפִי תִּשְׁמִישׁוֹן פֶּה הַכְּשִׁירָן תִּשְׁמִישׁוֹ בְּחַמִּין מְגַעִילוֹ בְּחַמִּין תִּשְׁמִישׁוֹ בְּצוּגָן דִּי בְּשִׁטְיָפָה תִּשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי אוֹר צָרִיף לִיבּוֹן וְאִיתָא בִּשׁ"מ לַהֲשִׁטִּיף הַפְּלִי אַחַר הַגְעָלָה בְּמִים קָרִים עַכ"ל וּמִסְתַּמָּא הַטַּעַם לְזֶה כִּי ע"י הַגְעָלָה פּוֹלְטָת הַפְּלִי מַה שְׁבַלְעָה וְנִשְׁאָר הַפְּלִיטָה עַל הַפְּלִי לְכַף צָרִיף שְׁטִיפָה וּי"ל רַמְזוּ לְהָאָדָם דְּהֵינָה יֵישׁ א' שְׁחוּטָא ע"י יצה"ר וְיֵישׁ א' שְׁחוּטָא ע"י מְסִית שְׁאָדָם מְסִיתוֹ וְאִיתָא אִין טוֹעֲנִין לְמְסִית וּי"ל טַעַם כִּי זֶה עֲנִין גְּדוֹל שְׁהֵלָא בְּלָאוּ הֵכִי יֵישׁ לְאָדָם יצה"ר וְזֶה אִישׁ מְסִית ג"כ וְהַשְׁכָּל נוֹטָה שְׁיֵישׁ קִצָּת קוֹלָא לְהַחוּטָא מְחַמַּת מְסִית מְחַמַּת שְׁיֵישׁ לוֹ יצה"ר וּמְסִית וּמְקוֹלִין הַעוֹנֵשׁ מְהַעוֹבֵר וְנוֹתְנִין עַל הַמְסִית וּי"ל רַמְזוּ כָּל שְׁתִּשְׁמִישׁוֹ ע"י אוֹר הֵיְיָנוּ ע"י יצה"ר שְׁבוֹעֵר כְּאֵשׁ לְזֶה צָרִיף לִיבּוֹן הֵיְיָנוּ תְּשׁוּבָה חֲמוּרָה וּמִי שְׁתִּשְׁמִישׁוֹ ע"י חַמִּין דְּהֵיְיָנוּ שְׁנַתְחַמֵּם ע"י אוֹר וּמְרַמְזוּ עַל חֲטָא מִצַּד הַמְסִית דִּי בְּחַמִּין תְּשׁוּבָה קִטְנָה מִע"י לִיבּוֹן וְתִשְׁמִישׁוֹ ע"י צוּגָן הֵיְיָנוּ עֲצָלוֹת עִי"ז בְּלַע הֵיְיָנוּ שְׁעֵבֵר עֲבִירָה כִּי זְרִיזוֹת מְמַדוֹת טוֹבוֹת שְׁמַבִּיא לִידֵי פְּרִישׁוֹת וְהַהִיפָה עֲצָלוֹת וְהַכְּשִׁירוֹ בְּצוּגָן הֵיְיָנוּ תְּשׁוּבָה יוֹתֵר קֵלָה וְאִיתָא בּוֹזֵה"ק שֶׁר' אֶלְעָזָר בֶּר"ש אִמ' שְׁאָבִיו לֹא רָצָה לְשַׁמְּוֵעַ תְּפִילָּה מִשׁ"ץ אִם לֹא קָאִים עָלָיו שְׁלִשָּׁה יָמִים קוֹדֵם ר"ה לְזִכּוֹת אוֹתוֹ וְלָזֶה י"ל רַמְזוּ בְּחַז"ל שְׁצָרִיף לַהֲגַעִיל ג' יָמִים קוֹדֵם לַפֶּסַח וְהֵיְיָנוּ לְזַפּוֹר בְּעֲצָמוֹ לַהֲגַעִיל א"ע ג"כ מִבֵּית וּמְחוּץ שְׁיֵהֵי' לֵב טְהוֹר וּמִבְּחוּץ ג"כ הֵיְיָנוּ הַרְגִילוֹת שֶׁהִי' רְגִיל בְּעֲנִין שְׁטוּתִים כִּי כִּינּוּן שְׁהֵלָב רוּצָה עַכְשָׁיו לְנִהְיֵי בְּטוֹב רַק שְׁלַפְעָמִים עוֹשֶׂה אָדָם שְׁטוּת מְחַמַּת הַרְגֵל זֶה נִקְרָא מִבְּחוּץ אִף טוֹב לְפָרֵשׁ עַל הַזֶּה"ק אִמְאִי דְּוָקֵא הִיָּה צָרִיף הַש"ץ לְעַמּוּד לְפָנָיו ג' יָמִים וּי"ל כֶּה פְּדִי לַחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה וּלְקַשֵּׁר א"ע בְּמִידוֹת הָאֲבוֹת בְּכָל יוֹם בַּחֲזִי אַחַת וְהֵינָה בְּעֲנִין הַגְעָלָה וְשִׁטְיָפָה הַנְּ"ל יֵישׁ רַמְזוּ בְּתוֹרָה וְאִם בְּכָלִי גְחוּשָׁת בְּשָׁלָה וּמְנִרְק וְשׁוֹטֵף בְּמִים וְאִיתָא בְּגִמְרָא מְרִיקָה בְּחַמִּין וְשִׁטְיָפָה בְּצוּגָן לְכַף יֵישׁ רַמְזוּ שְׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים הַגְעָלָה וְשִׁטְיָפָה וּי"ל רַמְזוּ בְּמְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה הֵיְיָנוּ מְרַמְזוּ לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁהוּא חַמִּין וְצוּגָן וּי"ל ע"ד רַמְזוּ בְּפֶסוּק וְאִם בְּכָלִי גְחוּשָׁת בְּשָׁלָה הֵיְיָנוּ שְׁיַעֲקֹב מְרַמְזוּ בְּשֵׁם גְחוּשָׁת פְּדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ וְהֵינָה פְּלִי מְרַמְזוּ עַל מְחַשְׁבָּה וּי"ל כֶּה וְאִם בְּכָלִי הֵיְיָנוּ בְּמַחְשָׁבָה גְחוּשָׁת בְּשָׁלָה הֵיְיָנוּ מְלִשׁוֹן שׁוֹל תְּשׁוּלוֹ מְלִשׁוֹן שְׁכַחָה וּמְנִרְק וְשׁוֹטֵף בְּמִים וְהֵיְיָנוּ ע"י שְׁנֵי עֲנִינִים חַמִּין וְצוּגָן כַּנְּ"ל הֵיְיָנוּ שְׁיִרְאָה לְהַחֲזִיק בְּאוֹתָן שְׁתֵּי מְדַרְגוֹת וְגַם בְּמִים הֵיְיָנוּ דְּמַעוֹת הֵיְיָנוּ תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה וְהֵינָה בְּחַג הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה נִצְטוּוֹנוּ בְּפֶסַח מִצָּה וּמְרוֹר וּי"ל ג"כ ע"ד הַנְּ"ל וּבְאֲזַנְהָר' עַל חֲמִץ וְשִׁטְיָפָה וּי"ל רַמְזוּ חֲמִץ הֵיְיָנוּ יצה"ר וְשִׁטְיָפָה מְרַמְזוּ לְמְסִית כְּמוֹ שִׁטְיָפָה עִסּוֹת אַחֲרוֹת וְאֲנַחְנוּ נְשִׁלִּיף עֲנִינָ' וְנֹאכַל מִצָּה וְהֵינָה פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר וּי"ל רַמְזוּ פֶּסַח הֵיְיָנוּ אֲבָרְהָם כִּי הַתְּרַגּוּם הוּא זָבַח פֶּסַח דְּבַח חֲיִים וְהֵיְיָנוּ מִצַּד חֶסֶד וּי"ל עוֹד רַמְזוּ כִּי מ"ק מִן פ' הוּא ח' וּד' גְּדוֹלָה הֵיְיָנוּ ח' ע"ד דְּאִיתָא ב' מְבִרָאשִׁית מְאֵתוּן רַבְרַבִּין וְהֵיְיָנוּ כְּמוֹ שְׁנֵי בְּתִין וּי"ל עוֹד כִּי פ' הֵיְיָנוּ פְּדוּת פְּדֹאִיתָא בּוֹזֵה"ק שְׁאוֹת פ' רָצָתָה לְבְּרוּא בָּה אֵת הָעוֹלָם כִּינּוּן שֶׁהוּא פְּדוּת וּבְמִצְרַיִם הִיָּה פְּדוּת וּמִצָּה רוֹמְזוּ לְיַצְחָק אֲבִינוּ שֶׁהוּא בְּזְרִיזוֹת הִיא מְמַדַּת גְּבוּרָה וְגַם עַל דְּרָף אֵיזָה גְבוּרָה כּוֹבֵשׁ וְכו' וּמִצָּה הַיָּפֵף הַיֵּצֵה"ר הֵיְיָנוּ מְדַת יַצְחָק וּמְרוֹר הוּא מְדַת יַעֲקֹב כִּי מְרוֹר בְּלֹא נְאוּ גִי' תָּם וְהֵינָה יַעֲקֹב אֵילָנָא דְּחַיִּי וְא"שׁ מְאֵמֵר חַז"ל כָּל הַרוּאָה יַעֲקֹב בְּחֵלוֹם חַיִּים נְתוּסְפוּ לוֹ וְאִיתָא

בספרים מן תיבת מת ר"ל אזי כשחוקתכין האות תיו לשנים הני שני רישין נמצא לפי דרפניו מרומז על חיים היינו יעקב וי"ל רמז שע"י קנשי השעבוד נצאו ישראל ממצרים כן הוא מאחו"ל י"ל כף דהי' נגזר הגלות מצרים ת' שנה וידוע שבמצרים הי' חסרי דעת ואיתא אין עני אלא מן התורה ומצות ואיתא עני חשוב כמת והנה נגזר ת' שנים ומס"ק מן ת' עולה מ' והני מת וכשנחתה ה"ת והני שני רישין הני מרור עוד י"ל רמז על רד"ו שנים דהנה אמרנו שמאות ח' עד אות ה' אין חילוק רק נקודה אחת קטנה וע"י תשובה נפתח ח' ונעשה ה' והנה במצרים שהיו ישראל עושין תשובה ע"ד הפסוק וירא אלקים את ב"י וידע אלקי' ותרגום יונתן שבינונים עשו תשובה והרשעים חזרו בתשובה והנה בין תיבת ר' לתיבת ד' אין חילוק ג"כ רק נקודה וע"י תשובה הנ"ל אזי מן ה' נעשה ר"ד ומ"ק מן רד הני ו' והני רדו והנה המכות במצרי' הי' עשרה והנה עם ג' פוללות דצה עדש באחב הני י"ג י"ל מרומז נגד י"ג מדות של רחמים שהי' הש"י מרחם על ישראל ולכך הפה את המצרים כף לכך הי' נותן ר"י סימנים לכונן בנה על י"ג מדות ש"ר עוי"ל דצה מרומז על יעקב ד' פעמים צד היינו תם עד"ש מרומז על יצחק פי עדשים אדומות באשר אמר הלעיטני מן האדום באחב מרומז על אברהם פי ח' חילוף באות ה' פי אחה"ע מתחלף והיינו באהב פידוע זרע אברהם אוהבי ולכך נתן ר"י סימנים להורות שנה הי' בבחי' זכות אבות וע"י אמירתנו אנחנו מקושרי' באבות ולכך אנחנו צריכים לומר פסח מצה ומרור היינו אבות כנ"ל ואח"כ לפרש פסח וכו' מצה וכו' והיינו כלל ופרט פי האבות הם כלל ואנחנו פרט ותורה ג"כ שבכתב כלל פי ליכא שום ענין דלא רמיז באורייתא ושבע"פ הני פרט רק שיש לתת טעם גבי דצה וכו' הני פרט וכלל וי"ל פי פרט וכלל נעשה כלל מוסיף על הפרט רמז שבכל דור נדור האומות הם עומדים עלינו והקב"ה.

מצילנו מידם ומקום נתי כפרה וכו' שמעתי מאמו"ר שע"י שנתתי כפר כפרה מצרים עי"ז כוש ושבא תחתה היינו שאר אומות ג"כ תחתה כן יוכל לפעול מהתנוצ' הראשון והנה יש עוד רמז בהגעלה היינו מי שבפנים הוא רשע בחמין ובצונן היינו תשובה קלח מי שבחוץ הוא רשע והנה י"ל והי' פי יאמרו אליכם בניכם וכו' והי' לשון שמחה שאינו מחזיק רשעות בפנים רק שמוציא לחוץ ושואל מה העבודה הזאת לכם והיינו כף דהנה אנחנו אוכלים פסח צלוי ונוטלי' שְכָר גדול ושואל איך הני עבודה מה שהוא לכם היינו היתר הנאה וע"ז בא התשוב' אשר פסח וכו' שחס עלינו ה' אף שלא היינו פדאי והיינו מצד אברהם בנגפו את מצרים היינו מצד הגבורה ואת בתינו הציל היינו אחר שנגף את המצרים והי' מתנהג במדת הדין עם כל זה בתינו הציל היינו ממדת רחמים שהוא יעקב א"כ הי' שני עניני' שמקודם הי' חסד ואחר הגבורה הי' הרחמי' כובשי' את פעס לכך באה עבודה כזו פי הי' חסד כפול מתחילה כשבא הקב"ה במצרים והי' משגיח על ישראל הגם שהיו גוי מקרב גוי הי' חס על בתי ישראל ואח"כ התנהג במדה"ר לכך אנו אוכלים פסח מצה ומרור וכנ"ל פי הי' חסדים כפולים וגם מן הת' שנה נעשו רדו וכנ"ל והנה ויקוד העם וישתחוו לכאורה הי' לכתוב פסוק מיוחד אף שגם זה הוא תשובה לכן רשע שע"י האמירה וסיפור תהפוך לבו מן הרשעות והראי' ויקוד העם וישתחוו היינו אפי' עם היינו ערב רב באו לידי האמונה ויקדו וישתחוו והיינו שאותם הדיבורים עשו רוקשם לטובה ויעשו גם עכשיו רוקשם לטובה והנה מרור ג"כ מרומז בענין ואמרת' שהוא לשון מר ומצה ג"כ רמז הציל בגימ' מצה נמצא ק"ו הוא פיון שנה תשובה לכן רשע לחזור

מִרְשָׁעָתוֹ מִכ"ש שֵׁישׁ תּוֹעֵלֶת לָנוּ בְּסִפּוּרְנוֹ הַקְהָה אֶת שִׁנּוֹי וְלֹא כְּתִיב תִּפְּחֵה רַק הַקְהָה הֵינּוּ
חִלְשׁוֹת תְּאֵנָה כִּי שֵׁן מְרֻמָּז עַל תְּאֵנָה כִּי תוֹלְדָה דָּשֵׁן נִתְחַפְּכָה בַּפּוֹתֵל לְהִנְאָתוֹ כִּי זֶה עֵינֶקֶר
לִיצֵה"ר הַתְּאֵוֹת וְע"י הַסִּיפּוּר תִּקְהָה אֶת שִׁנּוֹי הֵינּוּ שְׁיִתְמַעֵט תְּאֵנוֹתוֹ וִי"ל ע"ד רַמְזוֹ
בְּגִמְרָא רַב אָמַר מִבְּעָה זֶה אָדָם וְשִׁמוּאֵל אָמַר מִבְּעָה זֶה הַשֵּׁן י"ל דְּלֹא פְּלִיגֵי רַב מְרַמֵּז
שְׁמִבְּעָה הֵינּוּ מִדְּרַגָּה גְּדוּלָה כִּי הֵינּוּ אוֹתִיּוֹת ע"ב מֵה וְהֵינּוּ זֶה אָדָם כִּי זֶה הֵינּוּ הַשְּׁפָעָה
וְהִנֵּה ע"ב הוּא חֶסֶד וְהֵינּוּ מִבְּעָה וְדוּק כִּי אָדָם גִּימ' מֵה וְשִׁמוּאֵל אָמַר זֶה הַשֵּׁן כִּי תְּלוּי
בְּמִדּוֹת הַתְּאֵוֹת עֲנִין זֶה וְהִנֵּה בְּמִצְרַיִם הִי' עֲנִין הַשְּׁעֵבּוּד הֵן בְּגוּף וְהֵן בְּנַפְשׁ וְהַבְּחִי'
הַקְּדוֹנָשָׁה הִי' בְּגִלּוֹת וְהִנֵּה הַש"י ב"ה הוֹצִיא מִמִּצְרַיִם הַקְּדוֹנָשָׁה וְגַם בְּחִי' הַגּוּף וְהוֹצִיא בְּחִי'
הַמְּרֻמָּז בְּשֵׁם אֲבוֹת הוֹצִיא ג"כ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה בְּעֶבֶד הַדִּין שָׁגַם בְּנִי וּכְנִי בְּנִי ג"כ הֵם
עֶבְדִים כְּמוֹ בְּכַנְעֵן דְּכִתִּיב עֶבֶד עֶבְדִים וְכו' וְגַם עֲדִין הֵם עֶבְדִי וְהִנֵּה יְכוֹל הַקַּב"ה לְהוֹצִיא
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּפֶשׁוּט כְּדִכְתִּיב שְׁלַחְתִּי אֶת יְדֵי וְכו' בְּדַבָּר וְכו' וְאוּלַם בְּעֵבֹר זֹאת וְכו'
וִי"ל הַפְּשֵׁט כֹּף כִּי אֶת הַשְּׂמִים פִּירֵשׁ"י לְרַבּוֹת תּוֹלְדוֹתֵי וְהִנֵּה בְּבָחִי חֶסֶד יֵשׁ ז' בְּחִי' וִי"ל
זֹאת הֵינּוּ ז' אֶת שְׁבָעָה פְּעָמִים אֶת הֵינּוּ מִדַּת הַחֶסֶד וּבְעֵבֹר הַרְאוֹתָהּ אֶת פָּחוֹ מְרֻמָּז
לְמִדַּת יִצְחָק וְלִמְעַן סֵפֶר שְׁמֵי הֵינּוּ מִדַּת יַעֲקֹב כִּי שְׁמַעְתִּי מֵאֲדָמוֹ"ר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא הַשֵּׁם
הִיא לְבוֹשׁ שֶׁל הַחַיּוֹת וַיַּעֲקֹב אֵילָנָא דְחַיִּי וְהֵינּוּ סֵפֶר שְׁמֵי וְהֵינּוּ שְׁאֲנֵי רוּחָה לְהוֹצִיא בְּחִי'
אוֹתָן הַמְּדַרְגּוֹת ג"כ מִמִּצְרַיִם וְהִי' ע"י י"ג מִדּוֹת ש"ר כַּנ"ל וּבְזֶה יוֹבֵן עֶבְדִים הֵינּוּ וְכו'
הֵינּוּ כִּינּוֹן שְׁאוֹתָן שְׁאֲנַחְנוּ בָּאִים מֵהֵם הִי' עֶבְדִים נְאֻזֵי אֲנַחְנוּ ג"כ הֵינּוּ עֶבְדִים וַיּוֹצִיאֲנוּ
וְכו' בִּיד חֲזָקָה וּבְזֵרֹעַ נְטוּי' דִּי"ל רַמְזוֹ דְּאִיתָא בְּרֵשׁ"י בְּסִדָּר וְאֵתְחַנְּנֵן אֶת יְדֵי הַחֲזָקָה יְדֵי
זוֹ יְמִינָהּ הַפְּשׁוּטָה הַחֲזָקָה שְׁאֵתָה כּוֹבֵשׁ בְּרַחֲמִים אֶת מִדַּת הַדִּין הַחֲזָקָה נִמְצָא יְדֵי חֲזָקָה
מְרֻמָּז לֵג' אֲבוֹת כַּנ"ל וְגַם י"ל יְדֵי חֲזָקָה הֵינּוּ גְבוּרָה וְזֵרֹעַ נְטוּי' הֵינּוּ חֶסֶד וְרַחֲמִים זֵרֹעַ
חֶסֶד שְׁשִׁמְנוֹתֵי מֵהַנְּ"ל מִדְּכִתִּיב לָהּ זֵרֹעַ עִם גְּבוּרָה הַנְּי זֵרֹעַ חֶסֶד נְטוּי' הֵינּוּ רַחֲמִים ע"ד
כְּוֹתְלֵי בַּהֲמַד"ר עֲדִין נְטוּיִם וְעוֹמְדִים הֵינּוּ מִדַּת מְמַנְצֵעַ לֹא נָפְלוּ וְלֹא עָמְדוּ וְגַם י"ל נְטוּיָהּ
ע"ד וְלֹא יִטּוּ לְאַרְצָן מִגְּלָם הֵינּוּ הַגַּע' מֵה' לְהַשְׁפִּיעַ הֵינּוּ נְטוּי' נְטוּי' י"ה וְקֹאֲמֵר וַיּוֹצִיאֲנוּ
וְכו' בִּיד חֲזָקָה הֵינּוּ עִם הַבְּחִי' שֶׁל הַנְּ"ל שְׁהוֹצִיא ג"כ הַבְּחִי' וְקֹאֲמֵר וְאֵלוּ לֹא הוֹצִיא כּו'
אֶת אֲבוֹתֵינוּ כּו' הֵינּוּ עִם מְדַרְגַת הָאֲבוֹת ג"כ וְהֵינּוּ שְׁהוֹצִיא הַבְּחִי' הַקְּדוֹנָשׁוֹת ג"כ הָרִי
אָנוּ וְכו' מְשׁוֹנְעֶבְדִים אַעֲפ"י שְׁהֵינּוּ חִירוֹת מְשַׁעֲבּוּד הַגּוּף לֹא הֵינּוּ חִירוֹת מְשַׁעֲבּוּד הַנַּפְשׁ
לְכַף מְצוּנָה לְסִפּוּר בִּיצ"מ וְאִיתָא בְּזוֹה"ק מְשַׁל לְמִלָּה שְׁמִסְפָּרִים לְפָנָיו גְּדוּלְתוֹ יֵשׁ לוֹ תַעֲנוּג
וְעוֹשָׂה ג"כ עֲכָשׁוֹ חֶסֶד לְכַף קֹאֲמֵר וְכָל הַמְּרַבֵּה לְסִפּוּר בִּיצ"מ הָרִי זֶה מְשׁוֹבַח זֶה מְרֻמָּז
ג"כ עַל זֶה אֵלֵי שְׁהַש"י יֵשׁ לוֹ תַעֲנוּג וְעוֹשָׂה מְחַדֵּשׁ נְסִים וְנִפְלְאוֹת וּבָא תּוֹעֵלֶת גְּדוּל לְאָדָם
הַמְּסַפֵּר ג"כ שְׁהַש"י יַעֲשֶׂה לָנוּ עוֹד נְסִים וְנִפְלְאוֹת וַיִּקְוִים כִּימֵי צִאתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם א
אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת וְהֵינּוּ הַתְּנַצְלוֹת מְצִיאֵי הָרֵאשׁוֹן וַיַּעֲשֶׂה הַקַּב"ה עִמָּנוּ נִפְלְאוֹת וְנִזְכָּה וּבָא
לְצִיּוֹן גּוֹאֵל בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן: דְּרוֹשׁ שְׁנֵי לִשָׁה"ג הַמְּפָרְשִׁים הַקְּשׁוּ בַּפ' בָּא הַשִּׁי"ת צְנוּה
לְמִשָּׁה קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר וְכו' וּמִשָּׁה רַבִּינוּ אָמַר מְקוֹדֵם פ' חֲמִץ וּמִצָּה וְאַח"כ בַּפ' וְהִי' כִּי
יְבִיאָהּ צְנוּה עַל הַבְּכוֹרוֹת גַּם צָרִיף לְהַבִּין דְּבַעַל הַגְּדָה נִקְט פ' תְּבוּא וְדוֹרֵשׁ שְׁמִרְמֵז הַפְּתוּב
עַל עֲנִינִים רַבִּים בְּעֲנִין יְצִיאַת מִצְרַיִם וְצָרִיף טַעַם לְעֲנִין מֵה גַבִּי בִּיפּוּרִים צָרִיף לְסִפּוּר
יַצ"מ בְּרַמְזוֹ גַּם לְהַבִּין הַפְּסוּקָה רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתָה תְּבִיא וְכו' לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אָמוֹ
וּמִקְשָׁה בְּזוֹה"ק מֵה הָאֵי לְגַבִּי הָאֵי גַם נְבִין אֲמַאי אֲנַחְנוּ אֵין עוֹשִׁים עֲנִין נְגִיד קְרִיעַת יָם
סוּף כְּמוֹ שְׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׁים רַמְזוֹ בְּאֲכִילַת מִצָּה זְכָר לִיצ"מ וְנ"ל בְּעוֹז"ה כֹּף גַּם הַפְּסוּקָה ה'

ילחם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן וּמֵאֵי אֵיכַפֶּת לְהַשִּׁי שִׁישְׂרָאֵל יִתְפַּלְלוּ הֲלֹא הַשִּׁי חָפֵץ
בַּתְּפִילַת יִשְׂרָאֵל וּנ"ל כִּי דְהֵנָּה הַזֶּה"ק הַקְּשָׁה מֵאֵי זֹאת שְׂאֲמְרוּ קְשָׁה לְזוּנְגָם פְּקַרְיעַת יָם
סוּף וְכֵן קְשָׁה מְזוּנוּתִי וְכו' כְּקו"ס וּמֵה זֶה קְשָׁה אֶצֶל הַשִּׁי הֲלֹא בָּרָא כָּל הָעוֹלָם בְּלִי
שׁוּם טוֹרָח וְתִירָץ כִּי מִן הַשָּׁמַיִם יוֹרֵד עֲנָן אֶחָד אוֹ חֲסֵד אוֹ דִּין וּבְקו"ס הִי גַם לְיִשְׂרָאֵל
וְדִין לְמִצְרַיִם לְכֹף הִי קְשָׁה הָעֲנָן עֵינָיו בּוֹה"ק וְהֵנָּה יָדוּעַ בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְמָא אַתְעַר
לְעֵילָא וּבְכֹן לִפ"ז אֲתִי שְׁפִיר ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן הֵינְנוּ שְׂאֵינְכ' יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת
אֵיזָה הַתְעוֹרְרֻת פְּעוּלָה כִּי צָרִיךְ שְׁנֵי דְבָרִים דְּבָר וְהַפּוּכּוֹ לְכֹף תַּחֲרִישוּן לְזֹאת ג"כ הַיּוֹם
אֲנַחְנוּ אֵין עוֹשִׂים שׁוּם פְּעוּלָה נְגִיד קו"ס לְזַכֵּר כִּי אֵי אֶפְשָׁר מְחַמַּת שְׁהוּא דְבָר וְהַפּוּכּוֹ
כַּנ"ל וְהֵנָּה בְּעֲנָן קַדְוֶשֶׁת בְּכוֹר הוּא זְכָר לִיצ"מ וּבְכָר אֲמַרְנוּ הַטַּעַם עַל מִפּוֹת בְּכוֹרוֹת כִּי
בְּכוֹר הוּא מְגוֹדֵל תְּאֵנָה וּבְכוֹרִים שָׁל מִצְרַיִם הִי יוֹתֵר אַחֲזוּזִים בְּטוֹמְאָה מְשָׁאֵר מְצָרִים
לְכֹף כְּשֶׁהִי"ת עָבַר בְּאַרְץ מִצְרַיִם בְּעֶצְמוֹ אֲזִי לְגוֹדֵל טוֹמְאָת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל
הַקְּדוּשָׁה וּמִתּוֹ וְלָזֶה בָּא הַמְצָנָה קַדְוֶשֶׁת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל זְכָר לִי"מ וְגַם עֲנָן בְּכוֹרֵי מִשְׁבַּעַת
הַמִּינִים וּבָזֶה אֲנוּ נְבִין הַפְּסוּק רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ וְכו' וְהֵינְנוּ לְזַכֵּר יצ"מ וְהֵנָּה כָּל זְכָר
י"מ הוּא תּוֹעֵלֶת שְׁהַשִּׁי יַעֲשֶׂה עוֹד נִסִּים וּנְפִלְאוֹת וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲמו"ר לְמַעַן תִּסְפֵּר בְּאֲזְנֵי
וְכו' וַיִּדְעַתֶּם וְכו' וְהֵינְנוּ שְׁהַשִּׁי יַעֲשֶׂה עוֹד נִסִּים וּנְפִלְאוֹת וְנִדְעַ שְׁהַשִּׁי"ת הוּא ה' וְלִזֹּאת
שְׁפִיר הוּא גַבִּי בְּכוֹרִים שְׁכָתוּב פ' תְּבֹא שְׁחִיב הוּא לְהַזְכִּיר יצ"מ וּבְקֶאֱמַת הַתָּם הוּא
בְּקִיצוֹר וּבְפִסְחָא הוּא בְּאַרְיִכוֹת כִּי הוּא הַזְּמַן הַתְּנוּצָצוֹת מְצִיאוֹת הָרֵאשׁוֹן כִּיְדוּעַ וְאַתִּי שְׁפִיר
רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ וְכו' הֵינְנוּ לְזַכֵּר יצ"מ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַחֲלֵב אֲמוֹ כִּי הֵם שְׁנֵי דְבָרִים
דְּבָר וְהַפּוּכּוֹ חֲלֵב הוּא חֲסֵד וּבְשָׂר בַחֲלִי גְבוּרָה הַגַּם־שֶׁהִי סְבָרָא לְבַשֵּׁל כְּדִי לְעוֹרֵר עֲנָן
קַרְיעַת יָם סוּף אֲמַר הַכְּתוּב לֹא תַעֲשֶׂה כֹּן כִּי אֵי אֶפְשָׁר לָכֶם לַפְּעוּל דְּבָר וְהַפּוּכּוֹ וְשְׁפִיר
אֲמַר מִש"ר מְעִיקְרָא מְצוֹת חֲמִץ וּמִצָּה וְהֵינְנוּ לְזַכֵּר יצ"מ שְׁהַשִּׁי יַעֲשֶׂה לָנוּ נְסִי וּנְפִלְאוֹת
וְאַמַּר וְשִׁמְרֵת אֵת הַחֲנוּקָה הַזֹּאת לְמוֹעֵדָה מִיָּמִים מִיָּמֵה הֵינְנוּ זֶה הוּא פַּעַם א' בְּשָׁנָה שִׁיכּוּל
לַפְּעוּל בְּעֲנָן הַזְּמַן עוֹד אֲמַר אַח"כ מְצוֹת קִידוּשׁ בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וְכֵן עֲנָן בְּכוֹר גַּם בְּבִהְמָה
שְׁעִי"ז נוּכַל לַפְּעוּל כְּמָה פְּעָמִים שְׁהַשִּׁי יַעֲשֶׂה לָנוּ נְסִים וּנְפִלְאוֹת וּבְהִכִּי נִיחָא מֵאֲחֻז"ל
בְּקִשׁ גְּבוּכְדָנְצָר לְגַנוּת כָּל שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת שְׂאֲמַר דּוּד בְּכָל תְּהִלִּים בָּא מְלֶאכֶה וְסִטְרוֹ עַל
פִּיו אֲמַר אֲתוּהִי כְּמָה רַבְרַבִּין וְתַמְהוּהִי כְּמָה תְּקִיפִין עַכ"ל וְלְכֹאֲוֵרָה הַדְּבָר תְּמוּהָ וּלְפִי
הַנ"ל יְהִי נִיחָא וְכַפְתּוּב אֶצְלֵי בְּאַנְרָךְ ע"ש: לְחַג הַפִּסְחָא מֵה נִשְׁתַּנָּה וְכו' הַלִּילָה הַזֶּה כְּלוֹ
מִצָּה וְלְכֹאֲוֵרָה קְשָׁה הֲלֹא עֲדִיין לֹא אֶכְלָנוּ מִצָּה וּמִזָּה קְשָׁה עַל מְרוֹר ג"כ עֲדִיין לֹא אֶכְלָנוּ
וְגַם קְשָׁה עַל הַטְּבֵלֶת שְׁנֵי פְּעָמִים הֲלֹא רַק פַּעַם אַחַת טְבַלְנוּ וּבְכִפְשׁוּט י"ל שְׁפִינּוּן שְׁהַבֵּן
רוּאָה שְׁמוּכָן עַל הַקְּעָרָה מְצַנֵּת לְאַכּוֹל וְעֲנָן חֲרוּסָת וּמְרוֹר וְשׁוּאֵל לְמָה זֶה נְאוּמְרִים לוֹ
שֶׂאֲח"כ נֵאכַל מִצָּה וְנִשְׁקַע הַמְרוֹר בְּחֲרוּסָת לְכֹף שְׁיִיךְ שְׁפִיר הַשְּׂאֵלוֹת אֵךְ קְשָׁה אֲמֵאֵי
הַמְצָנָה דְּנִקְא שְׁהַבֵּן יִשְׂאֵל וְכֹף אַחֲזו"ל הוּא עֶצְמוֹ שׁוּאֵל וּבְשָׂאֵר מְצוֹת לֹא מְצִינּוּ כֹף בְּעֲנָן
לוּלֵב אוֹ שְׂאֵר מְצוֹת אֵין שֵׁם שְׂאֵלָה עַל מָה וְגַם קְשָׁה עֲנָן יַחַץ לְעֲנָן מֵה לּוֹקְחִים מִצָּה
שְׁלִימָה מִתְּחִילָה וְאַח"כ פּוֹרְסִין אוֹתָהּ לֵב' הֵנִי לִי תְּקִיפָה לִיקַח ב' תְּתִיכוֹת א' לְמִצָּה וְא'
לְאַפִּיקוֹמָן וְהַנְרָאָה כֹף דְּבִאֲמַת זֶה אֵין קוֹשְׁיָא מֵל מֵאֵי אֵין אוּכְלִין חֲמִץ כְּמוֹ שְׂאֵין קוֹשְׁיָא
עַל מָה שְׂאֵין אוּכְלִים חֲזִיר כִּי כֹן צָנָה הַמְלֶאכֶה מֵהַמְק"ב וּבְהִכִּי נִיחָא שְׂאֵין שׁוּאֵל עַל מָה
בְּדָקוֹ חֲמִץ וְעַל מָה שְׂרָפוֹ הַחֲמִץ וְגַם עַל מָה שְׂאוּכְלִין בְּלִילָה הַזֶּה מִצָּה ג"כ אֵין קוֹשְׁיָא
אִם הִי רְשׁוּת לְאַכּוֹל מִצָּה וְלֹא חוּבָה כִּינּוּן שְׁחֲמִץ אֵין רְשָׁאֵי לְאַכּוֹל א"כ לֹא קְשָׁה מ"ט

אוכלין מצה רק פיון שחובה לאכול מצה בלילה זו א"כ ההיפך הוא מקצה ועד קצה והענין כן שחמץ מרומז ליצה"ר ומצה ליצי"ט מצה היא מה צדיק היינו באיזה ענין אפשר שנתקב לצדיק נגד חסדי הבורא וגדולתו וחמץ אותיות חם צדיק שפדעתו שהוא צדיק וגם מצה הוא זריזות פי זה הוא התחל' כמאמרם ז"ל זריזות מביא לידי וכו' ונבין ענין מאמר בעל הגדה מצה שאנו אוכלין על שום שלא הספיק בצקם וגומר עד שנגלה עליהם ממהקב"ה וגאלם וקשה לי תינח החמץ מה שהוא ע"י שיהיה הבצק זה שנינו לאסור אבל חמץ ע"י מים חמין או שאור שזה ג"כ ממהר להחמיץ א"כ אמאי אסור והנר' כן פי ע"י שנגלה הקב"ה לא היה יוכל להיות חמץ פי הוא מצד א' ובאמת צ"ל הלא איתא בגמרא ברכות שהתחל' הגאולה מבערב וענין גילוי הקב"ה הי' בחצו' הליל' ונבין מאמר' ז"ל ואתם לא תצאו איש מפתח וכו' ופירש"י פיון שניתן רשות וכו' וקשה לא היה לי' לאזהורי רק בכורי ישראל ואמאי לא היה שום בר ישראל רשאי לצאת וזה יש לתרץ פיון שהקב"ה קרא בני בכורי ישראל וא"כ פיון שניתן רשות על בכורי מצרים אזי היה ח"ו יוכל גם על ישראל לשלוח לכה צנה אותם ואתם לא תצאו וכו' ונוכל לומר כן דכתיב ופסח ה' על הפתח וי"ל פסח מלשון פוסחים על שתי סעיפים היינו לשון פסיעה והיינו דלכאורה קשה דהמשחית פיון שניתן רשות ליכנס לבתי מצרים אזי יכנס גם לבתי ישראל רק שהקב"ה הי' עומד על הפתח פאיש העומד לשמור את בנו כמבואר בזה"ק בענין מזוזה וענין דם פסח על המשקוף זה היה כמו משכן מקו' שיהי' ראוי שהש"ת יהי' שם וגם י"ל דהנה טלה בגי' דם ובענין דם פסח נחלש מזל טלה ונבין הענין מה נשתנו הבכורות מכל מצרים ששאר מצרים לא לקו והבכורות לקו וי"ל בפשוט ע"ד ונתתי פפרה מצרים וישראל נקראים בני בכורי לכה הבכורי מצרים היה כפרתם עוי"ל פי טלה ראש להמזלות ונקרא בכור ואיתא יפקוד ה' על צבא מרום וכו' ומאמרם ז"ל אין הקב"ה נפרע מאומה עד שנפרע מאלהיה תחילה עוי"ל לפי שזל טלה ראש למזלות ועליון וקרוב למעלה יותר משאר מזלות והנה כשהקב"ה ירד משמי מרום למצרים כדי להציל את ישראל נמצא מה שהי' טלה עליון נעשה תחתון נמצא הבכורים שיהיה להם יותר אחיזה בהמזל ירדו יותר ויכף לקו הבכורים והיינו שע"י מצות קרבן פסח משכו ישראל הקדושת הש"י למטה ונעשה טלה בתכלית הירידה וכו"ל ולפי גודל הקדושה של הבורא ב"ה שנתגלה אזי מצוה לאכול מצה בלילה הראשונה והכתוב קבעו חובה פי בשבת חובה לאכול פת פי עיקר הסעודה על שם לחם ובעת גילוי קדושת הבורא ב"ה מצוה לאכול ולשתות וי"ל רמז ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו ומה"ט בכל יו"ט חובה לאכול פת רק בלילה הראשונה של פסח לא הי' יכולים לאכול פת כדי שלא יתנו מקום לס"א לאחוז לכה חובה לאכול מצה שהוא מרומז לקדושה כנ"ל מה צדיק באשר שס"א הי' צריך לשלוח על מצרים וכדי שלא יאחזו בישראל הי' ישראל צריכים להחזיק עצמם בקדושה עליונה כדי שיהי' ראוי שהש"י ישפוך שם ויציל את ישראל ולא דמי לשבת ושאר יו"ט פי בעתים הללו אין שטן ואין פגע רע שולט משא"כ בלילה ראשונה של פסח כנ"ל א"כ הי' בזה שני ענינים לכה קבעו לשאול מה נשתנה ולומר תירוץ דהנה נמי שני ענינים והנה מצוה גי' נ"ס כ"ה וכה מלשון נלכה עד פה והנה שאלת מה נשתנה על מצה היינו פי יש שני ענינים שחמץ אסור לאכול ועוד ענין שחובה לאכול מצה וע"ז התירוץ כנ"ל פי הי' שני ענינים שהי' סיטרא דקדושה להציל את ישראל והי'

ס"א על בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְגַם י"ל מֵה נִשְׁתַּנָּה וְכו' הֵינּוּ שֶׁבְּכָל הַלַּיְלוֹת יֵשׁ שְׁנֵי בָחִי עַד חֻצוֹת הַלַּיְלָה הוּא מְדַרְגֵת חֲמִיץ וְאַחַר חֻצוֹת הוּא מְדַרְגֵת מִצָּה וּבְלַיְלָה זוֹ שֶׁל פֶּסַח כְּלוּ מִצָּה הֵינּוּ נ"ס כ"ה פִּי א' הִי שְׁמֵתוֹ בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְעוֹד נִס שִׁישְׂרָאֵל נִיְצוּלִין וְגַם חֻצוֹת לַיְלָה הֵרְאִישׁוּנָה ג"כ הוּא קְדוּשׁ ע"ד מֵאז"ל וְיִחְלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה וְכו' הֵינּוּ שְׁעַד חֻצוֹת נַעֲשֶׂה נִס לְאַבְרָהָם וּמְחֻצוֹת וְאֵילָף נִשְׁמַר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִס וְהֵינּוּ כְּלוּ מִצָּה וְאֵתִי שֶׁפִּיר מֵה שְׁחִיב לְאָכֹל מִצָּה קוֹדֵם חֻצוֹת פִּי הַשִּׁיב"ה עֲשֶׂה נִס גַּם בְּחֻצוֹת לַיְלָה רֵאשׁוּנָה וְגַם י"ל שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת אֲכִילַת עֵצָה קוֹדֵם חֻצוֹת כְּדֵי שֶׁעִי"ז הַקְּדוֹשׁ יֵהִי אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְמָא לְהִיּוֹת אֲתַעֲרוּתָא לְעֵילָא אַחַר חֻצוֹת שֶׁעֲשׂוּ שְׁנֵי עֲנִינִים שְׁלֵא אָכְלוּ חֲמִץ וְדִיִּיקָא אָכְלוּ מִצָּה עִי"ז הִי שְׁנֵי עֲנִינִים נִגּוּף לְמִצְרַיִם וְהַצְלָה לְיִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל וּבְזֶה אֵתִי סִי יַחַץ שְׁלוֹקֻחִים מִצָּה שְׁלִימָה וּפּוֹרְסִין לְשָׁנִים כִּי הִי שְׁנֵי עֲנִינִים וְכַנ"ל וּמִצִּינוּ בְּזֶה הַלַּיְלָה הַפֶּל שְׁנֵי עֲנִינִים וְגַם דָּם פֶּסַח וְדָם מִיֶּלֶה ג"כ שְׁנֵי עֲנִינִים וְכַנ"ל: בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל וְכו' שֶׁהַקַּב"ה חִיָּשֵׁב אֵת הַקָּץ לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר לְאַבְרָהָם וְכו' הַקָּשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים מֵה רְבוּתָא הוּא שְׁקִיָּים הַבְּטָחָתוֹ ב"ה וְגַם קָשָׁה לִי הַדְּיוּק שֶׁהַקַּב"ה חִיָּשֵׁב אֵת הַקָּץ וְכו' גַּם לְשׁוֹן שׁוֹמֵר שְׁמֵר הוּי לִי לְכַתּוּב וְגַם אֵת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ וְכו' וְנ"ל דְּאֵיתָא שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין וְכו' ל' יוֹם רִשְׁבֵּ"ג או' ב' שְׁבֻתוֹת וְנִרְא' דְּאֵיתָא אֵת שְׁנֵי הַמְּאֻרָּוֹת הַגְּדוּלִי וְכו' לְכִי וּמִיְעֵטִי עֲצָמָה הִבִּיאוּ עָלֵי כִפְרֵי וְכו' וְהֵינּוּ י"ל או' שֶׁהַלְבָּנָה יֵהִי גְדוּלָה או' הַחֲמָה או' לְבָנָה קִטְנָה וְעַל זֶה תִּירָץ שְׁקִטְנִית מְעַלָּה צְדִיקִים יִקְרָאוּ עַל שְׁמָה עכ"פ יֵהִי הַחֲמָה גְדוּלָה וְהַלְבָּנָה כְּמַעֲלָתָה וְתַהֲלִי ג"כ קִטְנָה נֶגֶד הַחֲמָה אִף א"א פִּי רִשְׁ"י פִּי וְיִרְא וְיִבְדֵּל רָאָה שְׁאִין הָעוֹלָ' כְּדָאִי וְכו' וְעַד"ז פִּי רָאָה וְהַתְקִין צוּרַת הַלְבָּנָה וְהֵינּוּ רָאָה שְׁאִין הָעוֹלָם וְכו' וְהַתְקִין צוּרַת הַלְבָּנָ' וְלֹא הַחֲמָ' גְדוּלָ' וְהֵנָּה לִפ"ז שֶׁפִּיר הִבִּיאוּ עָלֵי כְּפָרָה דְּהָא אִם נִימָא שְׁאִין עוֹלָם כְּדָאִי הֵינּוּ אֲנֻמוֹת הִי אֲפֻשֶׁר ע"ד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל הִי אֹר הֵינּוּ שְׁהַשְׁ"י שְׁלַח אֹר גְּדוּל וְהַמְצָרִים לֹא יָכֻלוּ לִקְהַנּוֹת ע"ד עֲטָלְפָה לֹא יוּכַל לְרְאוּת שְׁמֵשׁ רַק שַׁע"י הַאֲנֻמוֹת קָשָׁה ג"כ לְיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֹר הַבְּהִיר כְּמוֹ בְּמִצְרַיִם וְעַד"ז פִּירֵשׁ עֲבָדִים הֵינּוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי פָרְעָה הֵינּוּ בְּמִדְרַגַת עֲבָדִים לְהַשְׁ"י וְלֹא בְּמִדְרַגַת בְּנִים לְזֹאת הִבִּיאוּ כְּפָרָה עַל הַמַּעַט הַיָּרֵחַ וְאֵיתָא הַטַּעַם בִּי"ד בְּדִיקַת חֲמִץ דְּאֵז בְּמִילוּי סִיְהָרָא וִי"ל לִת"ק טוֹב ל' יוֹם פִּינּוֹן שֶׁהוּא אֶחָד וְלְרִשְׁבֵּ"ג פִּינּוֹן שֶׁהוּא בְּחֻסְרוֹן הַלְבָּנָה טוֹב יוֹתֵר לְהַתְחִיל בְּמִילוּי הַלְבָּנָה כְּדָאֵיתָא דְּבָר בְּעֵתוֹ מֵה טוֹב וְעִי"ז תּוֹעֵלַת לְהַתְגַּבְּרוֹת הַקְּדוֹשׁ עוִי"ל ע"ד אֶלְמָלָא שְׁמָרוּ ב' שְׁבֻתוֹת וְכו' וְהֵינּוּ לִת"ק ב' שְׁבֻתוֹת עֵיקָר וּב' שְׁבֻתוֹת הַכְּנָה לִב' שְׁבֻתוֹת וְרִשְׁבֵּ"ג סוֹבֵר דַּר"ח נִסָּן שְׁגָדוּל שְׁנִטְל עֲשֶׂר עֲטָרוֹת זֶהוּ תּוֹעֵלַת לִב' שְׁבֻתוֹת וּבְבִיאוֹר הָעֲנָן דְּתִשׁוּבָה מִיֶּרָאָה הָיוּ כְּשִׁגְגוֹת וּמֵאֲהָבָה הָיוּ כְּזָכוֹת וְשֻׁבָת אוֹתִיּוֹת תִּשְׁבַּח הֵינּוּ תִשׁוּבָה לְכַף הָיוּ ב' שְׁבֻתוֹת וּבְהִכֵי נִיחָא שְׁבִהְגָדָה יֵשׁ שְׁנֵי פְעָמִים רְחִיצָה ע"ד רְחִיצוֹ וְהִזְכּוּ הֵינּוּ תִשׁוּבָה וּלְפִי זֶה יִתְנַרֵץ דִּיקְדוּק וְאֵילוּ לֹא הוֹצִיא וְכו' אֵת אֲבוֹתֵינוּ מְמַצְרִים וְקָשָׁה הֲלֹא אֵין קוֹרִין אֲבוֹת אֶלָּא לִג' וְגַם קָשָׁה יְדוּעַ תַּדַּע כְּפּוֹל וִי"ל דְּעַל יְדֵי הַזְדַּכְכוּת אֲבוֹתֵינוּ הִי נִתְוַסַּף לְאַבוֹת הַרְבֵּה נִחַת וְאֲהָבָה וּמִלְשׁוֹן וְהָאֲדָם יְדַע כִּי יְדַעְתִּיו וְכו' וְהֵנָּה בְּעַל הַגְּדָה נִקְט הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ הֵינּוּ ע"ד לְמַעַן תִּסְפֵּר בְּאֲזֵנֵי בְנֵךְ וּבֶן בְּנֵךְ מִשׁוֹעֲבָדִים הֵינּוּ שְׁמַחְשֻׁבָה רְעָה מְגוּי מְצוֹרָף לְמַעֲשֶׂה וְהַמְצָרִים חֲשָׁבוּ שִׁישְׂרָאֵל לֹא יִצְאוּ בְשׁוּם פְּעַם מְמַצְרִים וְהֵנָּה הַקָּץ הִי ע"ד כִּימֵי צִאתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכו' הֵינּוּ זְכוּ אֲחִישְׁנָה וּמִשְׁנׁוֹלְדָה מְרִים הַתְחִיל קוֹשֵׁי הַשִּׁיעֲבוֹד הֵינּוּ שִׁישְׂרָאֵל הִי בְּאִים בְּמִדְרַגָּה גְדוּלָה שֶׁהִי

נחשב הכל לקנשי ונכון מה שפיתוב את כל עבונותם אשר עבדו בפרך היינו אפי' עבונה קלה וע"י תשובה נגאלו קונם דהוי זכו והנה פשהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ד' מאות שנה היינו על לא זכו ואעפ"כ יגאל והיינו שיתמלא סאתם של מצרים ולא יוכלו לקבל אור שישפיע השם ויקבלו ישראל וכשעשו ישראל תשובה הי' יכולים מקונם לקבל האור וע"י פן יגאלו ועד"ז יש טעם מה חטאו הבכורי מצרים וי"ל שהם הי' רשעים גמורים יותר מן כל המצרים שהם הי' מטומאה ראשונה של מצרים לכך לא יוכלו לקבל האור ומתו הבכורים ואם ח"ו לא הנה זכו הי' ד' מאות שנה ובסוף היו נגאלו הגם שלא היו פדאי והיינו זכות הבטחה לאברהם וכשעשו ישראל תשובה הנה בלא הבטחה היו ראויים לגאול ונשאר ההבטחה שהבטיח למען שמו לעשות גאולה והיינו ברוך שומר הבטחתו היינו מה שהבטיח לאברהם שומר לישראל היינו לנו בכל דור והיינו והיא שעמד' לאבותינו וכו' מה והיא י"ל היינו ההבטחה עמדה היינו שלא היו צריכים וגם לנו אם נעשה תשובה אז נהי' נגאלים בפשוט לא מצד הבטחה ואע"פ שלא זכו בעתה והיינו ברוך שומר וכו' שהקב"ה חישב את הקץ וכו' היינו שמן רדו עד ת' היינו קץ והנה בעת שאמר לאברהם אבינו ד' מאות חישב אותן קץ לעשות אם ישראל יעשו תשובה וגם את הגוי וכו' היינו ע"ד שישאל גביה את שוכר שעבוד ישראל במצרים והיינוא את הגוי והיינו עם זה מה יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול ויהי' קיום שלא יצטרך להתזיר ויקנים ואחר וכו' ברכוש גדול: פרשת שמיני ויקרב את העולה ויעש' כמשפט ונראה לי ע"ד הרמז שעולה הוא המחשבה ע"ד הפתוב העולה על רוחכם הנה הלב היא עיקר וכן מצינו שרפי יוחנן בן זכאי אמר לתלמידיו צאו וראו איזה דרך טובה שידבק בה האדם אמר ר' אלעזר בן ערף לב טוב אמר להם רואה אני את דבריו שבכלל דבריו דבריכם וההיפך לב רע גם פן וידוע שישראל קדושים יש להם לב טוב וזהו שאמרו בישראל הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה ומחשבה רעה אין מצרף למעשה ובאווה"ע הוא להיפך מחשבה טובה אין מצרף למעשה אבל מחשבה רעה מצרף למעשה והטעם פי ישראל יש להם תמיד מחשבות טובות לעשות רצון הבוית"ש ואם יש לאחד מהם פעם אחת איזה מחשבה רעה ח"ו אינה אלא במקרה ומיד הוא חוזר מן המחשבה הזאת ובשביל פן מחשבה טובה של ישראל הקב"ה מצרף למעשה אבל לא מחשבה רעה פי מיד הוא חוזר ולא נתקיימה מחשבתו ובאווה"ע הוא להיפך פי הם שורש הרע ותמיד יש להם מחשבות רעות למרות להמקום ב"ה ואם יש להם איזה מחשבה טובה אינו אלא במקרה ומיד היא חוזר מן המחשבה הזאת ע"כ אצל אוה"ע אין הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה ומחשבה רעה מצרף למעשה גם מה שאמרו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני יקשה מה מהני כשאומר בפיו ולבו בל עמו ואיתא ברמב"ם ז"ל הטעם שכל או"א מישראל רוצה בכל לבבו ונפשו לעשות רצון הבורא ית"ש מי מעכב שאור שבעיסה מעכב ויצה"ר מסיתו לומר בפיו שאינו רוצה אבל בלבו רוצה לעשות רצון הבורא ית"ש ע"כ כופין אותו עד שיאמר גם בפיו רוצה אני וגם נ"ל מ"ש רש"י ז"ל בפ' בהעלותך ויעש פן אהרן להגיד שבחו של אהרן שלא שינה וקשה מאי רבותי' הוא לאהרן מה שלא שינה ונראה ע"ד שפיתוב בזה"ק אני ה' לא שנית ר"ל מדת החסד לא נשתנה אצלי וכתוב בזהר ה"מ לצדיקיא אבל לרשעים שינה ושינה פי רשעים משנים מצדון הבורא ית"ש ע"כ הקב"ה ג"כ משנה להם ממידת החסד וזה שפיתב רש"י ז"ל ויעש פן אהרן

ר"ל שְׁכַף עֲשֵׂה מִידוֹת טוֹבוֹת שֶׁהִקְבִּי"ה לֹא שִׁינָה מִמִּידַת הַחֶסֶד כִּמ"ש אֲנִי ה' לֹא שִׁנִּיתִי וְדו"ק הַפְּלֵל הַעוֹלָה לְנוּ מִזֶּה שֶׁכ"א וְאָחֵד מִיִּשְׂרָאֵל צְרִיף שִׁיְהִי לְבוֹ טְהוֹר וּמְחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא ית"ש גַּם סְפִירַת הָעוֹמֵר שְׁאֲנוּ סוּפְרִין מ"ט יוֹם בְּגִי לֵב טוֹב שִׁיְהִי לְנוּ לֵב לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאֶהְרֵן הִי' אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם וּמְקַרֵּב אֶת הַבְּרִיּוֹת לַתּוֹרָה מִחֶמֶת שְׂאֵהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת פְּשֻׁקֵי מְקַרֵּב א"ע לְהַבּוֹרָא ב"ה מְמִילָא הִי' מְקַרֵּב גַּם אוֹתָן הַנְּלוּיִם אֲלֵיו וְעוֹד אֲנוּ צְרִיכִין לְהַקְדִּים מֵה שְׁאֲמַרְנוּ בִּפ' וַיִּגַּשׁ אֲלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדוֹנָי וְכו' ר"ל הַצְדִּיק מִתְפַּלֵּל לְפָנָי הַקְּבִ"ה כִּי מְצִינוּ הַגְּשָׁה לְתַפְלָה הוּא מִתְפַּלֵּל מִפְּנֵי מָה אֵין בִּירוּר וְהַפְּרֵשׁ בֵּין הַטּוֹבִים וְהַרְעִים שֶׁהַטּוֹבִי' יֵשׁ לָהֶם דְּחַקוֹת גְּדוֹל וְעֲנִיּוֹת פְּאִילוּ הֵם רְעִים וּז"ש כִּי פְמוֹד רצ"ל אוֹתוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מֵע"ט וְדְבוּק בְּמַדַּת הַקְּבִ"ה לְמָה יֵהִי כְּפִרְעָה פְּאוֹתוֹ שֶׁעוֹשֶׂה מֵעֲשִׂי רְעִים וּקְשִׁי עוֹנָף כְּפִרְעָה וְכו' אָמַר אַבְרָהָם אֵע"ה חֲלִילָה לָךְ מֵעֲשׂוֹת פְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע וְהִנֵּה כְּצִדִּיק פְּרָשָׁע הַשּׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט רצ"ל בִּירוּר דְּבָרִים כִּי מִשְׁפָּט מִשְׁמַע ג' לְשׁוֹנוֹת וְאָחֵד מֵהֶם לְשׁוֹן בִּירוּר דְּבָרִים וְנָה שְׁרִימָז לְנוּ הַפְּתוּב וְיִקְרַב אֶת הַעוֹלָה רצ"ל הַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּבַחֲוִי אֶהְרֵן וַיֵּשׁ לוֹ תְּמִיד לֵב טוֹב וּמְחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת וּמְקַרֵּב לְמַעְלָה כָּל הַמְּחֻשְׁבוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשֶׂה רצ"ל וַיַּעַשׂ ה' אַחֲרוֹנָי שֶׁהִיא מַלְכוּת בַּחֲוִי דִּין דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא כְּמִשְׁפָּט שִׁיְהִי מִשְׁפָּט וּבִירוּר דְּבָרִים בֵּין הַצְדִּיקִים לְרָשָׁעִים שֶׁהַרְשָׁעִים יֵהִי לָהֶם כָּל שִׁיפְלוֹת וְדְחַקוֹת וְהַצְדִּיקִים יֵהִי לָהֶם כָּל טוֹב אֲמוֹן: עֵין רוֹאֵה וְאֲנוּן שׁוֹמַעַת ה' עֲשֵׂה גַם שִׁנִּיָּהֵם וְקָשָׁה וְכִי לֹא עֲשֵׂה הַקְּבִ"ה אֲלֵא הָעֵין וְאֲנוּן וְהֵלֵא בְּרָא אֶת כָּל הַגּוֹף וְע"ד הַזֶּה גַּם בְּפִסּוּק וַיִּשְׁמַע מִשָּׁה וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו וְקָשָׁה הֵנָּה לִיָּה לְכַתֵּב וְהוּטֵב בְּעֵינָיו אֲבָל לְשׁוֹן וַיִּיטֵב הוּא לְשׁוֹן וַיַּפְעֵל כִּידוּעַ וּנ"ל ע"ד הַזֶּה דְּאִיתָא בְּגִמְרָא דְּבָרִים שֶׁבְּכַתֵּב אֵי אִתָּה רִשְׁאֵי לְאֲוֹמְרֵן בְּעַל פֶּה וְדְבָרִים שֶׁבְּעַל פֶּה אֵי אִתָּה רִשְׁאֵי לְכוֹתְבוֹ וְנִרְאָה לִי הַטַּעַם כִּי תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב הוּא כְּנֶגֶד הוּי' ב"ה כִּי תוֹרָה נִתְּנָה לְעֹשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת בְּגִי הוּי' תוֹרָה שְׁבַע"פ הוּא אֲדוֹנֵי כִּי רַב אֲשִׁי הוּא חֲתִימַת הַתְּלִמוּד וְאִיתָא בְּרַמְבַּ"ם ז"ל שֶׁרַב אֲשִׁי הִי' דוֹר שְׁשִׁים וְחַמְשָׁה בְּגִי אֲדוֹנֵי וְאִיתָא לֹא כְּשִׁנֵּי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא נִכְתָּב בְּהוֹנֵי וְנִקְרָא בְּאֲדָכִי וּבְשִׁבִיל כֵּן תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב הוּא הוּי' ב"ה אֵי אִתָּה רִשְׁאֵי לְאֲמָרָה עַל פֶּה רַק מְצִנָּה לְכוֹתְבוֹ וְתוֹרָה שְׁבַע"פ הוּא אֲדוֹנֵי מְצִנָּה לְקוֹרוֹתוֹ בְּעַל פֶּה דוֹנָקָא וְאִיתָא גְּדוֹל כַּח הַצְדִּיקִי שֶׁמְהַפְּכִין מַדַּת הַדִּין לְמַדָּה"ר וְנָהוּ שְׁנֵאמַר עֵין רָאָה זֹאת תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב שֶׁנִּרְאָה לְעֵינַיִם וְאֲנוּן שׁוֹמַעַת זֹאת תוֹרָה שְׁבַע"פ שֶׁנִּשְׁמַע לְאֲזַנַּיִם שֶׁאֵין רִשְׁאֵי לְכַתְּבוֹ [שֵׁם הוּי'] נִרְאָה לְעֵינַיִם וְרִימָז לְנוּ הַפְּתוּב עֵינֵי רָאָה זֹאת תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב הִיא הוּי' וְאֲנוּן שׁוֹמַעַת זֹאת תוֹרָה שְׁבַע"פ הוּא אֲדוֹנֵי ה' עֲשֵׂה גַם שִׁנִּיָּהֵם רצ"ל שֶׁהַצְדִּיק מְבִיא גַם תוֹרָה שְׁבַע"פ לְהוֹנֵי לְמַדַּת חֶסֶד וְנָהוּ שְׁנֵאמַר וַיִּשְׁמַע מִשָּׁה וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו וַיִּשְׁמַע זֹאת תוֹרָה שְׁבַע"פ מִשָּׁה זֶה צְדִיק שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו זֹאת תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב שֶׁהוּא דָּבָר הַנִּרְאָה לְעֵינָיִם כְּלוֹמַר שֶׁהַצְדִּיק מְטִיב וּמְמַתִּיק תוֹרָה שְׁבַע"פ בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב שִׁיְהִי שִׁנִּיָּהֵם בְּמַדַּת חֶסֶד: אוֹ יֹאמַר וַיִּשְׁמַע מִשָּׁה וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו ע"ד שֶׁנִּשְׁמַעְתִּי מֵאֲדָמוֹ"ר בּוֹצִינָא דְּנֵהוֹרָא הָרַב הַקְּדוּשׁ בַּעֲהַמ"ח סֶפֶר נִוְעַם אֱלִימֶלֶךְ עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים רצ"ל הַקְּבִ"ה נָתַן כַּח בְּצִדִּיקִים שֶׁיְכוֹלִים בְּעֵינֵיהֶם לְפַעֵל בְּכָל מְקוֹ שֶׁהֵם מְשַׁגְּיחִי בְּעֵינֵיהֶם הֵם מְשַׁפְּעִי בְּרָכוֹת וְהַצְלָחוֹ וְרַב טוֹב וּנ"ל שֶׁזֶהוּ רִימָז לְנוּ הַפְּתוּב עֵינֵי בְּרָכוֹת בְּחֻשְׁבוֹן רצ"ל עֵינֵי הַצְדִּיקִים הֵם מְשַׁפְּעִים בַּעוֹה"ז שֶׁנִּקְרָא חֻשְׁבוֹן כִּי עוֹלָם הַבָּא אֵין סוּף וְהִנֵּה יְדוּעַ אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטֵא כְּלוֹמַר שֶׁאֵין בְּאֲפֻשְׁרוֹת לַעֲשׂוֹת הַמְּצִנָּה

בשלימות כמו שהי' הצינוי מאתו ית"ש אעפ"כ צריכין רצוננו וקפצנו כל מה שיש באפשרי לעשות רצון יתברך בשלימות והצדיק יש לו רצון חזק מאד לעשות רצון הבורא בשלימות כמ"ש אשרי האיש ירא ה' במצותיו חפץ מאד ואיתא במדרש הנה שמוע מזבח טוב בראתי לה אונים שתשמע מצותי הרי אונים רפואה לכל הגוף וזהו רימז לנו הפתוב וישמע משה רצ"ל הצדיק שהוא בבחי' משה שמע וקפץ לעשות רצון הבורא ב"ה וייטב בעיניו בכל מקום שהצדיק משגיח בעיניו משפיע ברכות והצלחות וכל טוב אמן: פ' תזריע וידבר ה' וכו' אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה טטמא ויום השמיני ימול בשר ערלתו יש לדקדק הלא הפתוב וכל הענין מדבר מדין אשה יולדת ומה שייכות יש כאן וביום השמיני וכו' וכי שנייה להזכיר דין מילה שחייב מוטל על הבעל הלא הענין אינו מדבר אלא מן האש' ונ"ל דאיתא בגמרא ת"ח מותר להיות לו גאות שמיני' שבשמינית וקשה מה זה שמינית האיה אנו יודעים כמה הוא שמיני' שבשמינית הי"ל לכתוב ת"ח מותר להיות לו מעט גיאות מעט מוער וכתב מהרש"א ז"ל בחדושי אגדות גיאות היא ג"ס גימ' ס"ג ושמיני' שבשמינית הוא חלק מס"ד נמצא שאסור להיות לו גיאות כלום ולי נראה ע"ז הענין זאת הוא ידוע מתחילה כשאדם מתחיל לחנף א"ע לעבודת הבורא ילמוד ויתפלל ואל ישגיח על עצמו כלום בין שיש לו גאות ממעשיו או ענוו' אלא יעשה כל מה שיש בידו לעשות כדאמרינן לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שמתוך וכו' כשכא בימים וכבר הרגיל א"ע בעבודת הבורא אז ישגיח על עצמו בעינא פקיקא שלא יהי' לו שום גיאות ממעשיו הטובים או מתורתו שילמוד אלא אדרבה שימצא בעצמו תמיד כמו חסרונות שלא עשה כראוי לעשות באמת עד שיהי' שפל בעיניו אבל כשצריף לעשות עבודת הבורא ית"ש אזי ישפח כל החסרוכו' והשפלות כדי שיוכל להתפלל ולעשות העבדו' בשמחה ומותר להיות לו מעט גבהות כמ"ש ויגבה לבו בדרך ה' וכו' כמו שאיתא בס' נועם אלימלך של אדומו"ר בפסוק הרגני נא הרוג נאל אראה ברעתי רצ"ל דוד אמר ולבי חלל בקרבי ונדחו"ל שהרג היצה"ר ולכאורה היצה"ר הוא מלאך ואיך אפשר שהרגו אלא פי שהעבירו מאומנתו שהי' מסית אותו וכן כל צדיק וצדיק הורג היצה"ר היינו שמעביר מאומנתו שלא להסיתו ודרך היצה"ר כיון שרואה שאינו יכול להתגבר על האדם באיזה דבר שמסיתו וירא כי לא יכול לו אז הוא מתהפף לאומנת אחרת ונעשה מוכיח להצדיק ומראה לו תמיד חסרונות איה שמעשיו אינו עולה כהוגן וכוננתו בזה למען יבוש הצדיק וירא מלהתפלל וזה שהתפלל משה הרגני נא הרוג היינו היצה"ר שנקרא הרג שהרגו כבר כנ"ל רק שנתהפף עליו למוכיח ומראה בו חסרונות ורעות כדי שיקבוש וירא מלהתפלל לכן הרגהו גם אתה בזה שלא יראני שאני מקלקל ואהי' מתפלל לפניך בכל לב ובכל נפש וזו נאל אראה ברעתי שלא אמצא בי חסרונות ע"כ ולהבין שפירת הוד הוא שמיני' מכתר ועיקר הספירה שאסור בתספורת הוא עד ל"ג יום כמו שאיתא בש"ע מי שנוהג באיסור עד ר"ח מותר אחר ל"ג בעומר וכל מי שנוהג וכו' וכל הספירה בגימ' לב טוב שהוא בגי' מ"ט היינו שיהיה לנו לב טוב לקבלת התורה ובל"ג בעומר הסוד של ספירה הוד שבהוד והוא הלולא דרשב"י כי איתא בזהר רשב"י הנה לי' אותו אור שהי' למשה רבינו ע"ה בלוחות אחרונו' היינו הוד שבהוד ונתת מהודך עליו אבל למשרע"ה הי' עוד אור בלוחות ראשונות תפארת שבתפארת והוד ותפארת הם לשון יפה ונאה וזה

שְׂאִיתָא בּוּזָה"ק מִשֵּׁה מְלַגְנוּ יַעֲקֹב מְלַבֵּר רַצ"ל פִּי יַעֲקֹב הִי לֹו גַם בַּחֲוֵי תַפְאֲרַת אֲבָל לְמִשֵּׁה
הִי לֹו בַחֲוֵי תַפְאֲרַת שְׁבַת־תַפְאֲרַת הֵינְנו מְלַגְנוּ וְזֵהוּ כְּלִיל תַפְאֲרַת בְּרֵאשִׁי נִתְּתָ לֹו בְּעַמְדוֹ עַל
הַר סִינַי רַצ"ל כֹּל הַתַפְאֲרַת וּבְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּסִפְיָר' הוּא תַפְאֲרַת שְׁבַת־תַפְאֲרַת הָאוֹר שֶׁהִי
לְמִשֵּׁה בַמ"ת וְזֵהוּ וַתֵּרָא אֲנָתוֹ כִּי טוֹב וְדוֹק וּלְהַבִּין הוּד הוּא לְשׁוֹן שְׁבַח וְהוֹדָא הַיִּנְצָא
לְנוּ מִזֶּה כ' אָדָם צָרִיף כֹּל הַיּוֹם לְהִיּוֹת שְׁפָל בְּעֵינָיו אֲבָל כְּשָׁבָא לְהַתְּפַלֵּל מִן־תֵּר לְהִיּוֹת לֹו
מְעַט גְּבַהוּת לְהוֹדוֹת לַה' בְּשִׁמְחָה בְּאַמֶּת וְלֹא לְהַתְּפַאֵר ח"ו וְזֵה הוּד שְׁבַהוּד הֵינְנו הוֹדָא
בְּאַמֶּת לַש"ש וְזֵהוּ רִמְזוּ לְנוּ בְּגִמְרָא ת"ח מִן־תֵּר לְהִיּוֹת לֹושְׁמִינֵי שְׁבַשְׁמִינֵי גֵיאוֹת רַצ"ל
בְּכָל הַמְצוֹת וּמִדּוֹת טוֹבוֹת צָרִיף לְהִיּוֹת שְׁפָל בְּעֵינָיו אֲבָל בְּמַדָּה שְׁמִינֵי שְׁבַשְׁמִינֵי הֵינְנו
הוּד שְׁבַהוּד כְּשִׁצְרִיף לְהוֹדוֹת לַה' בְּאַמֶּת מִן־תֵּר לְהִיּוֹת לֹו מְעַט גְּבַהוּת כַּנ"ל וְזֵהוּ רִמְזוּ לְנוּ
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר פִּי' כְּשִׁצְרִיף מִתְּחִיל לַעֲבֹד אֶת הַבּוֹרָא ב"ה
ע"י אֲתַעְרוֹת' דְּלִמְתָּא וְיִלְדָה זָכָר רַצ"ל שְׁיִהְיֵ' קִנְיִים בְּמַעֲשָׂיו בַּחֲוֵי דְכּוֹרָא כְּדָאֲמַרְיֵנּוּ אֲשֶׁה
מִזְרַעַת תְּחִילָה הֵינְנו אֲתַעְרוֹת' דְּלִמְתָּא ע"י תּוֹרָה וּמַע"ט וְיִלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים
כְּלוּמַר בְּכָל הַשְּׁבַע מִיָּדוֹת מְחֻיָּב לְהִיּוֹת שְׁפָל וְטָמְא בְּעֵינָיו כִּימֵי נִדַת דְּוִתָּה תְּטָמָא פִּי'
כְּאִילוּ עָשָׂה אֵיזָה דְּבָרִים הַהִיפּוּף מְרַצוֹן הַבּוֹרָא ית"ש כ' אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֲרִץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
טוֹב וְלֹא יַחֲטֵא כִּי כְּשִׁצְרִיף מְשַׁגִּיחַ בְּאַמֶּת עַל עַצְמוֹ יֵרָאָה שְׁכַמְעַט בְּכָל רַגַע וְרַגַע הוּא עוֹבֵר
עַל רַצוֹן הַבּוֹרָא ית"ש אוּ בְּמַעֲשָׂה אוּ בְּדִבְבוֹר אוּ בְּהִרְהוּר וְאִם אָדָם מְשַׁגִּיחַ עַל עַצְמוֹ
כְּשִׁיֵּרָא' שֶׁהִי לֹו אֵיזָה דְּבָר שְׁלֹא כְּרַצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה יָשׁוּב מִיָּד בְּחֻרְטָה גְּדוּלָה וַיִּקְבַּל מִיָּד
שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת עוֹד וְאֵין לָהּ דְּבָר שְׁעוֹמֵד בְּפָנָי הַתְּשׁוּבָה בְּפִרְט מִיָּד שְׁיָשׁוּב בְּכָל רַגַע שְׁזוֹ
תְּשׁוּבָה מְעוּלָה אֲבָל בְּיוֹם הַשְּׁמִינֵי פִי' בְּמַדָּה שְׁמִינֵי הֵינְנו הוּד שְׁבַהוּד כְּשִׁצְרִיף לְהוֹדוֹת
לַשֵּׁם ב"ה יְמוּל בְּשֶׁר עָרְלָתוֹ רַצ"ל יִשְׁלִיף מַעְלָיו כֹּל הַדְּאָגוֹת שְׁיֵשׁ לֹו מַה שְׁלֹא עָשָׂה רַצוֹן
הַבּוֹרָא ית"ש כְּרֵאִוֵי כְּדֵי שְׁיִוְכַל לְהַתְּפַלֵּל וּלְהוֹדוֹת וּלְהַתְּפַאֵר לְהַשִּׁי"ת בְּשִׁמְחָה רַבָּה
וְעַצּוּמָה אֲמֵן וְדוֹק: פְּרִשְׁתָּ מְצוֹרַע זֹאת תִּהְיֵ' תּוֹרַת הַמְצוֹרַע בְּיוֹם טְהָרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן
וַיִּצָּא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחְנָה וְהִגִּיד נִרְפָּא נִגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ מִתְּחִילָה יֵשׁ לְדַקְדַק לְמַה
הַכֹּתוּב קוֹרָא אוֹתוֹ מְצוֹרַע וְאִם"כ קוֹרָא אוֹתוֹ צָרוּעַ וְהִגִּיד נִרְפָּא וְכו' מִן הַצָּרוּעַ עוֹד הִלָּא
כְּתִיב מִתְּחִיל' וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן וְאִם"כ כְּתִיב וַיִּצָּא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ וְגו' לְכֹן נֵרָא' לְתַרְץ
ע"ד שְׂאִיתָא בְּגִמְרָא צְדִיק מַעֲצָמוֹ וְרִשְׁעַ מְחַבְּרִיו וּנ"ל לְפָרֵשׁ צְדִיק מַעֲצָמוֹ ר"ל אִם לֹא
הִי' לְהֵאָדָם הַתְּחַבְּרוֹת עִם אֲנָשִׁים בְּקַל הִי' יְכוֹל לְהִי' צְדִיק וְלֹא יַחֲטֵא אִף מִחֲמַת הַתְּחַבְּרוֹת
מִתּוֹף זֶה בָּא לְהַתְּחַבֵּר עִם אֲנָשִׁים שְׂאִינֵם מְהוֹגְכִי עי"ז בָּא לִידֵי קַלְקוּל וְזֵהוּ הַפִּירוּשׁ
וְרִשְׁעַ מְחַבְּרִיו כַּנ"ל וְהִגִּיד זֶה שְׁמִתְּקַלְקַל ע"י הַתְּחַבְּרוֹת כַּנ"ל לְזֵה קוֹרָא מְצוֹרַע לְשׁוֹן
מְצוֹרַע כְּלוּמַר שְׁנִתְּקַלְקַל ע"י אַחַר לְזֵה קַל לְמַסָּן א"ע וְלְזֵה שְׁמַעֲצָמוֹ נִתְּקַלְקַל לְזֵה קוֹרָא
צָרוּעַ וְעַד"ז י"ל הַכֹּתוּב זֹאת תִּהְיֵ' תּוֹרַת הַמְצוֹרַע תִּיקוֹן לְזֵה שְׁנִתְּקַלְקַל ע"י אַחַר בְּיוֹם
טְהָרָתוֹ לְשׁוֹן טְהָרָא דִּיּוֹמָא ר"ל שְׁיָבוֹא יוֹם טְהוֹר צְלוּל וּבְרוּר שְׁהַפֵּל יִהְיֵ' נִתְּעַלָּה לְהַבּוֹרָא
ית"ש וְזֵהוּ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן ר"ל לְהַשִּׁי"ת ב"ה ע"ד שְׂאִיתָא אֱלֹהֵיהֶם כֹּהֵן הוּא וַיִּצָּא הַכֹּהֵן
אֶל מַחוּץ לַמִּחְנָה וּפִירַשׁ"י ז"ל חוּץ לַג' ר"ל שְׁכַבְּכוֹל ית"ש ב"ה יִצָּא מְשַׁלֵּשׁ הַעוֹלָמוֹת
אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יִצִּירָה אֶל עוֹלָם הַעֲשִׂי' וְאֵז וְהִגִּיד נִרְפָּא נִגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ ר"ל אֵז
יִהְיֵ' תִיקוֹן אֲפִילוּ לְזֵה שְׁנִתְּקַרָּא צָרוּעַ וְדוֹק: פְּרִשְׁתָּ קְדוּשִׁים.

בְּמִדְרָשׁ קְדוּשִׁים תִּהְיֵו יְכוֹל כְּמוֹנֵי ת"ל כִּי קְדוּשׁ אֲנִי קְדוּשְׁתִּי לְמַעַלָּה מִקְדוּשְׁתְּכֶם וְקוּשָׁה
וְכִי סָלְקָא דַעְתָּהּ לְהִיּוֹת קְדוּשׁ כַּה' וּמֵאֵי יְכוֹל כְּמוֹנֵי וּנ"ל ע"ד דְּאִיתָא בְּגִמְרָא כְּשִׁשְׁמַעוּ

אוה"ע פֿשָׁאָמֶר הַקַּב"ה בְּשַׁעַת מ"ת אֲנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ אֲמָרוֹ לְכַבּוֹד עֲצָמוֹ הוּא דוֹרֵשׁ פִּינּוֹן שְׁשִׁמְעוּ כַּבֵּד אֶת אֲבִיךָ רְאוּ פְּנֵי שְׂלֵמָה לְכַבּוֹד עֲצָמוֹ וְקִשָּׁה הַמַּאֲמָר הַזֶּה שְׁאֲמָרוֹ לְכַבּוֹד עֲצָמוֹ הוּא דוֹרֵשׁ לְמָה לֹא לְכַבּוֹד עֲצָמוֹ לְמִי רְאוּי פֶלֶת הַכַּבּוֹד אִם לֹא לֹא הוּא אֵין סוּף ב"ה וְכָל מַה שְׁפָרָא הַקַּב"ה לֹא בְּרָא אֱלֹא לְכַבּוֹדוֹ לְכָף נ"ל פִּי לְעַבְדֵּךְ אֶת הַבּוֹרָא ב"ה לְפִי כְבוֹדוֹ וְגִדְלוֹתוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ אֵין בְּאִפְשָׁרִי בְּשׁוּם גְּבָרָא פִּי אֵין לְהַשִּׁיג אֶת הַבּוֹרָא ית"ש אֲפִילוּ כָּל הַנְּבִיאִים לֹא יִכְלוּ לְהַשִּׁיג אֱלֹא לְבוֹשִׁיו וּמ"ש יִשְׁעִיהוּ וְאָרְאָ' אֶת ה' יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַם וְנִשְׂא יְכוֹלִים לְרַמְזוּ בְּזֶה הַכָּתוּב פִּי הַתּוֹרָה סוֹבֵל כָּל הַרְמְזִים ע"ד מ"ש בְּגִמְרָא אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא לְרַבּוֹת ת"ח לְמָה נִקְרָאִים ת"ח אֶת שְׁמִקְוִימִים הַתּוֹרָה מְאֹלָף וְעַד תָּיו וְנִאֲמַר תּוֹרַת ה' תְּמִימָה רצ"ל כָּל הַתּוֹרָה הוּא שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה וְזֹאת אָמַר יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא וְאָרְאָ' אֶת ה' רצ"ל הַתּוֹרָה שְׁהִיא כ"ה אוֹתִיּוֹת מֵא' וְעַד תָּיו שֵׁם הוּא מְתַלְבֵּשׁ בְּתוֹךְ כָּל הַתּוֹרָ' וְהַבְּנֵי מְזֶה גְדוּלַת הַתּוֹרָ' וְקִדְוִשׁ' וְגִדְלוֹת הַבּוֹרָא ית"ש וְנִפְלַעְלִי יִרְאֵת הַרוֹמְמָתָ וְאָרְאָה אֶת ה' יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַם וְנִשְׂא יוֹשֵׁב לְשׁוֹן הַנָּה תְּמִיד עַל כְּסֵא זֶה פַּחַד יִצְחָק כְּבוֹדָע וְכֵן מִשְׁרַע"ה אָמַר הַרְאֵנִי גַּא אֶת כְּבוֹדָךְ הֵינְנוּ לְבוֹשֶׁךָ כְּמוֹ ר' יוֹחָנָן קָרָא לְמֵאנִי מְכַבְּדוֹתָא פִּי מִשְׁרַע"ה רְצָה לְעַבְדֵּךְ אֶת הַבּוֹרָא לְפִי גְדוּלְתוֹ יִתְבַּרַךְ אָמַר לוֹ הַקַּב"ה לֹא תוֹכֵל לְרִאֲוֹת אֶת פָּנָי פִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאֲדָם וְחִי רצ"ל לֹא תוֹכֵל לְעַבְדֵּךְ [אוֹתִי לְפִי גְדוּלוֹתִי וְרִאֵנִי אֶת אַחוֹרַי כְּבוֹד' וְפָנָי לֹא יִרְאוּ וְהֵינְנוּ דְאֲמָרִי פִּינּוֹן שְׁשִׁמְעוּ אוה"ע לֹא יִהְיֶה אֲמָרוֹ לְכַבּוֹד עֲצָמוֹ הוּא דוֹרֵשׁ כְּלוֹמֵר לְעַבְדֵּךְ אֶת הַבּוֹרָא לְפִי גְדוּלְתוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ וְזֶה אֵי אֲפִשָׁר פִּינּוֹן שְׁשִׁמְעוּ כַּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְכו' שְׁהַשְׁוֶה כְּבוֹדָם לְכַבּוֹדוֹ רצ"ל שְׁכַבּוֹד אָב הוּא בְּעִשָׂר הַדְּבָרוֹ' [כְּמוֹ] אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֵי וְכִמּוֹ שְׁאֲנוּ מְחֻנְיָבִי לְכַבֵּד אָב וְאִם בְּכָל מַה דְאֲפִשָׁר בְּכָל כַּחֲנוּ כֵּן אֲנוּ מְחֻנְיָבִים לְעַבְדֵּךְ אֶת הַבּוֹרָא ית"ש בְּכָל כַּחֲנוּ וּבְכָל נַפְשָׁנוּ לְפִי הַשְׁגַּת שְׁכַלְנוּ וְזֹאת רוֹמְזוֹ הַמְדַרְשׁ קְדוּשִׁים תְּהִיו יְכוֹל כְּמוֹנֵי ר"ל שְׁתֵּאֲמָרוּ בְּלִבְבְּךָ אוֹתִי [כְּמוֹנֵי וְאֵין זֶה בְּאִפְשָׁרִי וְאֵל תַּעֲשׂוּ כְּלוּם ת"ל פִּי קְדוּשָׁתִי לְמַעַל' מוֹקִדְוִשְׁתְּכֶם אֱלֹא עֲשׂוּ מַה שֵׁישׁ בְּהַשְׁגַּת שְׁכַלְכֶם וְכִפִּי יְכוֹלְתְּכֶם: אוֹ יֵאמַר קְדוּשִׁים תְּהִיו יְכוֹל כְּמוֹנֵי ת"ל וְכו' ע"ד וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שְׁאֵל מֵעַמָּךְ פִּי אִם לִירְאָה דְאֵי בְּגַמ' הַקַּב"ה מְחִי מְתִים אֲלֵיהוּ מְחִי מְתִים הַקַּב"ה מוֹרִיד גְּשָׁמִים אֲלֵיהוּ מוֹרִיד גְּשָׁמִים מְצִינּוֹ שְׁהַצְדִּיקִים יְכוֹלִים לְפַעֵל בְּצַדִּיקְתֶּם וְקִדְוִשְׁתֶּם וְתַפְּלוֹתֶם גִּיסִים וְנִפְלְאוֹת וּז"ש וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שְׁאֵל וְכו' רצ"ל מָה שְׁהוּא [יְכוֹל] שְׁאֵל מֵעַמָּךְ גַּם אֶת תּוֹכֵל לְפַעֵל בְּצַדִּיקְתֶּךָ וְתַפְּלוֹתֶךָ אֱלֹא שְׁלֵא תַתְּגַאֵה מְזֶה שְׁכֵן גְּאָמַר פִּי אִם לִירְאָ' אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ זֹאת רוֹמְזוֹ לְנוּ הַמְדַרְשׁ קְדוּשִׁי תְּהִיו יְכוֹל כְּמוֹנֵי ר"ל יְכוֹלִי אַתֶּם לְפַעֵל בְּצַדִּיקְתְּכִי כְּמוֹנֵי וּבְכָל זֹאת לֹא תַתְּגַאוּ ת"ל פִּי קְדוּשָׁתִי רצ"ל שְׁתַּלְמוּד עֲצָמָךְ לוֹמַר תְּמִיד שְׁקִדְוִשְׁתִּי הַבּוֹרָא לְמַעַל' מְקִדְוִשְׁתְּכֶם כְּלוֹמֵר כָּל הַנְּפִלְאוֹת שְׁתַּפְּעִלוּ הַכֹּל מֵאֲתוֹ וּמְכּוּחוֹ ב"ה: לֹא תַעֲשׂוּךְ אֶת רַעְיָךְ וְלֹא תַגְזוֹל וְלֹא תִלִּין פְּעוֹנֹת שְׂכִיר אַתָּה עַד בּוֹקֵר אֵיתָא בְּגִמְרָא מ"מ בְּנִיחָם שֶׁל ת"ח אֵינָם ת"ח מְפָנִי שְׁאֵינָם מְבָרְכִים בְּרַכַּת הַתּוֹרָ' וְקִשָּׁה וְכִי ס"ד שְׁאֵינָם מְבָרְכִים בְּרַכַּת הַתּוֹרָה וּבַס' גּוֹר אַרְי' עֲמֵד בְּזֶה וְתִירֵץ שְׁאֵינָם מְבָרְכִים בְּשִׁמְחָה וְכָל מְצוּהָ שְׁלֵא נַעֲשִׂית בְּשִׁמְחָה אֵינָה נְחֻשְׁבַת לְכָלוּם פִּי הַעֵינִק' הַשְׁמִחָה שֶׁל מְצוּהָ וְזֶהוּ שְׁכָתוּב עֲרוּב עֲבָדָךְ לְטוֹב אֵל יַעֲשִׂקוּנִי זָדִים רצ"ל כְּמוֹ שְׁאֲנוּ מְתַפְּלִים הָעָרֵב לְנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ אֶת תּוֹרַתְךָ עָרוּב לְשׁוֹן מְתוּק כְּלוֹמֵר שְׁתַּמְתִּיק לְנוּ אֶת הַטוֹב הֵינְנוּ הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שְׁנַעֲשֶׂה בְּשִׁמְחָה וְאֵל יַעֲשִׂקוּנִי זָדִים רצ"ל שְׁלֵא יִהְיֶה לְס"א חֶלֶק בְּמִצְוֹתֵינוּ פִּי כָּל מְצוּהָ שְׁלֵא נַעֲשֶׂה בְּשִׁמְחָה נוֹתְנִים כַּח

בס"א ר"ל ולהבין שהקב"ה נקרא רעף כמ"ש ריעף ורע אביה אל תעזוב וזאת רומז לנו הפתוב לא תעשוק את רעף רצ"ל שלא תעשה המצנה שלא בשמחה ח"ו ותעשוק את ריעף זה הקב"ה פי' שתתן פת בס"א וא"ת כשלא תוכל לעשות המצנה בשמחה לא תעשה שום מצנה ולא תאמר שום ברכה ותפילה ותאמר בלבבך עתה אין שמחה לעשות המצנה כראוי לכשאפנה ואוכל לעשות בשמחה אז אעשה לכן נאמר לא תגזול כדאי תא כל הנהגה מעוה"ז בלא ברכה כאילו גזול וכו' אלא מחויב אתה בכל עת שאתה צריך לעשות איזה מצנה או להתפלל או ללמוד תורה מחויב אתה בכל יקולתה לעשות בשמחה רבה ועוד אנו צריכים להקדים שכר מצנה בהאי עלמא ליכא אלא היום לעשות' ולמחר לקבל שכרם אבל שכר שמחה של מצנה איכא בהאי עלמא זה רימז לנו הפתוב פשיעשה המצנה בשמחה לא תלין פעולת שכר אתה עד בוקר רצ"ל אין אתה צריך להמתין עד בוקר לעוה"ב לקבל השכר כי שכר שמחה של מצנה איכא בהאי עלמא ודו"ק: פרשת אמור ויאמר ה' אל משה אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו נ"ל הרמז בזה כי ידוע בחי' נפש הוא הדיבור פאשר מוכא בפרגום ויהי' האדם לנפש חיה לרוח ממללא הוא נפש המדברת מעלת ויתרון האדם מן הבהמה וגם בענין הדיבור יש בחי' שונות כי הצדיק העובד בצדקו דבוק למעל' במחשבות קדושות אין שכחה מעבדות ה' לפניו עליו נאמר והחיות רצוא ושוב כל דבריו קדושים זה פרי מחשבתו עושה פרי למעל' ושורש למטה הגם בדברו עם אנשים המונים פועל אמת בכל ענינים הנצרכים לפי דרכו בקודש כי גבהו דרכיו כל ישיגם שכל איש המוני אשר לא נסה בזה והוא פסולם מנצב ארצה בעיני האדם מדבר דברים גשמים וראשו מגיע השמימה דבוק במחשבתו בדברים רוחניים איש אלה לו הרשות נתונה לדבר עם אנשים שונים ועניני עולם כל הצורך וממעלת קדושתו לא יזח ולא ימיש מעשות פריו הטוב הן זאת מעלת צדקת הצדיק אשר עונצם צדקתו באה אליו מיגיע פפו רובץ וסובל עבודת הקודש בכסף ישא ותשוקה ובהתלהבות האמיתי מצד עצמו גורמת זה אף הצדיק אשר עדיין לא הגיע למעלה זו רק שזכות אבותיו מסייעת אותו את צדקתם וקדושתם מתהלה לפני אלקים הגם כי פהן עובד הוא לא יהרס ממצבו ועם אנשי' שונים כל יתערב פן יהרוס כו' וזה הנרצה בדברנו אמור אל הפהנים המה העובדים את ה' בני אהרן דייקא לא מידם ועונצם קדושתם להם זאת כי אם מצד שהם בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו היינו לדיבור לא יתערבו עם אנשים המונים פן ינתקו ממקום חיבורם במחשבותיהם הקדושים ולא יוכלו לעלות בהחזרה למדרגתם הראשונה עד אשר יופיע עליהם רוח מפורם ויזכו למעלת הצדיק ואז יעלו למדרגה הנ"ל ודו"ק: ויאמר ה' אל משה אמור אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו ע"ד המשנה במס' אבות דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיו בספר נכתבים הנה התורה והמצוות נתחלקו לשלשה חלקים כמו שרימז לנו הפתוב כי קרוב אליה הדבר מאוד בפיה ובלבבך לעשותו כי יש מהמצוות התלוים במחשבה כגון ואהבת את ה' אלקיך ואהבת לרעך לא תשנא אחיך וכדומה להם ויש מהמצוות התלוים בדיבור כגון ק"ש ותפילה וכדומה ויש מהמצוות התלוים במעשה כפנדע וזה רימז הפתוב בפיה היינו המצוות התלוים בדיבור ובלבבך היינו המצוות התלוים במחשבה לעשותו היינו המצוות התלוים במעשה ע"כ צריך האד' לזרז א"ע מאד מאד להתפלל בכוננה עצומה כי התפלה היא

הכוללת כל שלשה חלקים הנ"ל כי הש"ע פנגד החלק המצות התלויים במחשבה כי פשעושוין מצוה אחת פראוי הוא כוללת כל תרני"ג מצות כדאיתא בגמרא עשה מצוה אחת מטיבין לו וק"ש הוא פנגד חלק המצוה תלויים בדיבור ולבישת טלית ותפילין הם נגד חלק המצוה התלויים במעשה והשלשה חלקים הנ"ל הם פנגד נפש רוח ונשמה חלק המצוה במחשבה הם נגד נשמה פי נשמה הוא לשון נשימה כמו שאי אפשר להאריך בנשימה כמו כן אי אפשר להאריך במחשבה אחת וחלק המצות במעשה הם פנגד נפש לשון ונפש לשון מנוחה שם הדיבור נח פי מעשה הוא הסוף וחלק המצות בדיבור הם פנגד רוח כמו ויהי האדם לנפש חי' תרגומו לרוח ממללא וזה עין רואה אם יש לה מחשבה שאינה נראית לאדם אבל למעלה יש עינא פקיקחא הרואה כל מחשבותיה ואנון שומעת מה שאתה עושה בדיבור וכל מעשיו בספר נכתבים וזה אמר אל הפהנים המה הצדיקים העובדים את ה' פי פהן לשון עובד פנודע בני אהרן הם האנשים המתחברים להצדיקים הם נקראים בני אהרן ואמרף אליהם אמר ואמרף להזהיר גדולים על הקטנים ר"ל הצדיקים מחויבים להזהיר לקטנים היינו האנשים הנלוים אליה' לנפש לא יטמא בעמיו פי נפש הוא מעשה פנ"ל בעמיו הוא לשון גחלים עוממות פלומר שלא יטמאו עצמן בשום מעשה ולא תאמרו במעשה עבירות החמורות היינו גזל וגנבה וניאוף ח"ו אטו בשופטני עסקינן בפושעי ח"ו אלא שלא יטמאו עצמם בשום מעשה בטילה שאינם עושים בה מצות הבורא ב"ה נעקימ' שפתיים הנה מעשה שלא ידבר דברים בטלים וכדומה להם: או יאמר לנפש לא יטמא בעמיו כמו שאיתא אנכי נוטריקון אנא נפשי פתבית יתבית כלו' שהתוה"ק הי' בחי' נפש חלק אלקים ממעל וצריף' ללמדנה בדחילו ורחימו ובהתלהבות גדול לחבר ולדבק את התורה בשורש העליון רמז והרוח תשוב אל האלהים וזה לנפש זו התורה לא יטמא בעמיו שלא ילמוד בשפלות בלא דחילו ורחימו ח"ו ולא פרחת לעילא אלא ילמוד פראוי ובהתלהבות כדי לחבר התורה לשורש העליון: או יאמר לנפש לא יטמא בעמיו ע"ד הפסוק דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי אני ה' ופירש"י ז"ל סרס המקרא וינזרו מקדשי ב"י אשר הם מקדישים לי ע"ש ולי נראה לפירוש פפשוטו כי רומז לנו הפתוב וינזרו מקדשי בני ישראל רצ"ל הרוצה לעבוד את הבורא ב"ה באמת צריף' לפרוש עצמו שלא יתחבר עם אנשים מקדשי ב"י פי' שלא לעשות המצוה בכוננה מועטת כמו רוב האנשי' כמו שאמרנו על הפסוק ויקחו לי תרומה וכו' פירוש פשתקחו עצמכם לעבודתו תרומה מאת כל איש פי' תפרשו עצמכם מאת כל האנשים הגשמיים ותחברו בהש"י ובתורתו ומצותיו ואעפ"כ ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי פי' שלא יאמרו על המצות ועבדות שפשוטי בני אדם עושים שאינם ראוים לכלום כי אני ה' בכל מקום שב"י עושים מצות אע"פ שהוא בכוננה מועטת שם אני אלא שהעובד ה' באמת אינו צריף' להתחבר להם שהוא מחויב לעשות המצות והטבדות בכוננה גדולה ולהרבות כבוד שמם וזה לנפש לא יטמא בעמיו רצ"ל שלא יטמא בעמיו שלא יאמר על שום נפש שהוא טמא ח"ו בעמף פי' כשעושה מעשה עמף אפילו שלא בכוננה גדולה פנ"ל: פרשת בהר סיני וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר ומביא רש"י ז"ל הת"כ מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו בסני וכו' ולהבין למה מביא רש"י ז"ל הת"כ להשיענו שכל המצות נאמרו פללומיהן ופרטותיהן בהר סיני ונ"ל ע"ד הפ'

וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר ציונו ויש לדקדק למה תחשב המצוה הזאת שאנו מקיימים לצדקה הלא אנו מחויבים לעשות המצוה בגזירת המלך הקב"ה ונ"ל כי כל המצוות צריכה לעשות בדחילו ורחימו כמ"ש בזוה"ק כל שנעשה בלא דחילו ורחימו לא סלקת לעילא ואיתא פשקינבלו ישראל התורה בהר סיני כפה עליהן ההר פגיגית והקשו בתוספות למה הוצרך לכפות עליהם את ההר הלא ישראל מאליהם אמרו נעשה ונשמע אלא ידוע שכ"א מישראל יש לו אור פנימי רמז לאהבה ואור מקיף המצמצם רמז ליראה הרוממת וזה סוד טלית ותפילין תפילין רמז לאור פנימי הוא אהבה וטלית רומז ליראה אור מקיף וישראל פשיצאו ממצרים וראו האנות והמופתים אשר עשה להם ה' וקרע להם את היים וראתה שפחה על היים מה שלא ראה יחזקאל הנביא ובאו לאהבה עזה ועצומה ואמרו שירה באהבה ובשמחה רבה אבל יראה לא ה' להם אעפ"י שנאמר ויראוהעם את ה' ר"ל ויראו העם (ע"ר) [ע"ד] את ה' לרבות ת"ח ר"ל שהיה להם יראה בפני משה מחמת שראו את המופתים שעשה ה' על ידו אבל יראה הרוממת לא ה' עדיין לישראל ורצון הבורא ית"ש שגם יהי לישר' ירא' [הרוממ'] כמ"ש לבעבו' תהי' יראתו על פני' לכה כפה עליהם הר פגיגית להביאם אל היראה לקבל התורה הקדושה באהבה וביראה וזה מה שאנו מתפללים בכל יום וקרבתנו מלפנו לעבודתה באמת ובאהבה צריכין לזכור מעמד הר סיני שהי' ביראה ובאהבה וה' פתח לנו כל הרקיעים וראינו שה' אחד ואיתא בא חבקיוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה שעיקר הוא האמונה באמת כי כל ישראל יש להם אמונה אלא העיקר שיהיה אמונה באמת והכתוב מעיד על אאע"ה והאמין בה' שהי' אמונת אמת ע"כ ויחשבה לו צדקה והיוצא לנו מזה שכל מצוות ועבדות ועש' שאנו צריכין לעשות לה' צריכה להיות באהבה וביראה כי כל ישראל עושין מצוות ולומדין תורה כמו שאיתא בפסלח הרמון אפילו פושעי ישראל מלאין מצוות פרמון אלא המצוות לא נעשו באהבה וביראה ולא פרחת לעילא והעיקר לעשות המצוות והתורה באהבה וביראה לעלות אל שורש העליון כמו שנאמר לאהבה את ה' ולדבקה בו וזהו שנאמר אם בחקותי תלכו היינו החוקים שאין שום טעם להם שאנו עושין אותה רק מחמת אהבה שאנו אוהבים את הבורא ותברך אנו מקיימים אפילו החוקים שאין בהם שום טעם ואת מצוותי תשמרו שתקבלו עול מלכותי ועול מצוותי רמז ליראה פי' כשיהיה להם אהבה ויראה הפנימיות אז נעשיתם אותם פי' תעשו את המצוות בשלימות וזה שנאמר וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את המצוה הזאת לפני ה' אלהינו פי' שכל המצוות יהיו לפני ה' באהבה וביראת ופרכת לעילא כאשר צונו במעמד הר סיני וזאת תחשב לנו לצדקה וזה רמז לנו הכתוב וידבר ה' אל משה פי' הקב"ה צוה למשה בהר סיני לאמור פי' כל המצוות שיעשה וכל התורה שילמד שיהי' באהבה וביראה כמו מעמד הר סיני וזהו שמביא רש"י ז"ל הת"כ מה שמקט' נאמרו כללותיהן ופרטותיהן וכו' פי' שמקט' מצוה חמורה לקיימה פי' כל מצוה שתלוי בשכל פגון גנבה וגזילה וכדומה המה קל לקיים ומצוה שמקט' הוא חזקה בלא שום טעם וגם הוא דבר שבממון וחסרון פיס לשמנט כספים ולהפקיר פירות וביובל להחזיר השדות ולשחרר את העבדים והא ראי' שלא קיימו בארץ ישראל לא שמקט' ולא יובל ובשביל שפכד על בני אדם לקיים מצוות שמקט' ע"כ נאמרה כללותי ופרטותי בהר סיני פדי שנוכל לקיימם באהבה וביראה כמו

שְׁנִיתָנִי בְּהַר סִינַי וְכֹן בְּכָל הַמִּצְוֹת שְׁאִינָם חֻקִּים אַעֲפֹ"י שְׁיִשׁ בָּהֶם טַעַם הַכֹּל צָרִיכִין לַעֲשׂוֹתָן רַק בַּגְּזֵרַת הַמֶּלֶךְ בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה כְּמוֹ שְׁנִיתָנִי בְּהַר סִינַי וְזֶהוּ שְׁמַכִּיא רַשִׁ"י ז"ל הַת"כ מֵה שְׁמִיטָה שֶׁהוּא חוּק' בְּלֹא טַעַם וְשָׁכַל וְגַם דָּבָר שְׁבִמְמוֹן וְחֶסְרוֹן כִּיס נֶאֱמָרוּ כְּלָלוֹתֶיהֶן וְכוּ' פִּי שְׁצַרִיף אַתָּה לַעֲשׂוֹת' בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה כְּמוֹ שְׁנִיתָנָה בְּהַר סִינַי וְכַנִּ"ל אִף כָּל הַמִּצְוֹת אִף שְׁיִשׁ לָהֶם טַעַם וְשָׁכַל מְחַנֵּיב אַתָּה לַעֲשׂוֹתָן בְּשִׁלְיֻמוֹת בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה פְּנִימִיּוֹת כְּמוֹ שְׁנִיתָנָה בְּהַר סִינַי וְדו"ק: וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי וְכוּ' כִּי תִבְנֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָה הָאָרֶץ שְׁבַת לַה' הַקִּשָּׁה רַשִׁ"י מָה עֲנִין שְׁמִיטָה אֲצֶל הַר סִינַי וְכוּ' עִי"ש עוֹד יֵשׁ דִּקְדוּקַת תִּיבַת לֵאמֹר הוּא כְּמִינוֹתָר עוֹד יֵשׁ דִּקְדוּקַת דְּבַפְסוּק מִתְחִיל תִּיכְרַף בְּשְׁמִיטָה וְהִי לִי לְכַתּוּב קוֹדֵם שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אֲרָצְךָ וְכוּ' עוֹד יֵשׁ דִּקְדוּקַת דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת דְּתִיבַת וְאִמְרַת הוּא כְּמִינוֹתָר וְנ"ל כְּפֹה דִּישׁ אִמְתָּ וְאִמּוֹנָה וְהִינּוּ דְמִתּוֹד הָאִמְתָּ בָּא לִידֵי אִמּוֹנָה וְהִנֵּה מְצִינּוּ בָּא חֲבָקוּק וְהַעֲמִידוּן עַל אַחַת וְצַדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יַחִי וְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם אִמְתָּ וְאִמּוֹנָה כ"א לְפִי מְדַרְגָתוֹ יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר וּנְפָרֵשׁ הַפְּסוּק וַיִּרְם אֶת אֲדָרְתִּי אֵלַי וַיֹּאמֶר אֵלַי ה' אֱלֹהֵי אֵלַי אִף הוּא וְכוּ' וְהַפְּסוּק טוֹב לְפָרֵשׁ אוֹתוֹ כִּי רַבּוּ בּוֹ הַדִּקְדוּקִים גַּם בְּהַפְּטָרָה הַמְּמַנֵּי יִפְלֹא כָּל דְּבַר וְנִרְאֶה לִי כְּפֹה דְהִנֵּה מֹשֶׁה רַבִּינוּ בְּתַחֲלִילָה שֶׁהִרְאָה אֵלָיו ה' בְּפִסְנָה כְּתִיב וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו וְגַם מְצִינּוּ שְׁאֵמֵר מִי אֲנֹכִי וְכוּ' וְרִאִינוּ שֶׁהַחֲזִיק א"ע קָטָן וְנוֹכַח לֹמֵר דְּהַפְּסוּק מְרַמֵּז דָּאִף אַח"כ שְׁזָכָה שְׁדִיבֵר עִמּוֹ ה' תְּמִיד הִנֵּה גַם כֵּן מְחֲזִיק א"ע אוֹתוֹ קְטָנוֹת שֶׁהִי לוֹ בְּתַחֲלִילָה נְבִיאָתוֹ בְּהַר סִינַי אוֹ י"ל כְּפִינֵת הַפְּסוּק דְּלֵאמֹר מְרַמֵּז עַל מוֹחַ הִינּוּ רְצוֹן וּמְדִיבּוֹר שֶׁל הַקַּב"ה בָּא הֶרְצוֹן לְמֹשֶׁה וְזֹאת ג"כ כְּפִינֵת הַפְּסוּק הַשְּׁנִי דְּבַר אֶל בְּנֵי וְאִמְרַת אֵלֵיהֶם הִינּוּ דְבַר עִמָּם וְתַעֲשֶׂה לָהֶם רְצוֹן וּמוֹחַ וְעֲנִין בְּהַר סִינַי לְשׁוֹן שְׁנָאָה כְּדִרְשִׁינוּ בְּגִמְרָא שְׁיִרְדָּה שְׁנָאָה לְאו"ה א"כ נוֹכַח לְפָרֵשׁ דְּהִנֵּה כְּתִיב רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' וְכְתִיב עַקֵּב עֲנִיָּה יִרְאֵת ה' וַיְדוּעַ מֵאֲחֻז"ל מֵה שֶׁעֲשִׂתָּה חֲכָמָה עֲטָרָה לְרֵאשִׁיָּה עֲשִׂתָּה עֲנִיָּה עַקֵּב לְסַנְדְּלָה וּמְצִינּוּ בְּמֹשֶׁה שְׁכָתוּב בּוֹ וְהֵאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד וְכוּ' וּמְצִינּוּ הַר סִינַי הִנֵּה נְמוּדָה מִשְׁאָר הָרִים וּמְצִינּוּ לֹמֵר פִּי הַפְּסוּק דְּמְרַמֵּז שְׁזָכָה שְׁדִיבֵר עִמּוֹ ה' מְחַמֵּת הַר סִינַי שֶׁהִי שׁוֹנָא א"ע שֶׁהִי מְחֲזִיק א"ע לְמַקְצֵר בְּעִבּוּדֵת ה' כִּי מְחַמֵּת יִרְאֵה נִפְתַּח שְׁעָרֵי חֲכָמָה וּמְשִׁיג רֹמְמָה אֶל נְאֻזֵי הָאָדָם בָּא אֶל הָעֲנָן וּמִי לָנוּ גְדוֹל כְּמֹשֶׁה מְבַחַר הָאֲנוּשֵׁי שַׁעֲפ"י רֹב הַשְּׁגָתוֹעַד אֵין שְׁיַעוֹר בָּא לְמַדְרָגָה וְאִנְחֵנוּ מֵה דְהִנֵּה מְחֲזִיק כְּלֹא וּבִיּוֹתֵר שְׁאָדָם מְחֲזִיק א"ע כְּאֵין אֵזִי הַבוֹרָא עִמּוֹ כְּפִדוּעַ אֲשָׁכּוֹן אֶת דְּכָא וּמְשִׁיג רֹמְמָתָ אֶל יוֹתֵר הַשְּׁגָה וְהִנֵּה נִפְרֵשׁ הַפְּסוּק אֵי ה' אֱלֹהֵי אֵלַי אִף הוּא וְכוּ' דְהִנֵּה אֵלַי הַנְּבִיא שְׁזָכָה לַעֲשׂוֹת נֶס לְבַקֵּעַ הַיַּרְדֵּן הִינּוּ עֲפ"י הָעוֹלָם שֶׁהִיא לְמַעַל מְדַרְגָּה הַטְּבַע שְׁשָׁם לְמַעַל מִן הַזְּמַן וּלְמַעַל מִן הַטְּבַע לְזֹאת י"ל דֹּאֵי הִינּוּ עֲנִין שֶׁהוּא נְעֵלָם שְׁאֵנוּ שׁוֹאֲלִין עָלָיו אֵי הוּא וְקֵאֵמֵר הַפְּסוּק שְׁאֵמֵר אֱלִישָׁע שְׁרָצָה שְׁיַעֲשֶׂה ה' נֶס וְאִמֵּר אֵי ה' אֱלֹהֵי אֵלַי הִינּוּ שֶׁהַמְּשִׁיף מֵאוֹתוֹ עוֹלָם הַנְּעֵלָם שְׁיִוְכַל לְפַעֵל הַנֶּס וּבְזָה מְרַמֵּז גַּם בְּתִיבּוֹת אִף הוּא וְכוּ' וְגַם פִּי הַפְּסוּק הַמְּמַנֵּי יִפְלֹא כָּל דְּבַר כִּי מֵה שְׁאֵמֵר הַנְּבִיא עַל שְׁצִוָּה לוֹ לְקַנּוֹת הַשְּׁזָה לְזֹאת הִי הַתְּשׁוּבָה הַמְּמַנֵּי וְכוּ' וְהִינּוּ כְּפִי שְׁשִׁמְעָתִי דָּאוֹת ה' עִם פְּתַח מְרַמֵּז עַל חֲכָמָה לְזֹאת נִרְאֶה לֹמֵר דָּאוֹת ה' הִינּוּ מִן הַתְּמִלִּי הַמְּתַקְיָמָת וְהִינּוּ הָאֲמִנֵי יִפְלֹא כָּל דְּבַר שֶׁהַדְּבַר בָּא לִידֵי יִפְלֹא וַיִּוְכַל לְהִיּוֹת נֶסִים וְנִפְלְאוֹת וְהִנֵּה אִמְרָנוּ פִּי הַפְּסוּק וַיְהִי נִוְעָם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וְכוּ' הִינּוּ שְׁיִהֵי עֲלֵינוּ נִוְעָם מֵה שֶׁהִי הוּא אֱלֹהֵינוּ שְׁזָה יֵהִי לָנוּ לְתַעֲנוּג וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ כּוֹנֵנָה מְלִשׁוֹן הוּא עֲשֶׂה וַיְכַוְנֵנָה לְשׁוֹן

יסוד וכתוב או יחזיק במעוֹזי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי הֵינּוּ מִתְתָּא לַעֲיָלָא וּטְעִילָא
לְתַתָּא וּבְזָה שְׁיֵהֵי' נִוְעַם כְּנ"ל אִז מַעֲשֶׂה יְדִינוּ יְהִי כּוֹנֵנָה (חֶסֶר תְּשֻׁלוּם הַמֶּאֱמָר): וַיְדַבֵּר
ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי וְכו' אֲשֶׁר אָנִי נוֹתֵן וְכו' וְשִׁבְתָּה הָאָרֶץ וְכו' יל"ד א' בַּת"כ מֵה עֲנִין
שְׁמִיטָה וְכו' וּבְתִירוּץ שֶׁל רַש"י ז"ל עֵינֵן בְּמִזְרְחֵי עוֹד דְּבָר וְאִמְרַת ב' מֵה אֲשֶׁר אָנִי נוֹתֵן
ג' מֵה וְשִׁבְתָּה וְכו' שִׁיחַ וְשִׁיג לֵה פְּקוּשֵׁי הַאֲלֻשִׁיף ד' הֲלֵא הַתּוֹרָה הִיא נְצַחִיוֹת עוֹד שְׁבָעָה
שְׁבֻעוֹת תִּסְפָּר לָהּ וְכו' עַד מִסַּת נְדָבַת יְדָה אֲשֶׁר תִּתֵּן יל"ד א' מֵה מִהֲחֵל חֲרָמֵשׁ וְכו' זֶה
סִימָן מְנוּבָהק הֲלֵא טוֹב מֵה שְׁאֲמָרָה הַתּוֹרָה בְּפִירוּשׁ וּסְפָרְתָם מִמְּחַרְת וְכו' ב' מֵה בְּקָמָה ג'
לְשׁוֹן מִסַּת וְאִם עַל עוֹלַת רֵאִי וְשִׁלְמֵי חֲגִיגָה מֵה זֶה עֲנִין לְשִׁבְעוֹת דְּוִוּקָא יוֹתֵר מִשְׁאָר
יו"ט וְאֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי מִפֶּה רַבִּינוּ זְצ"ל ה' מְלוּבָלִין אֲשֶׁר לְשׁוֹן מִסַּת שֶׁהִיצָה"ר מִפְתָּה כְּעֲנִין
מִסִּית קָשָׁה ג"כ מֵה עֲנִין לְשִׁבְעוֹת דְּוִוּקָא עוֹד בְּמִשְׁנָה בִּי מִאֲמָרוֹת וְכו' עַד סוּף הַמִּשְׁנָה
יל"ד א' קוֹשֵׁי הַתּוֹי"ט וּמֵה שְׁתִּי בְּשֵׁם ס' דְּרָה חַיִּים מִי שְׁיֵשׁ לוֹ מוֹחַ בְּקִדְקִדּוֹ יִרְאֶה
שְׁהֲדָרָא קוֹשֵׁי לְדוֹכְתָא ב' לְמָה לֹא תִנָּא לִיתָן עוֹנָשׁ כְּמוֹ שְׁתִּנָּא גְּבִי הַצְּדִיקִי ג' הִיָּה לְהֵם
לוֹמֵר וְגַם לִיתָן שְׁכָר וְכו' וְעַתָּה מִשְׁמַעוֹתוֹ לְהַפְרַע בְּכַדִּי לִיתָן וְצָרִיף לְהַבִּין עַל מֵה וּלְמָה
בְּזָה הָאִנְפֵן לְתַרְץ זֶה דְּהִנֵּה אִיתָא שֶׁהַק"ה בְּרָא אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַתּוֹרָה כְּנִימָר ה' קִנְיֵי
רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ וְכו' כְּדֵאִיתָא בְּבֵר"ר אֶמּוֹן אֶמּוֹן וְכו' וְא"כ מִסְתַּבֵּר אֲשֶׁר הִיוּ"ד דְּבָרוֹת
שְׁהֵמָה תִּמְצִית הַתּוֹרָה כְּנִימָר אִין בְּאֶרוֹן רַק וְכו' אוֹ שְׁהֵמָה הִיוּ"ד הַמֶּאֱמָרִים אוֹ שְׁיֵשׁ
לְהֵם שְׁיִיכוֹת גְּדוֹל עֲמָהֶם וְנִבִּין בְּהִיּוֹד הַדְּבָרוֹת כִּי בְּוִוּדָי הֵמָּה נִכְבְּדִים וְנוֹרָאִים כְּדֵאִי
בב"ע אֲשֶׁר אִין הַשְּׁכָל נוֹתֵן לַעֲשׂוֹת כְּלִים בְּעַד י' אֲלָפִים כ"כ בְּכַדִּי לַעֲשׂוֹת בְּהֵם מְחַטִּין
כְּמוֹ כּוֹן כְּאֵן וְאִתָּא מְרַבּוֹת בְּקוֹלוֹת וּלְפִידִים לְלַמֵּד לַעֲמוֹ וְכו"ל וְאִיתָא בְּנִימָרָא ר' אֲשֶׁר
כ"ו דוֹרוֹת קִדְמָה ד"א וְכו' שְׁנִימָר לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָה וְכו' מִזָּה לְמַדִּין שֶׁא"א לְקַבֵּל אֲנִי
זוֹלַת הַד"א וּבְזָה נוֹכַח לְתַרְץ הַיִּלְקוּט בְּשֵׁם מְכִילְתָא וַיִּאֲמִינוּ בֵּה' וְכו' אִם בְּמִשְׁה ק"ו בְּשֵׁם
א"כ ל"נ בְּמִשְׁה אֲלָא כָּל הַמֶּאֱמִין בְּרוּעָה יִשְׂרָאֵל וְכו' פִּי כִי א"א לְאָדָם לְהֵאֲמִין בֵּה' אִם
לֹא יֵאֲמִין בְּתַחֲזִיל' בְּמִשְׁה הֵינּוּ בַת"ח שְׁבָכָל דו"ד וְהֵינּוּ דָא וְא"כ בְּמִשְׁה מְיֻוֹתֵר אֲלָא כּוֹן
הַמֶּאֱמִין בְּמִשְׁה יִצָּא מֵאֲחַר דָא"א בְּאִנְפֵן אַחַר כְּתִי הַמִּלְאָכִים וְזֶה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיף וְכו'
אֲשֶׁר קִיבְלוּ הַטּוֹבָה כְּבָר וְהִלּוּאִי שְׁיֻעִיל כְּמִשְׁל מִכּוֹן כְּפָר אֲשֶׁר א"א לְהַעֲרִיף בְּלִבּוֹ עֲרִיף
מְלָה כ"א כְּעֲנִין קַבְּלַת טוֹבָה מִמֶּנּוּ אֲבָל לֹא כְּשִׁיטִישְׁב בְּדַעְתּוֹ בַּד"א מְעַט מְעַט לְמַעַן תְּהִי
יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיכ' וְכו' זֶהוּ הַבּוּשָׁה וְזֶה כָּל שְׁיִרְאָת חֲטָאוֹ קִדְמָה כִּי ע"פ לְגִיהֶנֶם וּבְחֻשָׁת פ'
לג"ע דִּיבּוֹר ב' לֹא יְהִי לָהּ וְכו' וְכו' יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לְעַבְדוֹ א"א וְנוֹכַח לְפָרֵשׁ כִּי מִסְתַּמָּא
כְּשִׁאָדָם עוֹבֵר עַל הַתּוֹרָה אוֹ מְחַמַּת מְמוֹן אוֹ מְחַמַּת הִיצָה"ר וְאִיזָה אֵל זָר שְׁבָגוּפוֹ שֶׁל אָדָם
הֵנִי אוֹמֵר זֶה הִיצָה"ר ע"א כְּעֲנִין לְפָנֵיהֶם וְלֹא לְפָנֵי אַרְמִים שְׁהַמְּבִיא דִּינֵי יִשְׂרָאֵל ל"א
מְחַלֵּל הַשֵּׁם וּמְיַקֵּר שֵׁם הָעֶכּוֹ"ם לְהַשְׁבִּיחֵם וּמְכ"ש שְׁמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֵיהֶם וְעוֹבְדֵם שְׁעוֹמֵד
בְּגִלוּי הָרֵאשׁ ע"א לֹא יְהִי לָהּ וְלֹא תַעֲשֶׂה לָהּ פְּסָל ע"ד הַשְּׁמָרוֹ לְכֶם פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת וְכו'
לְכֶם פְּסָל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה וּפִירַש"י דְּחוּק גַּם הַסְּמִיכוֹת כִּי תוֹלִיד בְּנִים וְהַשְׁחַתֵּם וְכו'
פְּסָל תְּמוּנַת כָּל וִיל"ד א' תְּמוּנַת כָּל וְלֹא נִאֲמַר דְּבָר ב' לַעֲיָל לֹא נִאֲמַר וְהַשְׁחַתֵּם גַּם מֵה
כִּי אֲבוֹד תִּאֲבָדוֹן כְּפוּל עַכְנ"ל כִּי הַמִּתְגָּאָה כְּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז וְזֶה וְעֲשִׂיתֶם לְכֶם א"ע וְזֶה פֶּן
תִּשְׁכַּחוּ אֶת בְּרִית ה' בְּאֲמָרוֹ לֹא תַעֲשֶׂה לָהּ דִּינִיקָא וּמֵה הוּא הַקְּנָאָה כִּי תוֹלִיד בְּנִים וְכו'
וְהַשְׁחַתֵּם וְעֲשִׂיתֶם וְאִז יְהִי הֲרַע בְּעֵינֵי ה' לְהַכְעִיסוֹ כִּי עֲבִירָה גּוֹרְרַת וְכו' וְזֶה הַעֲדוֹת וְכו'
כִּי אֲבָד וְכו' כִּי תְמוּנַת רִשְׁעֵי רַע מִאֲמָר ג' לֹא תִשָּׂא קָשָׁה ג"כ וְכו' יַעֲלֶה עַה"ד דְּבָר

שְׁהָאוֹמוֹת מִקְפִּידִים נוֹכַל לְפָרֵשׁ א' בְּהַלּוּף בְּעַרְכָּאוֹת עוֹבֵר בְּלֹא תִשָּׂא כִּי עוֹלָה לַתּוֹרָה
מְבָרָךְ לִבְטָלָה גַם ג"פ בַּיּוֹם בְּרַפְת הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵנוּ וְכוּ' נְעוּד יוֹתֵר דַּק מִכַּש"כ בְּאֵם בְּשׂוֹא
אֲזִי עוֹבֵר עַל לֹא תִשָּׂא ג"כ דִּיבּוֹר ד' זְכוּר אֶת וְכוּ' רָמַז כִּי חִידֵשׁ עוֹלְמוֹיִשׁ מֵאִין ע"כ
בִּיכְלֵתוֹ לַחֲדָשׁ גִּיסִים טוֹבִים עֲבוּר יִרְאִיו וְלִהְיֶיפָה לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ וְגַם מְרַמֵּז לְעוֹלָם שְׁפָלוֹ
שֶׁבֶת עוֹלָם הַגְּמוּל הַנִּצְחִי ע"כ מִסְתַּבֵּר שְׁצָרִיף לְפִשְׁפִּשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְלִהְשִׁלִּיף הַחֲנוּמְרִית מֵאֵתוֹ
כְּדָרָף הַתִּמְן בְּפָרוֹזְדוֹ פְּדִי וְכוּ' וְזֶה א"א כ"א בְּקִדְשׁ עֲצָמָה בְּמִתְרָה לָהּ וְכַפִּירוֹשׁ הוּי זְהִירִין
בְּרִשׁוֹת וְכוּ' וְלִדְעַת כִּי רָצָה הַקַּב"ה לְזַכּוֹת וְכוּ' נִתַּן הָעֲצָה לְעַנֵּג הַשֶּׁבֶת כִּי עַפ"י פִּי הָר"ן
מְצוּה לֹאוֹ לְהַנּוֹת שְׂאִין קִיּוֹם הַמְצוּה חֲשִׁיב הַנְּאָה אֲבָל אִי מִתְהַנֵּי גּוֹפָה בְּהַדִּי דְקִיָּים הַמְצוּה
הַנְּאָה מְקַרְיָא: בְּנִדְרִים בַּפ"ב בַּתו"יט בַּד"ה קוֹנָם וְהוּא עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע הַמְמַנְצֵעַ בֵּין
הַמְצוּנ' וְעֵבִירָה לְפִיכָף צְרִיכִין לְהִזְהַר וְלִהְמַתִּין עַד הַשֶּׁבֶת כְּמִבְּנֹאֵר בְּשֵׁם הָאֵר"י וְל'
וּבְהַרְמָב"ם הוֹבָא בְּנִדְרִים פ"ח גְּבִי הַנּוֹדֵר מִן הַשּׁוּם וְנ"ל כְּפָר יִדְעַת וְכוּ' מוֹסָף עִם חִיּוֹת
שְׁמַחֲיִיב בּוֹ הָעוֹנֵג מְפָל צִדִּי צִדִּי הַנְּאָה וְכוּ' וּבְזֶה נוֹכַל לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק אִם תִּשָּׁיב מִשֶּׁבֶת
וְכוּ' עַד כִּי פִי ה' וְהִיָּנוּ אִם תִּשָּׁיב מִשֶּׁבֶת רְגֵלָה הַרְגִילוֹת הַתִּיקוֹן עֲשׂוֹת חֲפָצָה וְכוּ' כִּי צִד
וְקִרְאָת עַד מְכוּבָד וְכַבְדָּתוֹ מִן עֲשׂוֹת דְּרָפָה דְּרָפָה הוּא אִשָּׁה כְּמִבְּנֹאֵר בְּרִישׁ קְדוּשִׁין מְחַמַּת
וְדָבָר דְּבָר אֲזִי תִתְעַנֵּג וְכוּ' וּמַכ"ש שֶׁלֹּא לְנִהַג בְּשֶׁבֶת כְּמֵאֲמַר רַב אֹוִי הוֹבָא בַּב"ע
וְהַרְפַּבְתִּיָּה עַל דְּוֹנָא וְהֶאֱכַלְתִּיָּה נִחַלַת כְּמִבְּנֹאֵר דִּיבָר ה' כְּבִד לְמַעַן וְכוּ' קִשָּׁה תְּלִי תִנְיָא
בְּדָלָא תִנְיָא וְכוּ' אִף פֶּאֶשֶׁר יִקְוִים הַמְצוּנ' הַזֹּאת בְּכָל דו"ד יְבֵא מְזָה הַתִּיקוֹן אִפִּי לְמַתִּים
שְׁמַקְוִין הַתִּיקוֹן מִיּוֹת עוֹלָם עַד בִּיאַת יְנוֹן ו' לֹא תִרְצַח קִשָּׁה עֲשׂוֹ לֹא רָצָה לְקַבֵּל לְכַאוּרָה
נוֹהֵג בּוֹ אִף בְּכָלְוֹ גִזְל ש"פ כּוֹבֵשׁ ש"ש הַלְבַּנֵּת פְּנִים יֵשׁ בּוֹטָה וְכוּ' עַרְכָּאוֹת שֶׁל עֲכוּם ז'
לֹא תִנְאָף יִשְׁמַעְאֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּל כִּי בְּכָל זֶה הַמְסַתְּפֵל וְאִפִּילוֹ בְּבִגְדֵי צְבָעוֹנִין וְאֵל תִּרְבֶּה
שִׁיחָה וְהַנְּשִׂים הַלּוּף וְטָפוּף וּבְרַגְלֵיהֶם וְכוּ' אִף הַפֵּל בְּאַנְשִׁים כִּי וְהוּא יִמְשׁוֹל בָּהּ זָכָה עֲזָר
וְכוּ' וְכַד פִּתַח ר"ש בְּסוּטָה אִין מְזוֹנְגִין וְכוּ' וְזִוּוּג רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי כְּמֵאֲמַר ב"ע רֵאשׁוֹן הוּא
הַגּוּף ב' הָאִשָּׁה גַם עַפ"י דְּבָרֵי הַמַּגִּיד מְרַאָקוּב שְׁהֶאֱנָשִׁים נוֹתְנִים הַח' לְנָשִׁים וְזֶה אֵל תִּתֵּן
לְנָשִׁים חִילָה כִּי עֵץ חַיִּים לְמַחְזִיקִים ח' לֹא תִגְנוֹב בַּכ"ז מְשַׁקְוֹלַת וְאֶחָד בְּפָה וְאֶחָד בְּלַב
ט' לֹא תִעַנֶּה רְכִילוֹת וְלֵה"ר יו"ד ל"ת כְּנִגְד כְּוָלָם כִּי מְזָה הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹנָה וְהַכְּבוֹד וְכוּ'
וְכַמַּש"ל בְּרִשְׁמֵי שְׂאֵלָה אִישׁ הַכְּפָרִי עִם הַפְּשָׁתוֹ וְהַשְּׁלֵשָׁה הַנְּ"ל גּוֹרְמִין לְעֲבוּר עַל כָּל ע"י
הַמְחַלְקֵת וְכָל הָעָם רִוְאִים אֶת וְכוּ' וְיַעֲמָדוּ מְרַחֲזוֹק וּבְעֲשָׂרָה דְּבָרוֹת הַנְּ"ל יֵשׁ שְׁלֹשׁ רִנְחָנִים
אֲשֶׁר לְכַאוּרָה רֵאוּי לְמֵלֵא כָּל כְּמֵאֲמַר אֲשֶׁר תִּנְה הוֹדָף וְהַשְּׁבָעָה גְּשָׁמִי כִּי חֲכָמוֹת בְּנִתָּה
בִּיתָה וְכוּ' וְלָמָּה זֶה אִף וְיִחַלְוֹם וְהִנֵּה סוֹלָם כְּמֵאֲמַר בַּעַז"ט בְּגִי סְמָל הַקְּנָאָה וּבְגִימ' סִינִי
וּמִלְאָכִי וְכוּ' עוֹלָיִם הִיָּנוּ שְׁלֹשׁ הַנְּ"ל עַל הַשְּׁבָעָה בְּהַפּוּף הַחֲנוּמֵר אֵל הַצּוּרָה אוֹ יוֹרְדִים
בְּהִיפָה וְזֶה יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם וְכוּ' וְיִבְרָא מְנוּחָה וְאֶת הָאֶרֶץ מֵה טוֹב וּמֵה נַעִי שֶׁבֶת אַחִי
גַם יַחַד וְיֵהִי לְמַס עוֹבֵד אֶת ה' כִּי נִתְהַפֵּף אֵל סִינִי כַר' יוֹסֵף וְזֶה וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו: (חֲסֵר
כָּאֵן) וְיֵאמֵר אֲנִכִי בְּקַבְלַת הַתּוֹרָה שִׁישׁ בָּהּ תִּר"ךְ אוֹתִיּוֹת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֵתָה שְׁנוֹכֵב עָלֶיָּהּ
דִּיִּיקָא וְאֶצ"ל קִיפֵל כ"א כְּפִשׁוּטוֹ כִּי (הַרְשָׁעִים) הָאֶרֶץ שְׁנוֹכֵב עָלֶיָּהּ לָהּ אֶתְנַנְּה וְלִזְרַעָהּ
וְזֶה וְהֶאֱכַלְתִּיָּה נִחַלַת וְכוּ' כִּי פִי ה' וְהִיכֵן דִּיבָר אֶתְנַנְּה וְלִזְרַעָהּ וְהוֹדוּ וְאָמְרוּ מֵה אֲדִיר
שְׁמָה כְּכָל הָאֶרֶץ וְזֶה בְּעֲשָׂרָה מֵא' וְהֵלֵא בְּמֵאֲמַר א' וְהִיָּנוּ בְּסִיגְנוֹן א' אוֹ מְעֵלְיוֹנִי אוֹ אֵלָא
לְהַפְרַע כִּי יֵשׁ שְׁכָר וְעוֹנֵשׁ עִי"ז וְנָכָה נוֹטֵל חֲלָקוֹ וְחֲלָק חֲבִירוֹ וְזֶה כְּנוֹנַת סְפִירַת הָעוֹמֵר
כְּמֵאֲמַר רַבִּינוּ מְלוּבְלִין אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן וְקִצְרַתֶּם אֶת קִצְרֵהָ וְהָאֵר"י פִּי וְשַׁעַר כַּשִּׁי כְּעֵמֵר

נקי לזה העומר מן השעורים מעשה בהמה ומותרות בהר שעיר עד ליל שבועות נעשה מן שעורים פתח וזה בימי שפוט וכו' לגור בשדי מואב בגי' מ"ט וזה שבועה שבועות וכו' לה מהחל חרמש בקמה ר"ת ב' לחם תחל לספור שבועה ר"ת תיקון ליל שבועות פי הנה את גורן השעורים וזה פי המלה מסת מו למס (חסר פאן) נדבת ידה אשר (חסר פאן) ונהו ושבחה הארץ שבת וכו' והענין שמיטה היינו ז' ימי הבנין והלא כל הדיברות י' נאמרו מה"ס אלא וכו' וזה צאנה וראנה במלה שלמה וכו' ביום חתונתו וביום ש"ל זה בנין ב"ה בבא"ס: פרשת בחקותי ונפלו אויביכם לפניכם לחרב האי לחרב הוא מיותר דמאי נפקותא היא באיזה אופן שיפלו ונראה דהנה שורש כל הענינים הוא דלא לקרי גם וחידיוש אלא בפעם ראשון ובה תבין מה דמצינו בפקידת עקרות מה דהתורה פתבה וה' פקד את שרה והי' פלא גדול ואח"כ מצינו כמה עקרות שנפקדו ולא חשבם התורה שוב לגם דמצינו אח"כ שרבקה הייתה עקרה ונפקדה ע"י תפילת יצחק וכן רחל הייתה עקרה ונפקדה וכן חנה הייתה עקרה ונפקדה וכמו כן מצינו בקי"ס שאנו אומרים שירה על גס גדול כזה ואח"כ מצינו ביהושע שהעביר כל ישראל בתוך הירדן וכן ר' פנחס בן יאיר גבי נהר גינאי אף דשורש הדבר הוא דכל זמן שלא נפתח השער של זה הדבר כמו פקידת העקרות וכדומה אז לאו כל אדם זוכה שיפתחו לו זה השער אף אברהם אבינו בגדל צדקתו ובגדל אהבת הש"י זכה לגם שפתח לו הקב"ה השער ונפקדה אשתו וכיון שפעל אברהם פ"א פתיחת השער וצנור הלזה אז בקל יוכלו דורות הבאים אחריו להתעורר עוד פעם אותו גס וכמו כן מצינו בקי"ס שהוא נגד הטבע אף משה (וב"ד) וישראל פעלו זה הדבר שוב אין גס מה שיכול יהושע אחר כף לפעול אלו הפלאים נמצא דכשהצדיק עושה פעולה כמו על מפלת שונאיו וכיון שהקב"ה שומ' תפלתו ועושה נקמ' בשונאיו לא די שפעול' זאת מועיל בשעת מעשה רק שהנפילה נעשה כחריב לדורי דורות כשאדם מעורר הנפילה ישנו ממילא פועל הדבר שגם עתה מגיע להם נפילה גדולה וא"כ הנפילה ראשונה פועל שתי פעולות בשעת מעשה ולאחר זה וז"ש דהע"ה וחרב פיפיות בידם ר"ל שיש לחרב שני פיות שהורגת שני פעמים וז"ש שיפלו אויביכם לפניכם ר"ל אותו הנפילה שיפלו השונאים יהי' אצלכם לחרב שתמיד כשיצרו לכם שונאים תעוררו הנפילה ראשונה ואז יהי' הנפילה הראשונה כחריב ויהרוג אותם ודוק: וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אנפוך והארץ אנפוך לשאול הטעם למה לא זכר אותם הפתוב כסדר אברהם ויצחק ויעקב אלא אברהם בסוף ונ"ל ע"ד שאיתא ואעשה לגוי גדול זו שאומרים אלקי אברהם ואברהם זו שאומרים אלקי יצחק ונאגדלה שמה זו שאומרים אלקי יעקב יכול יהי' חותמים בכלם ת"ל והי' ברכה בך חותמין ולא בכול' וקשה מאי טיבותא לגבי אברהם שלא יהי' חותמין בהם הא איתא בכל אדם איש מתקנא חוץ מבנו ותלמידו ונ"ל לכה הבטיח לו והי' ברכה בך חותמין ולא בהם פי יצחק הוא בחי' גבורה ויעקב כלול משניהם גבו"ת ואברהם הוא מדת חסד והבטיח לו הקב"ה בך חותמין והפל הולך אחר החתום ורצ"ל שיתנהג במדת החסד ולהבין שהס"א אינו יונק אלא משמאל וכשהשמאל נכלל בימין אז נמתק וז"ש מינה ה' נאדרי בפח ימינה ה' פי' שגם השמאל נעשה ונכלל בימין אז ממילא תרעץ אויב כיון שאין להם יניקה פי' יניקתם אינו אלא מהשמאל וכשהשמאל נכלל בימין ממיל' הם בטלים ומבוטלים וזה פי' ובחסדה תצמית אויבי פי' כשיתגבר החסד ממילא נכרתים

האויבים וז"ש וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם וְהָאֲרֶז אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם לְבַסּוֹף פִּי הָאֲרֶז הוּא מְלֻכּוֹ כַּפְּנֹדֶע וּרְצ"ל וְאָף
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם וְהָאֲרֶז אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם לְבַסּוֹף פִּי הָאֲרֶז הוּא מְלֻכּוֹת לֹא יְהִי לָהּ יְנִיקָה אֲלֵא בְּיָמֵי
מִדַּת הַחֶסֶד בַּחַי אַבְרָהָם כִּי מִדַּת מְלֻכּוֹת יוֹנֵק מִיָּמִין וְשִׁמְאֵל כַּפְּנֹדֶע וְכִשְׁלֵא יְהִי לְמִדַּת
מְלֻכּוֹת יְנִיקָה אֲלֵא מִהֵימִין מִמִּילָא גְמַתָּק הַדִּין וְדוּק: חֶסֶלֶת סֶפֶר וַיִּקְרָא סֶפֶר בְּמִדְבָּר
וְהַלּוּיִם לְמַטֵּה אַבְנֹתָם לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם וְנ"ל ע"ד מֶה שְׁאִיתָא בְּזוֹה"ק נֹדַע בְּשַׁעְרֵי
בַּעֲלָה לְפֹם שִׁיעוּרֵי דִילֵי ע"ש פִּי הָאֵיף הָאֲדָם מְשַׁעַר עֲצָמוֹ אֶת הָעֲבָדוֹת וְנ"ל לְפָרֵשׁ
סִיפֵי דְקָרָא בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֲרֶז ר"ל שְׁהָאֲדָם יָכוֹל לְשַׁעַר בְּשִׁכְלוֹ הַהַפּוּף ח"ו לְכַף
נֶאֱמַר בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֲרֶז פִּי הָאֲבֹת נִקְרְאוּ זְקֵנִים כְּמוֹ וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וְיֵהִי כִּי
זָקֵן יִצְחָק וְעֵינָי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזָּקֵן וְאִיתָא שְׁהָאֲבֹת קִיָּמוּ אֶת הַתּוֹרָה עַד שְׁלֵא יִתְנַהֵג גַּם
מִחֻנְיָבֵי אָנוּ לִילְךָ בְּדַרְכֵי אַבְוֹתֵינוּ עַפ"י הַתּוֹרָה וְזֶה נֹדַע בְּשַׁעְרֵי בַּעֲלָה לְפֹם שִׁיעוּרֵי
דִילֵי הַנ"מ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֲרֶז פִּי כְּשִׁמְשַׁעַר עֲצָמוֹ מִהַלְךָ בְּדַרְכֵי אַבְוֹת עַפ"י הַתּוֹרָה
וְלִהְבִּין הַפְּסוּק וְה' אָמַר לְאַבְרָהָם אַחֲרֵי הַפְּרָד לֹט מַעֲמוֹ וּפִירֵשׁ"י ו"ל כָּל זְמַן שְׁהַרְשָׁע
עֲמוֹ הִי הַדִּיבּוּר פּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְלַעֲלִיל שְׁהִי לֹט עֲמוֹ כְּתִיב וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָהָם אוֹתוֹ שְׁעָה
כְּשֶׁר הִי וְנ"ל כִּי כָּל הַמְּחַנְיָבֵי לְטַהוֹר טַהוֹר פִּי כָּל זְמַן שְׁלוֹט לֹא הִי נִחְשָׁב בְּעֵינָיו לְכָלוֹם
וְהִי טָפַל לְאַבְרָהָם הַצַּדִּיק אֲזִי הִי לֹט ג"כ נִחְשָׁב כְּמוֹ צַדִּיק פִּי הַמְּחַנְיָבֵי לְטַהוֹר טַהוֹר וְלֹא
הִי הַדִּיבּוּר פּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ אֲבָל מִיָּד כְּשִׁלּוֹט לֹא הִי מְחַבֵּר עֲצָמוֹ לְאַבְרָהָם הַצַּדִּיק כִּי הִי
נִחְשָׁב בְּעֵינָיו לְאֲדָם כְּשֶׁר וּבְאֵמַת הִי רָשָׁע אֲזִי הִי הַדִּיבּוּר פּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ אֲבָרָהָם הַצַּדִּיק מְחַמַּת
שְׁאוֹתוֹ רָשָׁע הִי שְׁרוּי עֲמוֹ וְלוֹט לֹא הִי מְחַבֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ לְהִיּוֹת טָפַל לוֹ
כַּנ"ל לְכַף נֶאֱמַר אַחֲרֵי הַפְּרָד לֹט מַעֲמוֹ אֲזִי וְה' אָמַר לְאַבְרָהָם נִמְצָא כ"א מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף
לְחַבֵּר עֲצָמוֹ לְצַדִּיקִים בְּאֵמַת כְּדִי שְׁגַם הוּא יְהִי נִחְשָׁב כְּמוֹ הַצַּדִּיק פִּי הַמְּחַנְיָבֵי לְטַהוֹר
טַהוֹר וְז"ש וְהַלּוּיִם לְמַטֵּה אַבְנֹתָם פִּי הַלּוּיִם הַצַּדִּיקִים שְׁדַבְּקֵי תְּמִיד בַּה' נִקְרָא לְוִיִּם
וּרְצ"ל הַלּוּיִם לְמַטֵּה אַבְנֹתָם הַצַּדִּיקִים שְׁהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי ה' עַפ"י הַתּוֹרָה בְּדַרְכֵי אַבְנֹתָם
לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם פִּי הַתְּפַקְדוֹ לְשׁוֹן וַיִּפְקֵד מְקוֹם דָּוָד וְר"ל שְׁלֵא נִחְסַר לָהֶם שׁוֹם דְּבַר
טוֹב לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שְׁהֵם בְּתוֹכָם פִּי שְׁהֵם מְתַחַבְּרִים לְצַדִּיקִים בְּאֵמַת וּבְכָל שְׁלֵם אֲמֵן כֵּן
יְהִי רְצוֹן: וְהַלּוּיִם לְמַטֵּה אַבְנֹתָם לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם וְנ"ל עַפ"י הַפְּשׁוּט רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה
וְאֵת שׁוֹנְעֵתָם יִשְׁמַע וְיִוְשִׁיעֵם וְהַקְּשָׁה בְּגִמְרָא הַשְּׁתָא שְׁהַקְּב"ה עוֹשֶׂה רְצוֹן שְׁל יִרְאִים כ"ש
וְאֵת שׁוֹנְעֵתָם יִשְׁמַע וְיִוְשִׁיעַ וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲדָמוֹ"ר הַק' מ' אֲלִימְלֵךְ זַק"ל כְּשִׁצְרִיף לְאֲדָם עַל
אִיזָה דְּבַר יִתְפַּלֵּל בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא בְּדִיבּוּר שְׁלֵא יִשְׁמַעוּ הַמְּקַטְרְגִים וְלֹא יִקְטְרְגוּ עָלָיו וְהַמְּשָׁל
כְּשִׁאֲדָם הוֹלֵךְ בְּכַנֵּי כָּלֵב.

וַיֵּשׁ לוֹ מִקַּל בְּיָדוֹ צָרִיף לְהַטְמִין הַמְּקַל תַּחַת בְּגָדוֹ שְׁאֵם יִרְאֶה הַכָּלֵב אֶת הַמְּקַל בְּיָדוֹ יִתְגַּרְהָ
עָלָיו וְיִנְשָׁכְנוּ וְהַנְּמָשָׁל מוֹכֵן כְּשִׁאֲדָם מְתַפַּלֵּל בְּדִיבּוּר יָכוֹל לְהִבְיָא ח"ו קְטְרוּג ע"ע אֲלֵא
יִתְפַּלֵּל בְּמַחְשָׁבָה שְׁלֵא יְבִינּוּ הַמְּקַטְרְגִים וְה' יוֹדַע מַחְשְׁבוֹתָיו וְהַשְּׁתָא נִיחָא רְצוֹן יִרְאוּ
יַעֲשֶׂה רְצ"ל רְצוֹן יִרְאוּ בְּנֹדָא יַעֲשֶׂה שְׁאִין שׁוֹם קְטְרוּג עָלָיו אֲלֵא וְאֵת שׁוֹנְעֵתָם הִיָּינוּ
שְׁמַתְפַּלְלִים בְּדִיבּוּר וְיָכוֹל לְהִיּוֹת ח"ו קְטְרוּג אַעפ"כ אִין הַקְּב"ה שׁוֹמַע לְהַמְּקַטְרְגִים עַל
תְּפִלַּת הַצַּדִּיק אֲלֵא יִשְׁמַע וְיִוְשִׁיעֵם וְנ"ל ע"ד הַפְּשׁוּט שְׁנֶאֱמַר צַדִּיק מוֹשֵׁל בְּיִרְאֵת אֱלֹקִים
הַקְּב"ה אוֹמֵר אֲנִי מוֹשֵׁל בְּעוֹלָמִי מִי מוֹשֵׁל בִּי צַדִּיק הַקְּב"ה גּוֹזֵר גּוֹזֵר וְצַדִּיק מְבַטְלָהּ
וְקָשָׁה וְכִי יֵשׁ צַדִּיק שְׁיֻכַּל לְבַטֵּל הַגּוֹזֵרָה הֵא כְּתִיב אִין צַדִּיק בְּאֲרֶז אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא

יחטא אלא שידוע שהצדיק יש לו רצון חזק וחספז מאד בכל לבבו ונפשו לעשות רצון הבורא ב"ה באמת כמ"ש אשרי האיש ירא את ה' במצותיו חפז מאד במצותיו ולא בשכר מצותיו ואיתא בגמרא חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה הרי הוא פאילו עשה וזהו שנאמר באברהם עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי ותורתך וקשה האיה הי' אאע"ה יכול לקיים כל התורה הרי לא היה מקדש ומשפן לקיים מצות קרבנות ושאר מצות התלוי בארץ ועוד יש לדקדק בקרא למה נאמר וישמור לשון עתיד שמר הי' לו לכתוב כמ"ש שמע אברהם לכה נ"ל שאאע"ה הי' חפז מאד בכל לבבו לקיים כל המצות אלא שלא הי' בידו לקיימם הרי חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה פאילו עשה וזה נאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת רצ"ל שהי' כל חפצו ורצונו לשמור משמרת חקותי ותורת מעלה עליו הכתוב פאילו עשאו וזהו שנאמר רצון יראיו יעשה ר"ל הקב"ה עושה מצוה של צדיקים עשי' פי יש להם רצון חזק לעשותו מצותיו כנ"ל מיד הרי הוא פצדיק הרי הוא צדיק מושל ביראת אלקים כנ"ל ואת שונעתם ישמע ויושיעם וזהו שנאמר והלוי' לשון הפעם ילוי אישי לשון התחברות ודביקות פ"י והלוי' הם הצדיקים שיש להם דביקות בהקב"ה למטה אבות' והולכין בדרך אבותם עפ"י התורה לא התפקדו בתוכם התפקדו לשון ולא נפקד ממנו איש ורצ"ל לא התפקדו בתוכם בפנימיות שלהם אין להם שום חסרון שהם רוצין בכל לבבם לעשות רצון הבורא ב"ה ולפי"ז ניחא מדוע יכול הצדיק לבטל הגזירה של הקב"ה מפני שהצדיק רוצה באמת להיות נקי מהעבירות רק רצונו תמיד לעשות מצות וזה אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא פי יחטא מלשון חסרון פידוע ע"כ: אף את מטה לוי לא תפקוד וכו' נ"ל פי כתיב נסעה ונלכה ואלכה לנגדה והפלל כשיש זה לעומת זה התנגדות פשנה קם זה נופל לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים רק הצדיק צריך להיות בחי' יעקב ממוצע מחסד וגבורה שיכול להשפיע חסד על ישראל וגבורה ופחד על אוה"ע כמ"ש אדומ"ו בעהמ"ח נועם אלימלה חסד ומשפט אשרי לשון פירות הנושרים שצריך הצדיק להשפיע חסד על ישראל ומשפט על אוה"ע וזה אחד המרבה ואחד הממעיט דהיינו בצד אחד צריך להרבות חסדי' על ישראל ומצד אחד צריך שתמעט החסדים דהיינו על האומות ובלבד שיכוון לבו לשמים שמים הוא יעקב כמ"ש פנשר השמים וכו' פי צריך להיות בחי' יעקב פלול מחסד וגבור' וזהו בחוד' השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני השלישי הוא יעקב שהוא שלישי לאבות הקדושים ואיתא בזה"ק החודש הזה סיון מזל תאומים ונראה מחמת שהוא יעקב שהוא פתאימים מאברהם ומיצחק הוא פלול ביום הזה באו מדבר סיני ואיתא בגמרא סיני סימן טוב לישראל וסימן רע לאוה"ע וזהו כנ"ל חסד לישראל וגבורה על אוה"ע וזהו אף את וכו' אף הוא מיעוט ואת הוא ריבוי בצד אחד תמעט ובצד א' תרבה לא תפקוד זה לא תחסר רק הצדיק צריך לעשות שניהם ואם תחשוב מי הוא צדיק הא אין צדיק בארץ וכו' ע"ז אמר את ראשם לא תשא המחשבה שלהם ומוחין שלהם לא תחשוב בתוך בני ישראל שהוא כשאר עם ודו"ק: אף את מטת לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל הפסוק נראה כמיותר הרי כבר נאמר והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוך בני ועוד למה נאמר אף את מטה לוי היה לו לומר ומטה לוי לא תפקוד ונ"ל ע"ז הרמז בפסוק שעשו אמר ליעקב נסע' ונלכה ואלכה לנגדה בשנה ויעקב לא רצה פי אין זה

באפשרי להיות יעקב ועשו שניהם שוונים אלא כשזה קם זה נופל כמ"ש וילאום מלאום
יאמץ לא השוו בגדנל' לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים תב"ב וזה רומז לנו
הכתוב ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשבר לכל ע"ה ע"ד הפלוגתא של ב"ש וב"ה
בנר חנוכה בש"א פוחת והולך ובה"א מוסיף והולך פ"י ב"ש היא בחי' גבורה בחי' שמאל
ע"כ היו אומרים פוחת והולך בס"א וב"ה היא בחי' ימין הי' אומרים מוסיף והולך
בקדושה וממילא בטל הס"א ואנו עושים כב"ה בנ"ח וזה שאנו אומרים הנרות הללו
קודש הם פי' שאנו מוסיפין בקדושה הרי ממלא אין לנו רשות להשתמש פי' לנו גי'
אלקים פ"ו ורצ"ל כשקדושה מתגברת נמחק הדין ואין רשות לס"א להשתמש ולהבין
שליט בלא י' בגימ' נר חנוכה פי' היוד הוא נקודה רצ"ל ויוסף הוא השליט פי' שמה שאנו
מוסיפין בנ"ח היינו שמוסיפין בקדושה הוא המשביר לכל ע"ה ממילא הס"א בטל וזה
שנאמר ה' איש מלחמה פי' שה' נלחם בס"א הם האויבים אז ה' שמו פי' אז שם הוי'
שלם שורה על ישראל וזה שנאמר אף את מטה לוי פי' אף הוא מועט ואת הוא ריבוי
כמוכן ומטה לוי הם הצדיקים שיש להם דביקות בה' ורצ"ל אף הוא המיעוט שהצדיק
הוא הממעט בס"א ואת מטה לוי היינו הריבוי של הצדיק שמרבה בקדושה' לא תפקוד
לשון ולא נפקד ממנו איש פי' זאת לא יפקוד אלא יהי' כמו שהצדיק עושה ממעט בס"א
ומרבה בקדושה ואם אמר האיש האף הוא ביכולת של הצדיקים לעשות דבר כזה
לכה נאמר ואת ראשם לא תשא בתוך ב"י פי' לא תמנה מוחין שלהם בתוך שאר ישראל
פי' אין ביכולתנו להשיג את הצדיקים: ונספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו
וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה הדקדוקים רבו כמו רבו א' מלת וגם אין לו התקשרות
למעל' אחרי שהוא התחלת דיבור' לא נופל עליו מלת וגם ב' מה ראו על ככה לתאר
ארצנו הקדוש' דיקא בשבח זבת חלב ודבש הגם כ' רב לאמור אמת בתחילתו הנה להם
לתאר ולצייר באיזה שבח אחר נוסף לזה פי' לא השבח הזה יעשה רופם אחרי היותם
קוראים כל הארצות בשבח זה הלא ראה גם ראה דתן ואבירם בהתרעמם על משה רבינו
ע"ה אמרו ג"כ המעט פי' העליתנו מארץ זבת חלב ודבש קראו למצרים בשבח זה ג' תמי'
עצומה בפסוק אם חפץ ה' בנו פי' התמימים האלו יהושע וכלב רוצים להכחיש את
המרגלים ובמה הכחישו אחרי אשר גם המה אומרים ג"כ ארץ זבת חלב ודבש הנה להם
להוכיחם על פניהם בדברי הפוך מדברי המרגלים ונ"ל לתרץ הפל בהקדים לבאר פסוק
לענינינו וזאת הוא ארץ אשר ה' אלהיה דורש אותה תמיד עיני ה' אלהיה בה מראשית
השנה ועד אחרית השנה והנה ידוע דברי רז"ל פי' השגחה השי"ת העיקרי הוא בארץ
הקדוש' ומתמציתה שותים כל הארצות השפעה היורדת מלמעל' לארצנו הקדוש'
מתפשטת בכל העולם מחמת פי' הוא פלילת יופי ברוב התפארת ותחילת בריא' ולכה
נקראת שתי' שממנה הושפת כל העולם כף השפעתה האציל ה' עלי' מקודם וממנה
מתחלק בכל העולם א"כ מזה תבין שהעיקר שבה זבת חלב ודבש המור' על רוב
השפעתה נאמר רק על ארץ ישראל להיות' טבור הארץ צבי לכל הארצות וכל הארצות
ישבו לה לבנות טפילות לארצנו הקדוש' להיותם שותים מתמציתה ועתה בא נבוא
לבאר הפל על נכון פי' הנה המרגלים בדבתם ודתן ואבירם ברשעתם נתפוננו לדבר אחד
ובהיותם להוטים אחר ארץ מצרים כאמרם נתנה ראש כו' עשו את העיקר לטפל ארץ
מצרים קראו זבת חלב ודבש וארצנו הקדושה גם היא זבת חלב ודבש לזאת דתן ואבירם

צווחו המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש והמרגלים גם המה נבזה ניכם ומפתח שפתותיהם ברשע על ארצנו הקדוש' גם הוא זבת חלב ודבש הטמינו רשת לרגלי עם הקודש לאמור ארץ מצרים הוא העיקר המעלה הזאת וא"י לטפל לה למען הגדיל התרעומת על משרע"ה ומביני מדע המה יהושע וכלב הפו אותם בשבט פיהם לאמור אם חפץ בנו ה' והביא אנתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש להורות נתנו בלבם הנה במילת הוא מורה להיפך כי א"י הוא עיקר המעל' לה נאה תהלת שבח הנה ומצרים לטפל לה בזה החזירו העטרה לקדמות' והלהיבו את לבבי בני ישראל בתשוק' לארצנו הקדוש' והנרצ' בדברינו הנ"ל מבואר היטב יתרון מעלת החכמים יהושע וכלב: פרשת נשא נשא את ראש בני גרשון גם הם ונ"ל ע"ד הפסוק לה לה מארצה וממולדתה ומבית אביה והקשה הרמב"ם הלא כשאדם הולך אל ארץ אחרת מתחיל' הולך מבית אביו ואח"כ ממולדתו ואח"כ ממשפחתו ואח"כ מארצו והול"ל לה לה מבית אביה וממולדתה ומארצה לכן נ"ל כשאדם מתחיל להרגיל א"ע בעבודת הבורא ב"ה אז צריך לפרוש א"ע מדרכי ע"ה שלא לעשות כמעשיהם וכמעשה משפחתו ובית אביו העוסקים בהבלי עולם כמ"ש האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתה ובריתך ינצורו וכשעובד ס' פורש מדרכי ע"ה מיד בני ארצו שונאים אותו כי הוא בעיניהם כמשונגע אלא שבני משפחתו מליצים בעדו ומחפים עליו מחמת קרבות ואח"כ כשמתגבר בעבודת הבורא גם בני משפחתו שונאים אותו אלא שבית אביו מקרבים אותו ואח"כ גם בית אביו שונאים אותו כי הוא בעיניהם כשוטה אמנם כשעובד ה' באמת ואינו משגיח על בניו ומשפחתו ובית אביו שונאים אותו ה' לו בעוזרו שאויביו נהפכים לאוהבים וזהו שנגאמר ברצות ה' דרכי איש פי' כשאדם מתחיל לעבוד את הבורא ב"ה באמת גם אויביו פי' גם לרבות נתרב' עליו אויבים וסוף שישלימו עמו כמו שמצינו בא"א ע"ה כשהתחיל להפיר את הבורא מתחיל' נמרוד וסייעתו מריבין עליו ותרח ומשפחתו מחפין עליו ואח"כ גם תרח עם משפחתו היו מסכימין עם נמרוד וסוף היו משלימים עמו והא ראי' תרח עשה תשוב' לבסוף והשתא ניחא סדר הכתוב מתחיל' מארצה פי' מתחיל' בני ארצו נעשו לו שונאים כנ"ל וזהו שנגאמר ויאמר ה' אל אברם פי' לכ"א הרוצה להפיר את בוראו לעבוד אותו לה לה מארצה שלא תלה בדרכיהם אע"פ ששונאים אותה אל תפנה לזה אלא עשה.

דברים לפינעלם וסוף הכבוד לבוא שהפל נהפכים עליה לאוהבים ואח"כ תפרוש גם ממולדתה ומבית אביה שלא תעשה כמעשיהם אם גם הם עוסקים בהבלי עולם כ"ש ושכחי עמה ובית אביה ויתאו המלך פי' וסוף יהי' שהפל ישלימו אתה וזהו שנגאמר נשא את ראש בני גרשון גם הם וגם הוא מיותר כי אצל בני מררי לא נאמר גם לכה נ"ל ע"ד הפשוט בני גרשון נקראים אותם בני אדם העובדים את ה' באמת מפני שבני משפחתו מגרשין אותם וזהו שנגאמר נשא את ראש בני גרשון פי' אע"פ שהם בני גרשון שבני אדם מגרשין ושונאים אותו סוף שיתרוממו ויתנשאו גם הם לבית אבותם למשפחותם פי' שיהי' להם נשיאות חן בעיני משפחתם ובית אבותם ודו"ק: זאת עבודת משפחות הגרשונים לעבוד ולמשא ונ"ל בני הגרשונים נקראים הצדיקים היודעים ומכירים את גלות השכינה ע"ד שנא' כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' ואיתא כל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלהי וכל הדר בח"ל דומה כמי שאין לו אלהי ופשוטי עם אינם

מפירים זאת אבל הצדיקים יודעים ומפירים את הגרות והגלות השכיני' כי אין באפשרות לעשות את העבדות כמו בא"י כי בח"ל אנו משועבדים תחת השרים אבל א"י אינה תחת שר כביכול הקב"ה [הוא השר] לכה נקראים הצדיקים בני הגרשנוני כמוכן וזהו שנאמר זאת עבדות משפחות הגרשנוני פי' זאת עבדות הצדיקים לעבד ולמשא פי' לעבד את הבורא ב"ה יומם ולילה כמ"ש ובתורתו יתגה יומם ולילה בלי שום הפסק כי אם תעזבני יום יומים אעזבך ולמשא פי' גם זאת מוטל על הצדיק לשאת ולרומם קרן ומזל של ישראל ועוד פי' לשון משיאין משואות פי' שמוטל על הצדיקים להאיר כל דבר ודו"ק: ואיש את גדשיו לו יהי איש אשר יתן לפהו לו יהי ויש לדקדק בתחילת הפתוב פתיב ואיש ובאמצע הפתוב נאמר איש הלא מתחילה היה צריך לכתוב איש ואח"כ שייך לומר ואיש לכה נ"ל ע"ד שאיתא הווי פעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס פי' שאינו ראוי לעבד את הבורא"ה לשום תקנות פרס אפילו לעבד את ה' כדי לקדש עצמו ולתקן את נשמתו גם זה חשוב פרס ודעו כי פרס לשון פרוסה פי' שיש לעבדות כזה סוף ומכלית שמקדש עצמו ומתקן את נשמתו ותו לא אבל עיקר ושוני העבדות הוא שלא לעשות שום דבר גדול או קטן להנאתו אלא כוונתו יתגה לעבד את הבורא כדי לחבר נשמתו שהוא חלק אלוה ממעל אל מקום שנחצבה משם שלא תפול ולא יחסר שום ניצוץ מן הקדושה זאת תהי' כוונתו ולא להנאת עצמו וגם בכל שיעשה יכוון כדי להגיע תענוג להבורא ב"ה וזה הוא עיקר העבדות כי כל מצוה אי אפשר לעשות בעצמו כי אם עם ה' כשמתפלל השכיני' מתלבש בו כמו שנאמר כי רוח אלהים דבר בו וכן כל מצוה שאדם עושה כביכול השכיני' מתלבשת בו בשעת עשיית המצוה נמצא שהקב"ה עושה המצוה ולהבין מה שאיתא מי הקרוי איש זה משה שנאמר והאיש משה נמצא משה הוא קרוי איש וכן כל צדיק שבדור הוא בחי' משה וקרוי איש כדאמרין משה שפיר קאמרתי ומי שאינו מתקן כ"כ במעשיו הוא קרוי ואיש כי תיבת ואיש הוא מדרגה קטנה מדרגת איש (אות יתירה מורה על מדרגה קטנה מדרגת איש כמו שאיתא בזהר שתי עשר עשתי עשר אות יתירה ומנינה פחות משתי עשר ודו"ק) והשתא ניחא מה שנאמר בתחילת הפתוב ואיש פי' מי שהוא בבחי' ואיש שאין עובד שלא ע"מ לקבל פרס ומכוון במעשיו לקדש א"ע את גדשיו לו יהי הקדשים פי' זאת יפעל בעבודתו שיקדש א"ע ותו לא ויש לזה תכלית אבל עיקר לעבד את ה' ע"מ שלא לקבל פרס כדי להגיע תענוג להבורא ב"ה וזהו שנאמר אשר יתן לפהו פי' שהוא בבחי' איש מדרגת משה והקב"ה נקרא כהן כמו שאיתא אלהיכם כהן הוא וזהו שנאמר איש אשר יתן לפהו פי' שמכוון בכל מעשיו שיגיע תענוג להבורא ב"ה ולא לתקנות שום דבר לו יהי ממון הרבה כמו שפירש"י ז"ל שהרבה מתקן במעשיו כהנה כי הוא מכוון במעשיו שיגיע תענוג להבורא ב"ה שהוא אין סוף גם הוא מתקן במעשיו הרבה עד שאין סוף למעשיו ועבודתו ודו"ק פירשת בהעלותה וברץ הנער ניגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה ופירש"י שהיו מתנבאים משה מת הושע מכניס הנה לכאורה יפלא מאיזה הוכחה מפרש רש"י כן ונראה דהנה פתיב בפירשת שמות ותקן את שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו והנה צריך להבין על יתור הלשון הלא כמה גופי תורה נאמרו ברמיזה וכאן הנה יכול לכתוב ממים והאריך הפתוב מן המים ולא יזה כוונתו האריך הפתוב אף נראה דבת פרעה כשהוציאה את משה מן המים השיגה קצת רוח"ק וראתה כי משה לא יכניס את ישראל

לְאָרֶץ כ"א יְהוֹשֻׁעַ יִכְנִיסֶם וְהִגָּה תִּיבַת מַמִּים יִרְמֹז מֹשֶׁה מֵת יְהוֹשֻׁעַ מִכְּנִיס וְלִזָּה לֹא רָצְתָה לומר מַמִּים כִּי כּוֹנֵה לְבַטֵּל הַדְּבָר הֵהוּא וְלִכְפֹּךְ אֲמָרָה מִן הַמַּיִם לְחַלֵּק הָאוֹתוֹת שֶׁלֹּא יִרְמֹז לִזָּה וְזֶה נֵרָא פְּנוּנַת הַפְּתוּב בְּאֲמָרוֹ אֶלְדָּד וּמִיָּדָד מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֶה ר"ל בְּמַח נ"ה שְׂמַחוֹ אוֹתוֹת נ"ה מִן תִּיבּוֹת מִן הַמַּיִם וְנִשְׁאָר מַמִּים לְרִמּוֹז מֹשֶׁה מֵת יְהוֹשֻׁעַ מִכְּנִיס וְזֶה פִּינּוֹן רַש"י בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ וְדו"ק: שְׁלַח לָךְ וְעַתָּה יִגְדַּל גַּא פַח ה' י' דִּיגְדַל הוּא רַבְתִּי מוֹרָה עַל קִדְוִשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֵּי וְזֹאת הִיט' עוֹצֵם תְּשׁוּקַת מֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה בְּעַמְדוֹ לְרַצוֹת אֶת קְדוּשׁ מְלַפְנוּ יְהִי גַא כְּבוֹד שְׁמִים בְּדָבָר גְּלוּי בְּעֵלִיל לְעֵין כָּל עַת יִהְיֶה מַמְדַת הַדִּין לְמַדַת רַחֲמִים וְיָדוּעַ כִּי דִּיבּוּר הוּא קִשָּׁה וְאֲמִיר' רַבָּה וְהוּא הַנְּרָצָה בְּאֲמָרוֹ וְעַתָּה יִגְדַּל כּו' יִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא כְּבוֹד קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכִי כָּל פֶּאֶשֶׁר דְּבִרְתָּהּ הוּא דְּבַר מְלָךְ שֶׁלְטוֹן דִּינָא קִשְׂיָא לְאִמּוֹר יִמְתְּקוּ הַדִּינִים וְיִהְיֶכּוּ לְרַחֲמִים מִיָּד לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ כָּל טוֹב סְלָה וְהִבֵּן: פ' קֶרַח בּוֹקֵר וְיִדְעֵה ה' וְכו' נ"ל מִפְּאֵן הוּא רִמּוֹז לְמָה שְׁאִיתָא בַּס' חֲסִידִים לֹא שְׂצִינָן לְבַנּוֹ לְסַבְּלֵי הַפְּעַס לִילָה אַחַת וּפְשׁוּט הוּא כִּי כַּעַס הוּא מַס"א וּמַחְלֻקָת ג"כ הוּא מַס"א וְע"י פְּקָדוֹן הַרוּחָנִי בְּלִילָה בָּא חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה וְיָדוּעַ שֶׁהוּא ר"ת רַחֵל וְהִינּוּ בַחִי קְדוּשָׁה וְיָדוּעַ כְּשֶׁזָּה קָם וְכו': וְיִשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדַתָּן וְלֶאֱבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְיִאֲמָרוּ לֹא נַעֲלָה י"ל שְׁמֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה פִּינּוֹן לְשִׁנוֹת אֶת שְׁמֵם שַׁעִי"ז יִחְזְרוּ מִמַּחְלֻקָת עוֹד י"ל שְׂכִינּוֹן לְקִשָּׁר אוֹתָם בְּאֲבִיהֶם שַׁעִי"ז יִתְעַלּוּ מִרְעָה לְטוֹבָה וְהַשִּׁיבוּ לֹא נַעֲלָה שְׁאֲצֵלֵם אֵין זֶה עָלֵי כִּי אֲדַרְבָּא הֵם בְּמַעַל' יוֹתֵר מֵאֲבִיהֶם: וְיִאֲמָר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה וְכו' נ"ל כֶּף כִּי זֹאת מְרֻמּוֹז עַל יִרְאָה וְע"י הִירָא' בָּא אַהֲב' וְתִשׁוּבָה וְחֻכְמָה וְדְבִיקוּת בְּרַצוֹן הַבּוֹרָא וְזוֹכָה לִידְעַ מָה הוּא רַצוֹן הַבּוֹרָא לְכֶף קִיּוּמוֹ הָאֲבוֹת הַתּוֹר' עַד שֶׁלֹּא נִיִּתְנָה כִּי זָכוּ כִּי לִידְעַ רַצוֹן הַבּוֹרָא וְיָדוּעַ בַּחִי שְׁבַת בְּעַת רַעְנוּא דְרַעְוִינָן הַעֲלִי' שֶׁל הַעוֹלָמוֹת וְהַבְּחִי שֶׁל רַעְנוּא דְרַעְוִינָן הִינּוּ רַצוֹן נִתְגַּל' כִּי דוּעַ וְנ"ל ג"כ שִׁישׁ לומר עוֹד שְׁזוֹכָה הָאֲדָם שִׁיִּהְי' דְּבוּק בְּרַצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וְכו"ש לְעוֹלָמִים וְזוֹכָה לִידְעַ מָה הוּא רַצוֹן הַבּוֹרָא וְהִגָּה הַפִּירוּשׁ כֶּף בְּזֹאת ע"י יִרְאָה שְׁתַּתְּלִבְשׁוּ א"ע בִּירָא' תְּבוֹאוּ לְמַדְרַגַת הַלָּלוּ שֶׁתִּדְעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי וְכו' הִינּוּ שְׁרַצוֹן הַבּוֹר' ב"ה וְכו"ש הוּא כֶּף וי"ל בְּבִיאור יוֹתֵר בְּזֹאת מְרֻמּוֹז אוֹת ב' מְרֻמּוֹז לְחֻכְמ' כִּי דוּעַ בַּס' הַקְּנָה עַל נוֹת בְּרֵאשִׁית אוֹת ז מְרֻמּוֹז לְזַעִיר אוֹת א' מְרֻמּוֹז לְאֲרִיף ת' מְרֻמּוֹז לְמַלְכוּת וְהִינּוּ הָךְ וְהִבֵּן וי"ל רִמּוֹז שִׁיִּהְי' נוֹהֵג בְּכָל עַת כִּי מֹשֶׁה נִקְרָא צְדִיק ע"ד מֹשֶׁה שְׁפִיר קְאָמְרַת שִׁדוּעַ בְּשֵׁם הָאֲר"י שֶׁהִינּוּ נִיצוּץ מֹשֶׁה וְכַשֵּׁה"ת מַגְבִּיָּה לְאִיזָה אִישׁ שִׁינְפֻעַל ע"י פְּעוּלוֹת נוֹרְאוֹת אֲזִי לְכָל יִתְקוּטְטוֹ עִמּוֹ וְיָדְעוּ שֶׁהוּא רַצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וְכו"ש וְהִינּוּ שִׁיחְלִבֵּשׁ הֵיטֵב בְּבַחִי יִרְאָה וְכו' וְכו"ל וְהִינּוּ בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה י"ל תִּיבַת הָאֵלֶּה הִינּוּ לְהַמְתִּיק הַדִּינִים בְּשִׁרְשׁוֹן כִּי אֵלֶּה עִם הַנְּקוּדוֹת גִּי' פ"ו כְּמַנְיֵן אֱלֻקִּים וְאוֹת ה' עִם הַקְּמִץ מְרֻמּוֹז לְהַשׁוֹרֵשׁ כִּי ה' הִינּוּ בַחִי תִשׁוּבָה וְחֻכְמָה כָּלוּל בָּהּ וְאוֹת קִמֵּץ יָדוּעַ וְהִבֵּן כִּי לֹא מְלַבִּי י"ל שְׁאֲתָה עוֹשֶׂה זֹאת רַק מַחְמַת שְׁאֲנִי מִשְׁעַר שֶׁהוּא רַצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וְכו"ש שְׁאֲעֲשֶׂה כֶּף עוֹד י"ל כִּי לֹא מְלַבִּי כִּי הוּא לְשׁוֹן אֵלָּא כִּי דוּעַ מַד' לְשׁוֹנוֹת וְהִגָּה אִם נִקַּח ל"א מִן לְבִי נִשְׁאָר י"א וְגִי' ו"ה גַּם יוֹד מְרֻמּוֹז לְחֻכְמָה וְאֵל מְרֻמּוֹז לְאֲרִיף וְהִבֵּן הֵיטֵב עוֹי"ל כִּי לֹא מְלַבִּי כִּי נוֹדַע בַּס' עִמָּךְ הַמְּלָךְ בַּחִי אֲלֵב"ם עִם צִירוּף לֹא הִיא בַּחִי פְּנִיִם וְהַצִּירוּף לֹא הִיא בַּחִי אַחֲזִירִי וְהִגָּה כְּשֶׁאֲדָם מִשְׁעַבְד דִּיבּוּרוֹ וּמְדוּתוֹ לֵה' זוֹכָה לְרַצוֹן הַבּוֹרָא וְכו"ל וְיָדוּעַ ר"א בֶּן עֶרְבָה אָמַר לֵב טוֹב וְהִגָּה טוֹב הוּא בַּחִי פְּנִיִם וּפְנִיִם הוּא לְשׁוֹן רַצוֹן כִּי דוּעַ וְהִינּוּ כִּי אֵלָּא לֹא מְלַבִּי

שְׁהַעֲבֹרְתִי בְּחַיִּי לֹא מִלְּבַי לְכָף אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת כָּל וְכוּ' וְהַבֵּן: דָּבָר אֶל ב"י וְקַח מֵאַתֶּם מִטָּה וְכוּ' הַקִּשָּׁה בַּס' אֵה"ק קַח הַל"ל עֵי"ש וְנִרְאָ' לֹא דִהְיֶה תוֹרָה נוֹהֵג בְּכָל עַת וְהִנֵּה יֵשׁ לְפָרֶשׁ שְׁבִין תִּיבַת אֶל לְתִיבַת בְּנֵי יֵשׁ מִקִּיף גַּם לְהִבִּין בֵּין תִּיבַת דָּבָר לְתִיבַת אֶל יֵשׁ פְּסִיק וּבְפִסּוּק שֶׁאֵח"כ וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל נְשִׂאֵיהֶם יֵשׁ פְּסִיק בֵּין תִּיבַת אֵלָיו לְתִיבַת כָּל וְנ"ל כֶּף שְׂדוּעַ שְׂרָצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש הוּא לְהַטִּיב לְיִשְׂרָאֵל וּמִשְׁרַע"ה הִיָּה דְבוּק בְּרָצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש לְכָף מִשָּׂה גִי רָצוֹן וּבְכָל דָּבָר שֶׁהִי מְצֹנָה מֵהַקֵּב"ה לְדָבָר עִם יִשְׂרָאֵל הַמְּשִׁיף לָהֶם הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת הֵן רוּחַגִּיּוֹת וְהֵן גְּשָׁמִיּוֹת וִי"ל כֶּף דָּבָר בְּגִי עִם הַנְּקֻדוֹת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וְהִיָּנוּ דָּבָר אֶל ב"י שְׂמִשְׁוֹף לָהֶם בְּחַיִּי ע"ב, ס"ג מ"ה ב"ן אֶף ע"י מַחְלֻקַּת הִיָּה אֶפְשָׁר צָרִיף לְקַשֵּׁר אוֹתָם מִחֲדָשׁ בְּבַחַיִּי אֲבָרְהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וּבְבַחַיִּי הוּי' אֲדוּנִי וּבְבַחַיִּי הוּי' אֱלֹקִים וְהִנְנִי אֶקִּי שֶׁג' יְחוּד' גִּי גִר וִי"ל לְכָף הוּא פְּסִיק בֵּין תִּיבַת דָּבָר לְתִיבַת אֶל כִּי פְּסִיק גִּי גִר וְהִיָּנוּ שְׁנַפְסָקוּ מִשְׁרָשָׁם וְצָרִיף לְחֹזֵר וּלְקַשֵּׁר וּבְאַמַּת פְּסִיק יֵשׁ שְׁנֵי פְּרוּשִׁים נִפְסָק מִשְׁרָשׁ ר"ל וְגַם דְבוּק בְּשִׁרְשָׁם ע"ד פְּסִיק לְשׁוֹן אֲזוֹר פִּדּוּעַ שְׂאִיתָא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּפִסִּיקָא'.

וְהִנֵּה אֲזוֹר מְרֻמָּז לְדְבִיקוֹת ע"ד כְּאֶשֶׁר יְדָבֵק הָאֲזוֹר וְכוּ' וְהִיָּנוּ דָּבָר אֶל וְכוּ' לְהַמְּשִׁיף בְּבַחַיִּי דְיִבּוֹר בְּחַיִּי ע"ב ס"ג וְכוּ' אֶף לְקַשֵּׁר אוֹתָם מִתְּחִיל' בְּבַחַיִּי הִגִּי גִר הַנְּ"ל לְכָף יֵשׁ פְּסִיק בֵּין תִּיבַת אֵלָיו לְתִיבַת כָּל כִּי ע"י הַנְּתִינָה שֶׁל הַמְּטוֹת נִתְקַשְּׁרוּ בְּשׁוֹרֶשׁ הַנְּ"ל וְגַם י"ל רְמָז הַמִּקִּיף בֵּין תִּיבַת אֶל לְתִיבַת בְּנֵי כִּי בְּנֵי עִם הַנְּקֻדוֹת וְעִם הַמִּקִּיף גִּי ק"ח וּמְרֻמָּז חֵי בְּנֵי וּמְזוּנֵי כִּי בְּעוֹלָם הוּא ו' קְצוּוֹת ו' פְּעָמִים ח"י הוּא קַח וְגַם חֵק לְשׁוֹן מְזוּנֵי פִּדּוּעַ וְגַם שְׁנֵי פְּעָמִים בֵּן עִם הָאוֹתִיּוֹת גִּי ק"ח וִי"ל דָּבָר אֶל ב"י דָּבָר מִלְּשׁוֹן יְדָבָר עָמִים וְגו' לְשׁוֹן הַנְּהַגָּה לְהַנְּהִיג וּלְהַמְּשִׁיף לְיִשְׂרָאֵל בְּחַיִּי בְּנֵי עִם מִקִּיף גִּי חֵק וְהִיָּנוּ חֵי בְּנֵי וּמְזוּנֵי וְקַח מֵאַתֶּם מִטָּה הִנֵּה בְּעַת הַזֹּאת הוּא כְּמִשְׁמַעָה וּלְכָל עַת י"ל כֶּף כִּי אָדָם אֵין צָדִיק בְּאֶרֶץ וְגו' רַק עַל הַכָּל מְהִי תְּשׁוּבָ' וַיְדוּעַ בַּע"ת צָרִיף לְהִיּוֹת נִכְנָע וְהִיָּנוּ וְקַח מֵאַתֶּם מִטָּה ל' הַכְּנָעָה ע"ד דְּאִיתָא בַּס' נ"א שֶׁל אֲמו"ר עַל פְּסוּק מַה זֶה בִּיָּדָךְ וַיֹּאמֶר מִטָּה וּפִי לְשׁוֹן הַכְּנָעַ' עֵי"ש וְהִנֵּה כָּפֵל לְשׁוֹן מִטָּה מִטָּה י"ל דִּישׁ שְׁנֵי מִיָּנֵי הַכְּנָעָה א' אִם בְּאַמַּת עֲדִינִן אֵינוּ כְּרֹאוּי וְאֶף כְּשִׁמְכָשִׁיר מְעַשְׂוֹ צ"ל הַכְּנָעָה מִחֲמַת רֹמְמַת גְּדֻלוֹת אֶל ב"ה וּב"ש כַּמ"ש מִשְׁרַע"ה וְנִחְנָנוּ מַה לְּבֵית אָב נ"ל כֶּף דְּאִי בַּס' נ"א שֶׁל אֲדַמ"ו שְׂצָרִיף לְקַשֵּׁר א"ע בְּאָבוּ ע"ש וְנ"ל מִסְבָּר' שְׂצָרִיף לְקַשֵּׁר א"ע מִתְּחִיל' בִּי"ב שְׁבָטִים מְשֻׁנֵי טְעָמִים א' כִּי א"י מֵאִיזָה שְׁבָט הוּא ב' כִּי הַשְּׁבָטִים כ"א כְּלוּל מִחֲבִירוֹ וְאַח"כ יֵשׁ לְקַשֵּׁר א"ע בְּאָבוֹת נִמְצָא כְּשֶׁאָדָם מְקוֹשֵׁר בִּי"ב שְׁבָטִים וְאַח"כ בְּאָבוֹת וְאַח"כ בְּשׁוֹרֶשׁ הָאָבוֹת וְאַח"כ מְקוֹשֵׁר בְּרָצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש וְהִיָּנוּ הַפִּי לְבֵית אָב מֵאַת כָּל נְשִׂאֵיהֶם לְבֵית אָבוֹתָם י"ב מְטוֹת ע"ד הַנְּ"ל אִישׁ אֶת שְׁמוֹ שְׁמוֹ בְּגִי רָצוֹן פִּדּוּעַ תְּכַתּוּב עַל מִטְּהוֹ הִיָּנוּ בְּשִׁבִיל הַכְּנָעָה תִּזְכּוּ לְהִיּוֹת מְקוֹשֵׁר בְּרָצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש וְכִתִּיבָה עַל הַתְּקַשְּׁרוֹת וְגַם י"ל תְּכַתּוּב לְבַחַיִּי הַרֵל"א שְׁעָרִים מִן הָאֱלֹפָא בִּיתוֹת פִּדּוּעַ: וַיְדָבָר מִשָּׂה אֶל ב"י וַיִּתְּנוּ וְכוּ' הִנֵּה עַל וַיְדָבָר מִשָּׂה נִקּוּד קִדְמָא וְאֲזֵלָא וּבֵין תִּיבַת אֵלָיו לְבֵין תִּיבַת כָּל יֵשׁ פְּסִיק נ"ל כִּי מִשְׁרַע"ה רָצָה לְקַשֵּׁר אוֹתָם בְּאָבוֹת וְכַנ"ל וְהִנֵּה קִדְמָא וְאֲזֵלָא עִם ב' תִּיבּוֹת גִּי יַעֲקֹב עִם ד' אוֹתִיּוֹת וּבְנִתְיָנָתָם לְמִשְׁרַע"ה נַעֲשָׂה יְחוּדִים הַנְּ"ל שְׁגִי גִר לְכָף נִקּוּד פְּסִיק בֵּין אֵלָיו וּבֵין כָּל כִּי פְּסִיק גִּי גִר וְכַנ"ל: פ' חֲקַת זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה וּפִירֵשׁ"י לְפִי שֶׁאו"ה מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל מִהַ מְצֹנָה הַזֹּאת וּמַה טַעַם יֵשׁ בָּהּ לְכָף נֶאֱמַר חֲקָה גְּזִירָה הוּא מִלְּפָנֵי וְאֵין לָהּ רְשׁוּת לְהַרְהֵר וְכוּ' הִנֵּה

הקנושיא מפורסמת הלא תיכף ומיד מביא רש"י בשם ר' משה הדרשן טעם על כל מעשה הפרה מקטן עד גדול ואיך יקונים אין לה רשות להרהר ונרא' כה' מה שאו"ה מונין את ישראל אין פנונתם להגיד להם טעם אף פנונתם להזכיר עון העגל כי כאשר ישיבו להם הטעם תבוא פרה ותכפר על עון העגל ממילא יהי' נזפר עון העגל ח"ו וכנונתם לעורר דינים על עם בני ישראל ח"ו ולזה צנה השי"ת אם ישאלו לכם או"ה טעם על הפרה תשיבו להם גזירה הוא ואין רשות להרהר ותופר עצתם אבל לעם ב"י ידוע היטב הטעם כאשר יבואר בדברי רמ"ה וזה פנונת הכתוב בתהלים ולרשע אמר אלהים מה לה לספר חקי כו' אם ראתה גנב ותריץ עמו ועם מנאפים חלקה פיה שלחת ברעה ושלש עבירות האלו ר"ת עג"ל עריות גניבה לה"ר היינו מי שיש בו שלש עבירות הללו הוא מזכיר עון עגל וזה פנונת הכתוב באמרו מה לה לספר חקי ר"ל מה לה להעלים הטעם של הפרה ולומר חקה הלא ברוב עונף ממילא יזכר עון העגל אם לא תשוב עליהם זאת חקת התורה אשר צנה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו וכו' הנה יש פסיק בין תיבת דבר לתיבת אל וכו' ונ"ל כה' כי עיין באוה"ח הק' שהקשה כמה דיקדוקים בזה ע"ש ונ"ל לפרש כה' דמצינו בפסוקי פמה פעמי' ה' אל משה לאמר הנה הוא פכל וינדבר לאמר ומפרש בגמ' לאמר ורשות לו לאמר מפאן ראי' לאמר דבר לחבירו שהוא בכל יאמר עד שיאמר לה אמר עיין בגמרא יומא ול"נ עוד ע"ד מאמרם פה תאמר לבית יעקב ומגד לבני ישראל לנשים לומר בלשון רכה ולאנשים בלשון קשה כגידין ולפ"ז שפיר פתיב בכל מצנה וינדבר ה' אל משה לאמר שני לשונות דיבור לשון קשה ואמירה לשון רכה ונראה לי לפרש דהנה הסבא נותנת שמי שידע טעם המצנה אף אם לומר בלשון קשה ישמע משא"כ מי שאינו מבין הטעם צריף שיאמרו לו בלשון רכה כדי לקבל ויש לומר כה' דהנה במצנה זו של פרה אדומה אזי גם לאנשים צריף לומר בלשון רכה ונ"ל כה' זאת חקת התורה אשר צנה ה' לאמר דבר ויש פסיק לרמז כה' שבמצנה זו של פרה שאין שום אדם מישאל זולת משה רבינו יודע טעם פרה אדומה א"כ הוא חקה לאמר דבר מה שהוא פכל לשון שאין שייף תירוץ פנ"ל: עוד נ"ל כה' דהנה רש"י פירש פ' ויקרא י"ג פעמים נאמר וינדבר ה' אל משה ואל אהרן ואל אהרן וינגדון י"ג מיעוטים ללמדך שנאמרו למשה שיאמר לאהרן עיי"ש ולכאורה צריף להבין לכתוב רק למשה ולמה צריף רבויים ומיעוטים ונ"ל כה' דאיתא בפסחים פתר הוא בחי' רצון והנה בכל מצות אזי הוא כה' רצון הבורא הגם שנודע הטעם של המצנה מ"מ כל המצות פלוול כ"א מפל תרי"ג נמצא כל מצנה פלוול ג"כ ממצנה שהיא בבחי' חקה והיינו רק שהוא רצון הבורא ב"ה וב"ש כה' והנה אל משה ואל אהרן י"ל שרמז בזה כי תיבת משה ותיבת אהרן עם הנקודות והתיבות והפולל גי' פתר כי נקודת מן משה היא ד' ומן אהרן הוא ה' וי"ל הפירוש וינדבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר היינו בחי' משה ואהרן הוא בחי' פתר והיינו לאמר שהוא בחי' רצון כדאיתא בזה"ק אמיר' רעותא הוא ואפטר לזה רומז י"ג פעמים נאמר משה ואהרן לרמז לי"ג מדות של רחמים שהוא ג"כ בחי' רצון: פרשת בלק חטאתי כי לא ידעתי כי אתה עומד לנגדי הנה ידוע אשר חטאתי הוא מדרגה עליונה שבפשוטה ומאין זכה זה הרשע לבוא למדרגה הזאת וגם אם הגיע לזאת המדרגה למה עלתה לו כה' אף נראה אשר מעול' לא עלת' על דעתו של אותו רשע לעשו' תשובה ובדבר הזה עוד הרבה לפשוט והראה גסות רוחו וזה הי' פנונתו חטאתי ר"ל מן הסתם עשיתי איזה חטא אשר

לא ידעתי כי אתה עומד לנגדי כי מאין לאדם כמוני שלא אראה את המלאך נצב לקראתי ונמצא שלא הי' פנונתו לתשובה: מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה' הנה הדיקדוק מבואר מה זה כפל לשון ונראה דהנה ידוע שאברהם מדתו חסד הוא בחי' אל ויצחק מדתו גבורה בחי' אלקים ויעקב מדתו תפארת בחי' הוי' ב"ה ונהה אותו רשע רצה לעורר דינים על ב"י מבחי' גבורה אשר שם התעוררת הדינים אף כאשר הסתפל אשר גדר מזה וגדר מזה היינו חסד והתפארת מקיפים את בחי' גבורה מפל צד אז הבין אשר רצונו של הש"י להיטב לעם קדשו שלא יצאו הדינים משרשם ונהו פנונת הפתוב שפך אמר מה אקוב היינו מאיזה צד אתחיל לעורר הדינים אם מצד זה לא קבה אל ר"ל לא יתגנו אברהם שמדתו חסד ומה אזעום היינו אם אתחיל מצד השני לעורר דינים עליהם לא זעם ה' ר"ל לא יתגנו יעקב שמדתו תפארת בחי' הוי' ב"ה ונהו הפי' כי מראש צורים אראנו ר"ל פשאני רוצה לקללם אז מראין לי הראש היינו אברהם או יעקב ולא מראין לי באמצע בחי' יצחק ובזה יוכן הפ' בתהלים לא לנו ה' לא לנו מה זה כפל הלשון ולפי דרכנו יבואר פי לנו גימטריא אלקים בחי' גבורה ונהו לא לנו ר"ל לא יוכלו לצאת הדינים משרשם לחול עלינו ח"ו לא מצד זה ולא מצד זה והיינו כפל הלשון על חסדך היינו מצד אברהם שהוא בחי' חסד ועל אמיכה היינו מצד יעקב שהוא בחי' תפארת בחי' אמת אשר הם מקיפים את בחי' גבורה מפל צד שלא יתעוררו על בני ח"ו רק ונמתקו במקומם: מה טובו אהליך יעקב משכונתיך ישראל ע"ד הפסוק לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו ויש לדקדק וכי יש משא פנים לפניו ח"ו מה שלא הביט און ביעקב וכו' ונ"ל דאיתא בגמרא ואם הדבקים בה' אלהיכם וכו' וכי אפשר לדבק בהקב"ה פי הלא ה' אש אוכלה אלא הדבק בחכמים ובתלמידיהם ויש לדקדק מה שמקשה וכ"א לדבק וכו' הלא אש אוכל' ואי קושיא שאי אפשר לדבק בה' אלא משום שה' אש אוכלה הוא הלא יש פמה וכמה דברים שאין אפשר לדבק בה' ולמה אין מזכיר רק זה הטעם שה' אש אוכלה אלא נ"ל פי' הגמרא פי האדם שעדיין אינו מתקון במעשיו חוטא בכל שעה או שמדבר בדבר שקר או ל"ה ורכילות רח"ל כ"ש לא איש אל ויכזב פי ה' אמת ועוד לא איש אל פי' איש לא אל אלא איש ויכזב לפעמים ובזה נראה לי לתרץ מה שיש לדקדק שאיתא ויקרא לו אל אלקי ישראל שהקב"ה קרא ליעקב אל ויש לדקדק הלא אל הוא מדת אברהם בחי' חסד ומדת יעקב הוא הוי' ב"ה לכה נ"ל שיעקב הוא מדת אמת והוא בריח התיכון מברית מן הקצה אל קצה פי אמת הוא ראש ותוף וסוף ע"כ קראו ליעקב אל ע"ד פי לא איש אל ויכזב ויעקב הוא מדת אמת ונהו פירוש הגמרא וכי אפשר לדבק בה' הלא אש אוכל' הוא ואדם בכל שעה והקב"ה אינו מותר פי כל האומר הקב"ה ונתרן וכו' אלא הדבק בחכמים ובתלמידיהם באם שהם מעלים ומתקנים הכל ונהו שצאמר לאהביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ורצה לומר לא הביט און ביעקב פי ה' לא הביט און ביעקב פי יעקב נקראים בני אדם שהם במדרגה קטנה פנדע ולא ראה עמל בישראל ומחשבה נקראת עמל כמו והרה עאמ פי ידוע כשישראל חוטאים איזה חטא ח"ו אזי אותו החטא בעצמו בא במחשבת הצדיק שבודור מיד הצדיק (עושה ו) מתחרט ועושה תשובה מאהבה ומעלה ומתקן מה שפגמו בני דורו וזה לא ראה עמל בישראל אפילו מה שנתפס הצדיק בחטא במחשבה לא ראה ה' פי הצדיק מיד מתחרט ולמה לא הביט און ביעקב מפני ותרועת מלך בו פ' ותרועת

מלשון ריעות והתחברות שיש בהם צדיקים שדבקין בה' המלך הקב"ה והם מתקנים ומעלים הכל ולהבין שאהל נקרא דירת עראי ומשפן הוא דירת קבוע ואיתא ושכנתי בתוך' לא נאמר אלא בתוכם מפאן שהקב"ה משרה שכינתו בתוך כל אחד ואחד מישראל הרי ישראל נקראו משפן ומי שהיה במדרגה קטנה אינו אלא אהל כי אינו דבוק תמיד בה' וזה"ש מה טובו אנהלך יעקב פ"א אותם שהם במדרגה קטנה בחי' יעקב והם אינם אלא בחי' אהל גם הם טובים בעיני ה' בשביל משפנותיהם יד ישראל שיש בתוכם פ"א שיש בתוכם צדיקים שדבקים תמיד בה' והם נקראים משפן ובני אדם שהם במדרגה קטנה בחי' אהל מתחברים ומאמינים בהצדיק באמת גם הם נחשבים בחי' משפן כי הצדיק מעלה ומתקן הכל על נכון: עתה כו' איצטד אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים והנה המקרא הזה כבר נתלבטו כל מפרשי התורה ורש"י ז"ל מפרש אשר התרגום מפרש קיצור העברי וגם זה דחוק אשר כל העצה סתומה ונראה לפרש אשר כל העצה מפונרשת בהמקרא והנה בלעם הרשע ידע היטיב אשר כל זמן שלא יהי' להם איזה התחברות עם ישראל לא יוכלו להם וחשב איזה תחבולה רעה שיהי' להם איזה התחברות וראה אשר אין באפשרות שיהי' להם התחברות עם ישראל רק כאשר יפגמו עם בני ישראל בהברית והנה ידוע דהברית נקרא אחרית הימים פי' ידוע לי"ח וזה נראה פוננת הפתוב עתה איצטד את אשר יעשה העם הזה לעמך היינו העצה היעוצה שתראה שיהי' העם שנה לעמך ויהי' להם התחברות עמכם ואז תוכלו להם ובמה באחרית הימים ר"ל שתראה שייפגמו בברית הנקרא אחרית הימים פנ"ל: פרשת פנחס בן אלעזר בן אהרן הפהן השיב את חמתי וכו' מאור עינינו רש"י ז"ל הביא המדרש לפי שהשכטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה וכו' בא הפתוב ויחסו אחר אהרן הנה זאת קשת ההבנה מה תיקנו בזה היחוס אחר אהרן לסתום פי' השכטים המגנים את פנחס הלא ידעו בטוב יחוסו ואעפ"כ גנו אותו גם זאת מהתימא למה יחסו דוקא אחר אהרן אבי אביו הלא גם אביו אלעזר מיחוסו כהונה הוא אף נ"ל לפרש עד"ז בהיות הש"י רצה לפרוס סופת שלומו על פנחס המקנא לה' צבאות לקפוץ העולה את פי' לבל יוציאו שום גנות ודופי על הצדיק הנה הופיע חכמתו העליונה ליחסו דוקא אחר אהרן לפי שהובא בזה"ק בשעה שקנא פנחס לאלהיו בבואו להרוג את זמרי הי' לו מסירת הנפש גדול פי' ידוע ומחמת הפחד פי' ערב לבו לגשת אל עסק הזה ומגור לו מסביב ממשפחת שמעון אשר סבבוהו יצאה נפשו ונשמתו ונתחלה נשמתו בכשמת נדב ואביהוא בחמלת ה' עליו להחיותו ולעשותו ברי' חדשה וכמה נסים נפלאים נעשו לו פי' ידוע לכן נקרא מהיום והלאה בן אהרן דייקא ולא בנו של אלעזר פי' נשמתו אשר הי' לו נסתלק אל מקור מחצבתה ונכנס במקומ' נשמת נדב ואביהוא ולדעתו ירמז אל זה טעמי הפסוק הנה מורים על סודות עליונים שגם הם נתנו מסיני כדרשתם ז"ל פי' על פנחס בן אלעזר נקוד הטעם קדמא ואזלא ועל תיבת בן אהרן נקוד מנח רביעי להפריד בין התיבות פסוק הנה מורה על ענין זה בהיות המגנים אותו ומבקשיו לדבר על הצדיק עתק בגאונה ובבוז לא היה מועיל שום יחוס הן מצד אלעזר והן מצד אהרן ועוד יפרצו בלהג פיהם הראיתם בן פוטי זה כו' לכן בא להשקיטם לאמר כי הוא נחלה לאיש אחר ואינו כמקדם הגם לפי ראות עיני האנשים הוא בצלם דמות תבניתו הקודמת מכל מקום איש אחר הוא מצד נשמתו נשמת נד"ו ונקרא בשם אחר הוא פעת בן אהרן לבדו לא כשהם סבורין כי הוא בן אלעזר ונקד

אֶהְרֶן לֹא כִּי אִם בֶּן אֶהְרֶן וְהוּא בְּיָאוּר דְּבָרֵינוּ בְּפִסּוּק הַנִּלְפִי פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֶן הִפְתֵּן וְלִפִּי שֶׁהִשְׁבַּטִים מִבָּזִים אוֹתוֹ כּו' לֵאמֹר כִּי הוּא פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת פּוּטִיָּאל לָכֵן בָּא הַפְּתוּב וַיִּחְסוּ אַחֵר אֶהְרֶן דִּינִיקָא כִּי הוּא בְּנוֹ בְּאֲשֶׁר שָׁנְשָׁמְתוּ קִדְמָא וְאֶזְלָא וְעָתָה הוּא יִקְרָא בֶּן אֶהְרֶן מִצַּד נִשְׁמַת נִד"ו הַנְּחָלָף בְּתוֹכּוֹ וּבָזָה סָרָה תְּלוּנְתָם מֵעֲלִיו: וּבְנֵי קִרְחָ לֹא מֵתוּ ע"ד הַרְמָז כִּי יֵשׁ ג' חֲלָקִים מְצֻנָה וְחֻבָּה וּרְשׁוּת וּרְשׁוּת הֵינּוּ כְּמוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִּי' וְכִיּוֹצֵא בָהֶם וְאִם עוֹשִׂין אֶת הַדְּבָרִים שֶׁל רְשׁוּת דְּהֵינּוּ אֲכִילָה וּשְׁתִּי' וְכִיּוֹצֵא בָהֶם לְשֵׁם עֲבָדוֹת הַבּוֹרָא הֵם טוֹב וְנִעְשָׂה בָהֶם מְצֻנָה וְהֵם בְּחִי' עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע פִּירוּשׁ כְּשֶׁעוֹשִׂין אֶת הַרְשׁוּת דְּהֵינּוּ או"ת וּמו"מ רַק כְּדִי חֲזִיו וְאִינוּ מִבְּקֵשׁ שׁוּם מְוִתָּרוֹת אֲלָא עוֹשֵׂה אוֹתָן כְּפֶאֱוֹ שֶׁד אֲזִי הֵם בְּבַחֲיִנַת טוֹב כְּמוֹ עֵץ הַחַיִּים וְאִם ח"ו מִבְּקֵשׁ וְעוֹשֵׂה מְוִתָּרוֹת אֲזִי הֵם לְהִקְפֹּף ר"ל וְהַמּוֹתֵר מְבִיאוֹ לְשִׁפְלוּת יוֹתֵר מִן הַעֲבָרוֹת ח"ו כִּי עַל עֲבִירוֹת עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה מִיָּד כִּי אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁעָבַר עֲבִירָה אֲזִי מִתְחַרֵּט וּמִתְעוֹרֵר לְכַבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֲבָל אִם עוֹשֵׂה מוֹתָרוֹת בְּדַבַּר הַרְשׁוּת מְבִיאים לְשִׁפְלוּת וְאִינוּ יוֹדֵעַ אִם עָבַר עֲבִירָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה כִּי הִיצֵה"ר מִפְּתָה אוֹתוֹ שֶׁלֹּא עָבַר כְּלוּם וְלִהְבִּין שֶׁלְשׁוֹן קִרְחָ הוּא לְשׁוֹן קִרְחָת כְּמוֹ שְׂאִיתָא בּוּזָה"ק שֶׁרְצָה הַקַּב"ה לְהַבִּיא לְקִרְחָ לְמַדְרָגָה גְּדוּלָה רוּמָז קִרְחָ הוּא טְהוֹר הוּא וְנִצְטוּוּ לְגַלַּח הַלְוִיִּם רִימָז שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם מְוִתָּרוֹת כִּי הַשְּׁעָרוֹת הֵם כְּמוֹתָרוֹת וְזֶה רִימָז לְנוֹ הַפְּתוּב וּבְנֵי קִרְחָ פִּירוּשׁ אוֹתָן בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲשִׂיחוּן עַל עֲצָמָם בְּדַבְרֵי הַרְשׁוּת שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְוִתָּרוֹת וְעוֹשִׂין דְּבַר רְשׁוּת כְּפֶאֱוֹ שֶׁד לֹא מֵתוּ פִּי' שֶׁהֵם לֹא מֵתִים וְלֹא מַגִּיעַ לָהֶם שׁוּם בְּחִי' מֵיְתָה דְּהֵינּוּ שֶׁלֹּא יִגִּיעַ לָהֶם צַעַר וְדוֹחַק וְעוֹנֵי לֹא לָהֶם וְלֹא לְכָל הַנְּלוּוִיִּם אֲלֵיהֶם נְעוּד י"ל וּבְנֵי קִרְחָ לֹא מֵתוּ עַד"ש וְהַצְנַע לְכַת עַם ה' אֲלֵקִיָּהּ שֶׁהַצְדִּיק צָרִיף לִילָף מְאוּד בְּמְאוּד בְּהַצְנַע בְּכָל מַעֲשָׂיו שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאָה לְעוֹלָם שׁוּם מַעֲשָׂה מִעֲבָדוֹת שֶׁלוֹ כִּי אֵין לָהּ יָפָה מִן הַצְנִיעוּת כְּמוֹ שְׂאִיתָא אֲצֵל לִוְחוֹת אַחֲרוֹנוֹת שְׁנִתְּנוּ בְּהַצְנַע וְהַרְאִישׁוֹנוֹת הֵי' בְּקוּלֵי קוּלוֹת וְכו' וְאִיתָא חֲשַׁמֵּל עֲתִים חֲשִׁים עֲתִים מְמַלְלוֹת וְאִיתָא בְּפִנּוֹנוֹת שְׁאֵנוּ חוֹתְמִין הַש"ע הַמְּבַרֵּךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם בְּשָׁלוֹם הֵם אוֹתִיּוֹת מִלְּבוּשׁ וּר"ל בְּמַצּוֹת שְׁאֵנוּ מְקַיְיִמִין דְּהֵינּוּ טְלִית וּתְפִילִין מִלְּבִישָׁנוּ וּמְקִיפָנוּ וְשׁוֹמֵר אוֹתָנוּ מִכָּל צָרָה וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר אֶת ה' הַאֲמַרְתָּ הַיּוֹם פִּי' הַאֲמַרְתָּ הַלְבָּשֵׁת לְשׁוֹן בְּצַע אֲמַרְתוּ לְשׁוֹן לְבוּשׁ וְה' הַאֲמַרְתָּ מְקִיף וּמְלַבֵּשׁ אוֹתָהּ לְשׁוֹמֵר מִכָּל תַּקְלָה וְעוּד יֵשׁ פְּנוּנָה בְּשָׁלוֹם בְּגִי' חֲשַׁמֵּל וּרְצ"ל עֲתִים חֲשִׁים וְעֲתִים מְמַלְלוֹת כִּי ק"ש אָנוּ אוֹמְרִים בְּקִיר וּתְפִלָּה בְּלַחֵשׁ כְּמוֹ וְחִנָּה מְדַבְּרַת עַל לְבָה חִנָּה גִימ' שֵׁם ס"ג זֶהוּ עוֹלָם הַבְּרִיאָה בִּינָה לֵב מִבִּין וְכֵן הַצְדִּיק צָרִיף לִילָף בְּכָל מַעֲשָׂיו בְּלַחֵשׁ וּבְהַצְנַע וְלִהְבִּין קִרְחָ בְּגִימְטְרִיא ח"ש רִימָז לְאוֹתָן צְדִיקִים שֶׁעוֹשִׂין כָּל מַעֲשֵׂיהֶם בְּהַצְנַע וְעוּד קִרְחָ ע"ד וְאָרָא וְכו' עַד קִרְחָ הַנּוֹרָא זֶהוּ בְּחִי' יַעֲקֹב כִּי מִיָּם הַרְמָז לְחֶסֶד גְּמוּר הוּא הַתְּפִשְׁטוֹת וְקִרְחָ הוּא צִימְצוּם וְיַעֲקֹב הוּא כְּלוּל מִשְׁנֵיהֶם חֶסֶד וּגְבוּרָה שֶׁהוּא צִמְצוּם וְכֵן קִרְחָ הוּא בְּחִי' יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב הוּא יו"ד יַעֲקֹב יוֹד עַל שֵׁם הַמְּחַשְׁבָּה נִקְרָאת וְזֶה רִימָז לְנוֹ הַפְּתוּב וּבְנֵי קִרְחָ פִּירוּשׁ צְדִיקִים שֶׁהוֹלְכִין בְּמַעֲשֵׂיהֶם בְּהַצְנַע מְאוּד לֹא מֵתוּ הֵם וְכָל הַנְּלוּוִיִּם אֲלֵיהֶם פִּי' שֶׁלֹּא יִגִּיעַ לָהֶם אִפִּי' שׁוּם בְּחִי' מֵיְתָה לֹא שׁוּם צַעַר וְדוֹחַק וְיִהְיֶה לְנוֹ כָּל טוֹב אֲמֵן: וְתִקְרַבְנָה בְּנוֹת צֶלְפָּחֵד כּו' וְתַעֲמֹדְנָה לְפָנֵי מֹשֶׁה כּו' אֲבִינוּ מֵת בְּמִדְבַר לְמָה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹף מִשְׁפָּחָתוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תַּנָּה לְנוֹ אַחֲוָנָה בְּתוֹף אַחֵי, אֲבִינוּ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנֵי ה' וַיֹּאמֶר ה' כּו' בְּנוֹת צֶלְפָּחֵד דּוֹבְרוֹת נָתַן תַּתָּן לָהֶם אַחֲוָנוֹת נִחְלָה בְּתוֹף אַחֵי אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת נִחְלַת אֲבִיהֶם לָהֶם

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְבָתוֹ ע"כ בפרש"י למה יגרע שם אבינו אנו במקום בן עומדות ויקרב משה את משפטן נתעלמה ממנו הלכה כו' פן בנות צלפחד דוברות פתרגומו יאות פה פתיבה פרשה זו לפני במרום עכ"ל יש לתמונה בפרשה זו טובא א' מדוע לא תבעו רק חלק אביהם בנכסי חפר וחלק אביהם שהי' מיוצאי מצרים לא תבעו כלל ב' שרש"י פי' נתעלמה ממנו הלכה וראתה עיניהם מה שלא ראו עיניו של משה אם כפשוטו רחוק מאוד לומר שהי' להם ידיעה ורא' יותר ממשרע"ה שלא קם נביא כמותו עוד קשה הלא גם הסברא מחייב זאת באם אין לו בן שבתו תהא עומדת במקום בן וכי יש קרוב יותר ממנה עו"ק בפ' מסעי פתיב ויקרבו ראשי האבות למשפחות וכו' ניצו משה את בני ישראל עפ"י ה' לאמר פן מטה בני יוסף דוברי' ולא פי' כלום שפך פתיבה פרשה זו לפני במרום וראתה עיניהם מה שלא ראו עיניו של משה: ונראה ליישב כל הדיקדוקי' בתדא מחתא דהנה רש"י פי' ע"פ והעברת' את נחלתו לבתו ונ"ל והעברתם לשון עברה היא במי שאינו מניח בן לנורשו ד"א ע"ש שהבת מעברת נחלה משבט לשבט כו' שלא תסוב נחלה לא נצטוו אלא לאותו דור בלבד והכ"מ בין ב' הפירושים פאן בדין בנות צלפחד אם מטעם עברה וזעם לא שייך רק בחלק צלפחד עצמו אבל לא בחלק בכורה בנכסי חפר כי לחפר בנודאי הי' לו בנים אבל לפי השני שייך ג"כ בחלק חפה לשון עברה ע"ש שהבת מעברת כו' ולפ"ז שלאותו הדור נצטוו שלא יסוב נחלה לא שייך לשון עברה רק בחלק צלפחד עצמו מטעם עברה וזעם אבל בחלק בכורה שבנכסי חפר לא שייך כלל לשון עברה דהא הי' לחפר בנים וגם נצטוו שלא יסוב נחלה משבט לשבט ולפ"ז ניחא דבנות צלפחד ראו מה ששייך לאותו הדור בלבד היינו שלא יסוב נחלה ומשה רבינו ראה דין תמידי היינו שהותר להם להסב נחלה ולפ"ז הן בחכמתן לא תבעו רק חלק בכורה בנכסי חפר דלא שייך בו לשון עברה כלל אבל בחלק אביהם שייך בו עברה וזעם פי' ראו עיניהן מה שייך לאותו הדור שאסור להסב נחלה אבל משרע"ה ראה מה שנוגע לדבר תמידי שמוטר להסב נחלה משבט הי' קשה לו מדוע לא תבעו רק חלק נחלה בתוך אחי אביהם והא גם בחלק הנה שייך עברה ע"ש שהבת מעברת נחלה משבט לשבט ע"כ ויקרב משה את טענותיהן שמשפט משמע ג' דברים פידוע ע"כ הנה מסופק בכוננתם והשיב אותו הש"י פן בנות צלפחד דוברות נתן תמן להם אחרונת נחלה בתוך אחי אביה' היינו ב' חלקים בנכסי חפר ונה נתן תמן ב' נתיבות והעברת את נחלת אביהם להם היינו חלק צלפחד שהיה מיוצאי מצרים דשייך בו עברה כפי' ראשון משא"כ בחלק חפר לא שייך כלל לשון עברה דהא לאותו הדור נצטוו שלא יסוב נחלה משבט לשבט ולהכי אמר נתן תמן לשון נתיבה ולא לשון עברה דלא שייך בו כלל והש"י רימז לו פאן זה הדין שלאותו הדור לא יסוב נחלה משבט לשבט ולפ"ז ניחא שנת עלמ' ממנו הלכה היינו דין הסבת נחלה שנוגע לאותו הדור זאת לא ראה והן ראו זאת יותר ממנו וזהו פן בנות פך פתיבה פרשה זו לפני במרום היינו הפרשה שלא יסוב נחלה משבט לשבט ולפ"ז בפ' מסעי נאמר וניצו משה כו' עפ"י ה' פן מטה בני יוסף דוברים ולא פירש"י שראו עיניהם יותר ממנו וכך פתיבה פרשה זו וכו' פי' כבר גילה לו הש"י דין זה במשפט בנות צלפחד שלא יסוב נחלה משבט פנ"ל ע"כ פשבאו ראשי האבות בני יוסף עם משפטם תיכף אמר להם דין זה עפ"י ה' שלא יסוב נחלה משבט לשבט ולא הוצרך לשאול עתה מאת ה' פי' כבר אמר לו הש"י זה הדין ומתורץ

היטיב בטוב טעם ונדעת: פְּרִשֶׁת מִטוֹת נִחְנוּ וְעֵבֶר חֲלוּצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ פְּנָעוּ וְאַתָּנוּ אֲחֻזּוֹת נִחְלַתִּינוּ מֵעֵבֶר לִירְדֵן וּפְסוּק זֶה אֶחָד מִן הַפְּסוּקִים הַמִּתְחִילִין בְּנוֹן וּמְסִימִין בְּנוֹן וְלִהְבִּין הַטֵּעַם מֵה שֶׁמִּתְחִיל בְּנוֹן וּמְסִיִּים בְּנוֹן ע"ד שְׁנֵאֲמַר אֲצֵל מִשְׁפֵּט בְּנוֹת צִלְפָּחָד וּתְקַרְבָּנָהּ בְּנוֹת צִלְפָּחָד וְכוּ' וְתַעֲמֹדְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה וְכוּ' לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תָּנָה לָנוּ אֲחֻזָּה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ אָנוּ בְּמִקּוֹם בֶּן עוֹמְדוֹת כִּיִּנּוּן שְׁאִין לְאֲבִינוּ בֶּן וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי ה' מִשְׁפָּטָן בְּנוֹן רַבְתִּי רָמַז וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּט שֶׁל נו"ן ע"ד שְׁנֵאֲמַר נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל לָמָּה תִּהְיֶה כִּנְס"י כ"כ נְפוּלָה אָנוּ בְּמִקּוֹם בֶּן עוֹמְדוֹ' (עֵדָה"ר) כְּשִׁיִּצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם הֵיִינוּ בַּחֵי' גּוֹקְבָא ע"י אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיָלָא בְּלֹא אֲתַעְרוּתָא דְלַתְמָא כְּמוֹ וְנֵאֲמַר לִפְנֵינוּ שִׁירָה חֲדָשָׁה וְלַעֲתִיד נִהְי' בַּחֵי' דְכוּרָא וְנֵאֲמַר לִפְנֵינוּ שִׁיר חֲדָשׁ וְזֶה שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים לִפְנֵי ה' הֲרִי אָנוּ בְּמִקּוֹם בֶּן עוֹמְדוֹת כִּיִּנּוּן שְׁאִין שׁוּם אֲנִי וְלִשׁוֹן שְׁתַּעֲשֶׂה מִצְוֹתֶיךָ שְׁיִהְי' בַּחֵי' בֶּן כְּמוֹ שְׁשִׁמְעֵתִי מֵאֲדָמוֹ"ר הַקְּדוֹשׁ ר' אֲלִימֶלֶךְ מְלֻזְעֶכְצֶק זצ"ל וְנִתְתִּי מִצְרַיִם כְּפָרְךָ כּוֹשׁ וְסָבָא תַּחְתֶּיךָ פִּי' שְׁהֵאֲנוּמֹת פּוֹדִין אוֹתְךָ מִחַמַּת שְׁאֵנִי רוּאָה אֶת מַעֲשֵׂיֶיךָ נֶגֶד מַעֲשֵׂיֶיךָ אֲנִי רוּאָה שְׁפוּשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל הוּא טוֹב מִן כְּשֶׁר שְׂבֹאוֹ"ה וְזֶהוּ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן פִּי' מִשְׁפָּטָן שֶׁל נוֹן כְּפּוֹפָה רָמַז לְגָלוּת פִּי' נוֹן הֵיִינוּ חֲסָדִים מְכּוֹסִים וּמְצוּמְצָמִים נוֹן פְּשׁוּטָה רָמַז לְגָאוּלָּה שֶׁהֵם חֲסָדִים מְגוּלִי' בְּהַתְּפָשֻׁטוֹ וְזֶה סוּד מֵהַפְּסוּקִים שֶׁמִּתְחִילִין בְּנוֹן כְּפּוֹפָה וּמְסִימִין בְּנוֹן פְּשׁוּטָה כְּמוֹבֵן: וְלִהְבִּין הַפְּסוּק רַפְּאֵנִי ה' וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֵנִי וְאֹשֶׁעַ כִּי תִהְלֹתִי אִתָּה וְרַצ"ל בְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּרָא הַקַּב"ה אֶת הָאָדָם שְׁיִהְיֶה שֵׁם הוּא' שׁוֹרָה בְּכָל אֲבָר מֵאֲבָרָיו וְכִשְׁאָדָם פּוֹגֵם בְּאִיזָה אֲבָר וּמִיד הַס"א שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ אֲבָר וְזֶה שְׁנֵאֲמַר רַפְּאֵנִי ה' רַפְּאֵנִי אֶת הוּא' שְׁיִחְזִיר לְאוֹתוֹ הָאֲבָר וּמִמִּילָא הַקְּלִיפָה בּוֹרַחַת מֵהַקְּדוּשָׁה וְאַרְפָּא וְאִיתָא כָּל הַשׁוֹמֵר שְׁבֵת נוֹתֵינִי לוֹ נִחְלָה בְּלִי מִצְרַיִם פִּי' בְּלִי מִצְרַיִם שְׁלֹא יִהְי' שׁוֹלֶטֶת שׁוּם ס"א פִּי בְּשַׁבָּת אֵין שְׁלִיטַת שׁוּם ס"א וְאִיתָא בְּשַׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם כְּשֶׁבָא שְׁבֵת נִשְׁתַּיְרוּ רִיחּוֹת בְּלֹא גּוֹפִים וְהֵם נִקְרְאוּ חֲלוּצִים פִּי' שְׁנִחְלְצוּ מִן הַגּוֹף וְאוֹתָהּ הַקְּלִיפָה מִיִּצַר לָנוּ תְּמִיד בְּיוֹמֵר אֲבָל בְּשַׁבָּת גַּם לָהֶם אֵין שׁוּם שְׁלִיטָה כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ כְּדַעֲיִיל שְׁבֵתָא אִיהוּ וְכוּ' וְזֶהוּ רִמְזוֹ לָנוּ הַכְּתוּב נִחְנוּ פִּי' לִשׁוֹן מְנוּחָה וְרַצ"ל נִחְנוּ וְעֵבֶר חֲלוּצִים בְּזֶה שְׁאֵנוּ שׁוֹמְרִין אֶת הַשַּׁבָּת אָנוּ מַעֲבִירִין אֶת הַקְּלִיפּוֹת הַנִּקְרָאִים חֲלוּצִים לִפְנֵי ה' פִּי' כְּדֵי שְׁיִשְׁרָה עָלֵינוּ שֵׁם הוּא' ב"ה וְאַתָּנוּ אֲחֻזּוֹת נִחְלַתֵנוּ שְׁיִהְי' לָנוּ נִחְלָה בְּלִי מִצְרַיִם מֵעֵבֶר לִירְדֵן פִּי' לִירְדֵן רָמַז לְדִין לִשׁוֹן יִרְדֵן דִּין פִּי' אָנוּ וְעֵבֶר וְנִמְתִּיק אֶת הַדִּין שְׁיִהְי' הַפֶּל חֲסֵד וְרַחֲמִים אֲכִיָּה"ר: פְּרִשֶׁת מִסְעֵי אֱלֹהִים מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְלְכֹאֲוֹרָה יֵשׁ לְדַקְדָּק כ"מ שְׁנֵאֲמַר אֱלֹהִים פּוֹסֵל אֶת הָרָאוּשׁוֹנִי וְיֵמָּה פּוֹסֵל כָּאֵן וְאִיתָא בְּאוֹה"ח שְׁמִסְעֵי זֹאת פּוֹסֵל כָּל הַמַּסְעוֹת וְנ"ל שְׁאִיתָא הַפֶּל בְּיַדִּי שְׁמִים חוּץ מִירְאֵת שְׁמִים גְּמָצָא שְׁאִין אָנוּ צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל כִּיִּנּוּן שְׁאִין בְּיַדֵנוּ שׁוּם דְּבָר אֲלֹא הַדְּבָרָהֶזֶה מוּטָל עָלֵינוּ לַעֲסוֹק בְּעֵבְדוֹת הַבּוֹרָא בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה שְׁזֹאת הוּא בְּיַדֵנוּ וְלִהְבִּין שְׁעֵבּוֹדַת הַבּוֹרָא ב"ה נִקְרָא בְּשֵׁם גְּסִיעָה כְּמוֹ וְיִסַּע אֲבָרִם הַלּוֹךְ וְנִסְוַע הַנִּגְבָּה רִמְזוֹ עַל הָעֵבְדוֹת שֶׁהֵלֶךְ וְנִסְוַע הַנִּגְבָּה אֶל הַיָּמִין כְּמוֹדַע וְזֶהוּ שְׁנֵאֲמַר אֱלֹהִים מִסְעֵי ב"י אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתָם פִּי' אֱלֹהִים מִסְעֵי רִמְזוֹ עַל הָעֵבְדוֹת הַבּוֹרָא ב"ה שְׁיֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם פִּי' מִן הַקְּלִיפָה כְּמוֹבֵן שְׁזֶה הַמַּסְעֵי פּוֹסֵל כָּל הַמַּסְעוֹת שְׁאִין מוּטָל עָלֵינוּ שׁוּם דְּבָר אֲלֹא זֶה הַמַּסְעֵי שְׁנִסְוַע הַנִּגְבָּה כִּיִּנּוּן שְׁאִין יְכוֹלֵת בְּיַדֵנוּ לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר כְּנ"ל הַפֶּל בְּיַדִּי

שמים חוץ מיראת שמים וכשאנו עושין מה שעלינו מוטל לעשות בנודאי יעשה הקב"ה מה שמוטל עליו ולא יחסר לנו כל טוב ואם אמר האדם שהוא בעצמו יודע איך יעשה לנסוע בעבודת הבור"ה ואינו צריך לשמש ת"ח לכה נאמר אלה מסעי בני ישראל וכו' ביד משה ואהרן ורצ"ל שזאת המסעי פוסל כל המסעות פשהעבודות הוא עפ"י שמוש ת"ח שהם בחי' משה ואהרן שהם יודעים איך לעבוד הבור"ה וכשנתדבק בהם ילמדו אותה ועוד נ"ל ביד משה ואהרן ע"ד שאיתא בזה"ק שמשה הוא שושבינא דמלפא ואהרן שושבינא דמטרוניתא ופ' לזה שמשה הי' יכול להמשיך פכיכול השכינה על הארץ מה שלא היה פח זה לשום נביא כי כל נביא הי' צריך לעלות במחשבתו למעלה אבל משה הי' בבחי' זאת שהי' פח בידו להמשיך השכינה למטה ע"ד שאי' ע"י שבעה דורות עלה הקב"ה לרקיע השביעי ועל ידי שבעה דורות צדיקים ירד למטה והם אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה לזה רימז משה היה שושבינא דמלפא ואהרן שושבינא דמטרינותא שהי' מעלה ומקרב פנסת ישראל למעלה לשכינה כמו שאיתא אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה כד' שיהי' לבם לשמים נמצא על ידיהם הי' היחוד שמשה הי' ממשיך השכינה מעילא לתתא ואהרן הי' מקרב את ישראל לה' וזהו לכה דודי לקראת פלה וזה רימז לנו הפתוב אלה מסעי ב"י פ' כנו"ל ביד משה ואהרן שיודעים איך להמשיך השכינה למטה ולקרב ישראל למעלה פי יש צדיק שיודע איך להמשיך השכינה למטה אבל אינו יודע איך לקרב כנס"י למעלה ויש צדיק שיודע איך לקרב ולהעלות כנס"י.

למעלה אבל אינו יודע איך להמשיך השכינה למטה ע"כ ידבק א"ע בצדיק פנה שיש לו אלו שני בחי' לעשות יחוד גמור ודוק: חסלת ספר במדבר ספר דברים פרשת דברים (חסר תחילת המאמר) ואיתא פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו והיינו פי האומות והשירים אחיזתם מן הצד ואתי שפיר תי' בדרה בדרה וכו' והיינו ע"י דרה היינו תמימות אזי בדרה אלה היינו אעשה עניני' שלי לא אסור ימין ושמאל היינו לא מצד אהבה לחוד ולא מצד היראה לחוד רק מטעם תמימות וזה ענין של ישראל א"כ לא יזיק לה ואפשר לומר לא אסור ימין ושמאל היינו שלא אסור אהבה ויראה שלף היינו של סיחון ודוק והנה סיחון לא רצה לתת אותם לעבד וללא מבעיא שלא הלה לבקש אותם שיעבדו דרה ארצו ברוב חשיקה פראוי למש"ר ולישראל אלא אפי' אחר בקשת משה רבינו לא רצה סיחון ובאמת כופין על מדת סדום כי הי' זה נהנה וזה לא חסר והנה יתרון האור מן החושך ולגודל רשעת סיחון ועמו אזי האיר זכות ישראל עד אין שיעור כי ישראל הן בג' מדות טובות הא' גומלי חסדים ונמצא מתגלה ממעלה מקור החסד ובא השפעה למטה מצד החסד ומה שפאו לאומות מתמצית הנ"ל ועי"ז נעשו סיחון ועוג יומת רשעים פי אהבו יותר לעשות רשעות ועבירות ר"ל וגם בפשוט הסברא נותנת פיון שגזפר סיחון למעלה נגד מש"ר וישראל ע"ד שאמרה הצרפית לאליהו באת אלי להזכיר את עוני ונמצא ע"י י"ל שנתמלא סאתם של סיחון ועוג והגם אם היו נוהגין כשורה לא הי' נדחים סיחון ועוג ואפשר שלא הי' ארצו בכלל למה שהקב"ה בהוב"ש הבטיח לאברהם אבינו וארץ עוג מצינו בקרא שהוא נקרא ארץ רפאים עיין בפרש"י ונוכל לומר עכ"פ הי' מחזיק פמה שנים עוד רק ע"י רשעתו ר"ל וכנ"ל והנה ידוע ששירה היינו מצד השמאל א"כ לא קשה אמאי לא אמרו ישראל שירה ושפיר קאמר הילקוט דדוד המלך אמר פי לעולם

חסדו והינינו כנ"ל כי סיחון ועוג מפלתם ה' ע"י שנתעורר מקור החסד וכנ"ל והנה התוכחות משה רבינו הנה אחרי הפנתו את סיחון כמבואר וא"כ היו ישראל בגודל אהבת הבורא והיו מקנשרים בחסד הבורא וכנ"ל ולכך הנפיר להם ברמז המקומות שהכעיסו כדי להתחרט ויהי עושי תשובה יותר מאהבה הגם שגם מקודם עשו מ"מ עכשיו היו במעלה עליונה עד אין שיעור וא"כ התשובה יהי יותר במעלה פידוע בעושים מאהבה זדונות פזכיות ויהי הזדונות פזכיות ע"י חסד ורחמים: פרשת ואתחנן ואתחנן אל ה' בעת שהוא לאמר דהנה אמז"ל לא כעוה"ז עוה"ב עוה"ז נקרא באדני ונכתב בי"ה ועוה"ב נכתב ונקר' בי"ה וענינו פי בעוה"ז אף כל הטובות הם באים בהשתלשלות הדינין וזה לשון אדני דינא דמלכותא אבל בעצם הם טובות גמורות וזה נכתב בי"ה ונקרא באדני היינו שהטובו' הם בהסתר כמו שאמרו גם זו לטובה פי גם מה שבראה שהיא רע טוב הוא בעצם אף הוא בהסתר אבל בעוה"ב שהוא עולם התקון יהי' כל החסדים והטובות מגולין והנה אמרז"ל וכי משה לאכול מפר' כו' אף רצה לקיים המצות התלויות בארץ היינו שרצה לתקן שיעור קומה כדי שיבואו כל החסדים והטובות עין בעין לא בהסתר וזה פי' הפתוב ואתחנן אל ה' בעת שהוא לאמור שרצה שגם יהיה נקרא בה' וזה אל ה' בעת שהוא לאמור שהשם י"ה יהי' אמור כמו שנכ' והטובות יהי' באין בגילוי פנים והינינו ע"י שרצה לתקן כל הענינים הוא שיעור קומה: ואתחנן אל ה' בעת שהוא לאמור אד' אלקים אתה החילות וכו' את גדלה ואת ידה וכו' אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך אעברה נא ובראה וכו' הנה דיקדוקים רבו א' תיבת לאמור מיותר גם תיבת בעת שהוא אין אנו יודעים באיזה עת ורש"י ז"ל פי' לאחר שכבש סיחון ועוג דמיתי שמה הותר הנדר ולכאורה צריך ביאור דמאי ראי' הוא זו גם נבין משה אמת ותורתו אמת וכודאי גם מה שהי' דומה בדעתו הקדוש אמת ואם הנה דומה בדעתו שהותר הנדר מסתמא הותר וגם נבין פיון שהי' סבר שהותר הנדר א"כ מה הנה צריך לתפלה שיעבור את הירדן לבוא אל א"י דהא מסתמא יהי' פן גם מה אומר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכו' הלא לית רשות כלל לא בשמים ולא בארץ לעשות מבלתי אלקינו אפי' תנועה קלה עוד דיקדוק אעברה נא ובראה הנה נא היינו לשון בקשה והוי לי למיכתב נא אעבר' וכו' עוד דיקדוק דמתחיל' ביקש לראות את הארץ היינו ארץ ישראל ואח"כ הנה הטוב הזה והלבנון היינו ביהמ"ק והנה סדר בקשה הנה לכאור' צריך כף לבקש על העיקר היינו בית המקדש ועל כל פנים הארץ ישראל כמו שפירש"י ז"ל ע"פ תשב הנער' אתנו ימים וכו' והנרא' בעזר הצור דהנה כבר פירשתי בענין סיחון ועוג שלא רצה מש"ר מסיחון רק שיתן לו רשות לעבור דרף ארצו בלי שום היזק אדרבא הנה להם ריוח במכירת מאכל ומשמה כמבואר וסיחון לא רצה א"כ זה היפך גמילות חסד והנה ישראל הם בניישינים רחמנים גומלי חסדים היינו זרעו של אברהם וא"כ תרון האור מן החושך והנה נתגל' מהבורא ב"ה מקור הרצון והחסד על ישראל ועי"ז נעשו סיחון ועמו יותר רשעים עד שנתמלא סאתם תיקף לכה פבש לסיחון ועמו וכן הנה בעוג שלגודל רשעתו המבואר בהכתוב שיצא לקראת ישראל למלחמה והי' ג"כ ע"ד הנ"ל והנה הטעם שלא יבא משה בעת הזאת לארץ ישראל היינו על ענין עבירת מי מריבה והי' ע"ז שבויע' והנה לפי הנ"ל שנתגל' בעת הזאת מקור החסד ממילא הותר הנדר והנה איתא בזוה"ק שגוי שאל את ר' אליעזר על פסוק פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם

מאין כמוה ושאל ע"ד דכתיב לא קם נביא עוד בישראל פמשה ודרשינן אבל באומות קם ומנו בלעם אי הכי גם בענין זה וכו' ואי הכי אלקא דאית בישראל וכו' ע"ש והשיב לו פה הקב"ה מוריד גשמים אתי אליהו ומנע הקב"ה מחי' מתים אתו אליהו ואלישע וכו' ע"כ עיי"ש באריכות ועוד איתא בזוה"ק על פסוק אם עונות תשמור וכו' מי יעמוד היינו דרגא דאיקרי מי ואיתא בגמרא ניקרא לו אל וכו' הקב"ה קרא ליעקב אל ע"ש ועתה נבאר הפסוקים דהנה רש"י פי' על פסוק לכן לא תביאו את הקהל וכו' קפץ ונשבע שלא ירבה בתפילה והנה משה רבינו הנה מתירא להתפלל הרבה ע"ז ומי יודע מה הוא הרבה לכה התפלל בעת רצון ותיבת שהוא מורה על צירוף חודש אלול דהוא עת רצון ובעת רצון מה שאתפלל לא יהי' הרבה וקאמר ואתחנן אל וכו' בעת שהוא לאמר תיבת לאמר היינו כדי שאהי' אוכל לומר היינו להתפלל ולא יהי' הרבה לפי ערך עת רצון עוד נ"ל רמז והפשט פה לאמר א"ד י"ה והיינו שבמקדש היו קוראין את ה' פכתבו ובמדינה בכינוי והנה בימי משה פשה פשה' במדבר לא נודע האיך הי' ואם נימא שהי' מזכירין את ה' ואם נימא שהיו מזכירין פכתבו מ"מ הנה פוננת משה שיבוא לא"י ויתקן הכל ויתאמר בכל העולם השם פה ודו"ק ונבוא לפרש הפתובים אר' וכו' להראות את עבדך את גדלך היינו מקור הסוד ואפשר לפרש ע"ד פי מאתה הוא מנוחתם תיבת מאתך נדרש מאתך פנודע ואפשר לומר ג"כע"ד את גדלך ואת ידך החזקה פירש"י שאתה כובש ברחמים את מדת הדין החזק' ונ"ל שהוציא רש"י זאת כדי לתרץ פי מצינו אלקי יצחק ואלקי יעקב ובאלקי יצחק לא נכתב ואו לכה פירש"י ו"ל שאתה כובש ברחמים את מדת הדין החזק' אשר מי היינו ע"י הדרגה דאיקרי מי פנ"ל אזי יוכל לפעול אדם כמעשהיך וכגבורתיך היינו כמו שמצינו באליהו הנביא ובאלישע וכנ"ל וידוע שהקב"ה קראו ליעקב אל והנה פיון שע"י זה המדרג' יוכל צדיק לפעול פעולות נוראות כשממשיך זה העולם ובכן עתה כשנתגל' מקור הסוד שכבשתי סיחון ועוג וכנ"ל אעפ"ך נא היינו אעבנך למדרג' גדולה שהוא יותר גבוה ממקום התפיל' הגם שהתפל' עומד ברומו של עולם הלא יש יותר מקום גבוה ואעפ"ך נא נא היינו לשון תפל' וארא' את הארץ הטוב' וכו' והיינו שמשנה רבינו עיקר חשקו הי' לבוא לבית המקדש והנה הי' חושב לפי מדת ענוה שהי' יותר מפל האדם לא הי' מחזיק א"ע שפדאי ואמר פה שיבוא לארץ ישראל וזכות ארץ ישראל יהי' לי היינו יהי' לו תועלת שירא' הבית מקדש והיינו וארא' את הארץ הטוב' תיבת את היינו פי' עם דעם הארץ הטוב' דזכות ארץ ישראל יהי' שארא הנה הטוב הזה והלבנון היינו בית המקדש: עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפון' וכו' ורא' בעיניך וכו' הנה רבו דקדוקים א' דהול"ל ימה ותימנה ומזרחה וצפונה או יאמר פה ימה וצפונה ומזרחה ותימנה ואמאי נקט פה עוד דקדוים בתיבת וראה בעיניך הלא למעל' אומר ושא עיניך וכו' ומה קאמר תו וראה בעיניך וגם אם הני קאמר וראה מסתמא הוא בעינים ונרא' פה דהנה מש"ר הי' חושב שהכל הוא בשביל מי מריב' מה שלא דיבר אל הסלע ובאמת הי' עוד טעמים כמבואר בספרים היינו בשביל דור המדבר שיזכו עמו ע"ש והנה ימה וצפונה ותימנה ומזרחה מרומז על צירוף אלול והנה עינים מרומז על שכל וחקמ' כמו שמצינו עיני העדה אלו סנהדרין ומעלתם הי' בשביל השכל והחקמ' ואמר הפתוב פה עלה ראש הפסגה היינו מקום גבוה ועוד היינו מדרג' גדול' ושא עיניך ימה

וּצְפוּנָה וְכוּ' הֵינּוּ הַגְּשָׁמִיּוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַם שָׂא עֲנִיָּה הֵינּוּ עֵינֵי שְׂכָלִיּוֹת וְיָמָה וְצְפוּנָה הֵינּוּ בְּבַחֲתִי אֱלוֹל הֵינּוּ עֵת רְצוֹן וְרֹאֵה בְּעֵנֶיךָ הֵינּוּ שְׂתָבִין מֵעֲצָמָה פִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה שְׂתָבִין בְּעֲצָמָה שְׂכָף הוּא טוֹבָה גְּדוּלָּה וְטַעֲמִים הַמְּבֹאָרִים הַנִּזְכָּרִים וְאֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה הֵינּוּ רַק גְּשָׁמִיּוֹת הַיַּרְדֵּן לֹא תַעֲבֹר לְבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: הַפְּטָרָה נִחְמוּ נִחְמוּ עִמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם ע"ד הַפְּסוּק שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בַּה' תִּגְלַל נִפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי פִי כִּמּוֹ כְּשֶׁאָדָּר רֹא' אִיז' פְּלִי נֹאֵה אִז' יֵשׁ לוֹ שִׂמְחָה וְתַעֲנוּג מִן הַדְּבָר אַעֲפ"י שֶׁהַפְּלִי אִינוּ שְׁלוֹ וְאִם הַפְּלִי שְׁלוֹ בְּנֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ שְׂמִיחָה יִתְרֹו יוֹתֵר כִּף פִּי הַפְּסוּק שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בַּה' כְּשֶׁאֲנִי רֹאֵה שְׂשִׁישׁ אֱלֹקִים אֲמַת בְּעוֹלָם יֵשׁ לִי שְׂמִיחָה תִּגְלַל נִפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי וְכ"ש שֶׁה' הוּא אֱלֹהֵי אִזִּי יֵשׁ לִי שִׂמְחָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְנִהוּ פִּי הַפְּסוּק נִחְמוּ נִחְמוּ עִמִּי פִּי כְּשֶׁאַתֶּם תִּתְנַחֲמוּ בְּזֶה שְׂאַתֶּם עִמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם פִּי אִז' יִתְפָּאֵר הַקַּב"ה שֶׁהוּא אֱלֹהֵיכֶם ע"ד אֶת ה' הָאֲמַרְתָּ וְה' הָאֲמַרְךָ: פ' עֵקֶב וְהִנֵּה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרַתֶּם וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם ע"ד הַפְּסוּק וְהִי הַעֲטוּפִים לְלֶכֶן וְהַקְּשׁוּרִים לִיעֵקֶב הִנֵּה יָדוּעַ שְׂזֹאת הַתּוֹרָה שְׂאֲנִי רֹאִין אִינוּ אֵלָּא כִּמּוֹ לְבוֹשׁ פִּי לֹא הִנֵּה בְּאֶפְשָׁרוֹת לִירֵד הַתּוֹרָה לַעוֹה"ז אֵלָּא בְּתוֹךְ לְבוֹשׁ וּפְנִימִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת הַתּוֹרָה הַמְּקוֹשֶׁר בְּתוֹךְ הַלְּבוֹשׁ הֵם סוּדוֹת נְעֻלְמִים שְׂאִין לְשַׁעַר וְכֵן הָאֲדָם לֹא זֶה הָאֲדָם שְׂאֲנִי רֹאִין אֶת הַגּוֹף הַעֵינָר שֶׁל אָדָם הוּא פְּנִימִיּוֹת הַמְּקוֹשֶׁר בְּתוֹכּוֹ חֵלֶק אֱלֹקִי מִמַּעַל הַמַּתְאֵוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה זֹאת הוּא תּוֹרַת הָאֲדָם וְאִיתָא שְׁחֹרָה אֲנִי וְנִאֲנֹה זֶהוּ ת"ח שְׂמִשְׁחִירִים אֶת פְּנִיָּהם בְּהֵלֶכְ בַּעוֹה"ז הֵם נִאֲנֵה לַעוֹה"ב וְאוֹתָם ב"א שְׂאִין מִשְׁחִירִים פְּנִיָּהם בְּהֵלֶכְ נִקְרָאִים בַּחֲתִי לְכֵן זֹאת רִימֵז לָנוּ הַכְּתוּב הַעֲטוּפִים לְלֶכֶן הַעֲטוּפִים הוּא לְשׁוֹן לְבוֹשׁ פִּי אוֹתָן ב"א שְׂאִין מִשְׁחִירִים אֶת פְּנִיָּהם בְּהֵלֶכְ לְמִסְנֵר נִפְשָׁם עַל עֲבוֹדַת הַבּוֹרָא ב"ה הֵם אִינָם מִשִּׁיגִים וּמְבִינִים רַק הַלְּבוֹשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַקְּשׁוּרִים לִיעֵקֶב פִּי הַפְּנִימִיּוֹת וְהַרוּחָנִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה לִיעֵקֶב פִּי לְצַדִּיקִים שֶׁהֵם בַּחֲתִי יַעֲקֹב יוֹד עֵקֶב יוֹ"ד ע"ש הַמַּחֲשֶׁב נִקְרָאת פִּי הֵם רֹאִים מַה שִּׁיְהִי סוּף וְתַכְלִית הַדְּבָר ע"ד אִיז' חֲכָם הַרֹא' אֶת הַנּוֹלָד פִּי עוֹה"ב נִקְרָא נוֹלָד כִּדְאִיתָא לְמַה נִקְרָא עוֹה"ב שְׁנוֹלָד וְכֹא בְּכָל שְׁעָה וְרַגַע מַה שְׁעוֹשׁ יוֹתֵר מְצוֹת וּמַע"ט כֹּא לוֹ שְׂכָר יוֹתֵר לְכֹף נִקְרָא עוֹה"ב וְנִקְרָא נוֹלָד פִּי עוֹה"ז נִקְרָא בַּחֲתִי מִיתָה כִּדְאִיתָא וַיּוֹם הַמְּנוֹת מַיּוֹם הַנּוֹלָדוֹ מַיּוֹם שְׁנוֹלָד מוֹכֵן לְמוֹת וְדָבָר שְׂמוֹכֵן בְּנוֹדָאֵי לְהִיּוֹת הָרִי הוּא כִּמּוֹ שְׂכָבָר הִי לְכֹף עוֹה"ז בַּחֲתִי מִיתָה וְהָא רֹאִי שֶׁה' אָמַר לְאֹדָה"ר בַּיּוֹם אֲכַלְךָ מִמְּנוֹ מוֹת תָּמוֹת אַעֲפ"י שְׂלֹא מֵת בַּיּוֹם הַהוּא אֵלָּא שְׂמוֹכֵן לְמוֹת וְהָרִי הוּא כְּאֵילוֹ הִנֵּה מִזְד וְזֶה רִימֵז לָנוּ הַכְּתוּב וְהִי עֵקֶב פִּי שְׁעִיקְרָה שְׂגָתָה יְהִי עַל סוּף וְתַכְלִית תִּשְׁמְעוּן לְשׁוֹן הַבְּנָה כִּמּוֹ לֹא תִשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ וְרַצ"ל תְּבִין אֶת הַמְּצוֹת וְרוּחָנִיּוֹת שְׂלֵהֵן עַל תַּכְלִית: וְהִנֵּה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן וְכוּ' וְשָׁמַר וְכוּ' לָךְ וְכוּ' יֵשׁ לְדַקְדָּק שְׂלַעִיל קְאָמַר תִּשְׁמְעוּן הֵינּוּ לְשׁוֹן רַבִּים וּבְכָאן לְשׁוֹן יְחִיד וְשָׁמַר ה' כו' לָךְ וְכוּ' וַיּוֹבֵן עַפ"י דְאִיתָא וּבְאֲזַנְיֹו יִשְׁמַע וּבְלִבּוֹ יִבִּין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ וְהִנֵּה ע"י הַשְּׂמִיעָה מִמִּילָא מְקוֹשֶׁר בְּשׁוֹרֶשׁ הַשְּׂמִיעָה וַיּוֹכַל לְהַתְּמַשֵּׁף פֶּתַח הַתְּשׁוּבָה וְנִתְעוֹרֵר בְּלִבּ אֲהַבַת הַבּוֹרָא וַיִּרְאֵתוֹ וְנִמְצָא מְקוֹשֶׁר הָאֲדָם בְּהַבּוֹרָא ע"י לִימוּד הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרָאוֹ וְמַה שְׂצִינּוּהָ שְׂלֹא לַעֲשׂוֹת אִינוּ עוֹשֶׂה וְנִמְצָא כִּינּוּן שְׂמִיחָה הָאֲדָם בְּהַבּוֹרָא ב"ה הוּא דְבוּק בְּאֲחֻדוֹת ע"ד פִּי אֲחָד קְרָאתִיו וְאֲבָרְכֶהוּ הַנְּאָמַר בְּאֲבָרְכֶהּ אֲבִינוּ לְגוֹדֵל אֲהַבְתּוֹ לְבוֹרָאוֹ ב"ה וּב"ש לְפִי זֶה יוֹבֵן הַפְּסוּק וְהִי עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים וְכוּ' וְהֵינּוּ ע"י שְׂמִיעָה זוֹכָה וְשִׁמְרַתֶּם זֹאת מְשִׁנָּה וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְאִזִּי בְּאִים יִשְׂרָאֵל לִידֵי מְדַרְגַת הָאֲחֻדוֹת וְשִׁינָה שְׁפִיר וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֵיךָ לָךְ וְכוּ' וּמ"ש מְשַׁפְּטִים הֵינּוּ לֹא מְבַעֲרִי

כְּשֶׁחֲשַׁמְעוֹן אֶת הַחֻקִּים דִּהְיִינוּ הַמְצֹות שְׁאִין טַעַמָם גְּלוּיָם כָּל כֶּה, וְאֶפְשָׁר לֹמַר ג"כ שְׁמֵרֹמְזוּ עַל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מִלְשׁוֹן חֻקִּיקָה וְגַם שְׁצִרְיָה הָאֵדָם לְהַלְבִּישׁ סוּדוֹת הַתּוֹרָה כְּמוֹ חֻקָּה שְׁלֵא יֹאמַר בְּפִרְהֶסְיָא כָּל כֶּה וְא"כ כְּשֶׁאֵדָם שׁוֹמַע אִף שְׁלִכְאוֹרָה כִּינּוּן שְׁאִינוּ יְדוּעַ הַטַּעַם כ"כ עַם כָּל זֶה שׁוֹמַע מִחֻמַּת נִיצוּץ הַקְּדוּשׁ אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ בְּנוֹדָאֵי זוֹכִים וְשִׁמְרָתָם וְעֲשִׂיתָם אוֹתָם וְלִכְל הַבְּרָכוֹת הַמְּבֹאָרִים וְאֶפְי' אִם תִּשְׁמַעוֹן הַמְּשַׁפְּטִים הִינּוּ מְצֹות שְׁכִלּוּת שֶׁהַשְׁכָּל נוֹתֵן לַעֲשׂוֹת כֵּן (כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בִּא"א שְׁקִינִים כָּל הַתּוֹרָה עַד שְׁלֵא נִיתְּנָה שְׁלִגְנֹדֶל אֶהְבֵּת הַבּוֹרָא הַשִּׁיג רְצוֹן הַבּוֹרָא מֵה שְׁרַצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת וְהִינּוּ אִפִּי' חֻקָּה) א"כ לְכַאוֹרָה הִיָּה אֶפְשָׁר לֹמַר שְׁאִין שְׁכָר כָּל כֶּה, עַם כָּל זֶה נִזְכָּה לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וְלִכְל הַבְּרָכוֹת הַמְּבֹאָרִים עוֹד נֵרָא לֹמַר וְהִי עֵקֶב וּגו' דְּאִיתָא וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל וְכו' כִּי אִם לִירָא' וְאִיתָא בְּגִמְרָה אִטוּ יִרְאָה מִקְלֵתָא זוּטְרָתִי הִיא אִין לְגַבִּי מִשֶּׁה מִקְלֵתָא זוּטְרָתִי הִיא וְהַקְּוֹשִׁי' מִפְּרוֹסְמַת דְּהַאִיָּה שְׁיָיָה כִּינּוּן שְׁלִגְבִי מִשֶּׁה הִיא מִקְלֵתָא זוּטְרָתִי לְכָה אָמַר בְּזֶה הַעֲנִין לִישְׂרָאֵל וּנ"ל כֶּה דְּאִיתָא בְּזֶה"ק לִית פְּלוֹחְנָא קָמִי קַב"ה כְּמוֹ רַחֲמֵי א"כ אֶהְבֵּה הִיא עֵיקַר עַם כָּל זֶה גַם יִרְאָה הִיא הַעֵיקַר ע"ד וְה' בְּהִיכֵל קְדוּשׁוֹ כִּי מִן הִירָא' שְׁלֵא לַעֲבֹר עַל מְצֹות בּוֹרָאוֹ בְּאֵדָם לִידֵי אֶהְבֵּת הַבּוֹרָא ב"ה וְכֵלָא יִרְאָה ח"ו א"א לְבוֹא לִידֵי אֶהְבֵּה וְכִשְׁאֵדָם מְקוֹשֶׁר בְּאֶהְבֵּת הַבּוֹרָא ב"ה אֲזִי עוֹשֶׂה רְצוֹן הַבּוֹרָא ב"ה בְּאֶהְבֵּה רַבָּה וְהַבּוֹרָא ב"ה מְתַפָּאָר בְּזֶה הָאֵדָם ע"ד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּה אֶתְפָּאָר וְהִנֵּה אִיתָא בְּזוּה"ק מִשֶּׁה וְיַעֲקֹב אֲבִינוּ בְּחַד דְּרַגָּא זֶה מְלָגוּ וְזֶה מְלַבֵּר נְמַצָּא לְפִי מְדַרְגַּת מִשֶּׁה רַבִּינוּ שֶׁהַבּוֹרָא ב"ה וּב"ש הַתְּפָאָר בּוֹ שְׁהִי עוֹשֶׂה רְצוֹן הַבּוֹרָא א"כ הִיָּה זֶה מְדַרְגַּת הִירָא' מִקְלֵתָא זוּטְרָתִי וְכַנ"ל וְכֵן בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְפִי עֵרְכוֹ וְקָאֻמַר הַגְּמָר' שְׁפִיר לְגַבִּי מִשֶּׁה שְׁמֵרֹמְזוּ עַל מַדַּת הַתְּפָאָרַת וְכו' הִינּוּ מִקְלֵתָא זוּטְרָתִי הִירָא' עַם כָּל זֶה גַם הִירָאֵה הַעֵיקַר וְכַנ"ל וְכֵן בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְלֹא קִשָּׁה מִיָּדִי וְלִזְאֵת קָאֻמַר וְהִי עֵקֶב הִינּוּ הִירָא' ע"ד עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה' עִי"ז זוֹכִים יִשְׂרָאֵל לְשִׁמּוֹר הַמְּשַׁפְּטִים וְלְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וְיִקְוִים בְּנוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת הַמְּבֹאָרִים: עוֹד נֵרָאֵה לֹמַר וְהִי עֵקֶב וְכו' ע"ד דְּאִיתָא בְּגִמְרָה חַד אָמַר בְּנִיסוֹן עֲתִידִין לִיגָאֵל וְחַד אָמַר בְּנִיסוֹן נִגְאָלוּ וְתִשְׁרִי עֲתִידִין וּי"ל הַפְּשֻׁט מֵה שְׁאָמַר בְּנִיסוֹן נִגְאָלוּ וּבְתִשְׁרִי עֲתִידִין לִיגָאֵל וְלֹא קָאֻמַר בְּפִשׁוּט בְּתִשְׁרִי עֲתִידִין לִיגָאֵל וּי"ל שְׁמֵרֹמְזוּ שְׁיָהִי' הַגְּאֻלָּה בְּחַסְדֵי וּבְרַחֲמִים לִישְׂרָאֵל כִּי נִיסוֹן מְרֹמְזוּ עַל חַסְדֵי וּבֵית שְׁלִישִׁי בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב שֶׁהוּא מַדַּת הַרַחֲמִים א"כ הַגַּם שְׁתִּשְׁרִי מְרֹמְזוּ לְכַאוֹרָה בְּאוֹתִיּוֹת תִּשְׁרֵר וְלְכַאוֹרָה עַל דִּין ר"ל אִף זֶה אִינוּ כִּינּוּן דִּהַדִּינִים נִמְתְּקִין הוּא יוֹתֵר טוֹב וְהִינּוּ דְקָאֻמַר בְּנִיסוֹן נִגְאָלוּ וְהִינּוּ בְּרוּב חֶסֶד וְא"כ זֶה חַסְדֵי מְתוּנָצִץ בְּנוֹדָאֵי כִּיְדוּעַ הַרְוָאָה מְקוּם שְׁנַעֲשֶׂה בּוֹ נִס אוֹמַר בְּרוּה וְכו' כִּי הִנֵּס מְתוּנָצִץ עוֹד כְּמוֹ שְׁשִׁמְעָתִי וְכִיְדוּעַ וּבְכֵן אָמַר בְּתִשְׁרִי עֲתִידִין לִיגָאֵל הִינּוּ בְּרוּב חֶסֶד כְּמוֹ שְׁהִי בְּנִיסוֹן וְנֵרָאֵה לִי שְׁמֵרֹמְזוּ בְּזֶה לְדַעַת בְּתִשְׁרִי יְהִי' הַגְּאֻלָּה מְרֹמְזוּ וְהִי זֶה הַצִּירוּף הַקְּדוּשׁ הוּא בְּתִשְׁרִי וְהִיָּה עֵקֶב הִינּוּ הַסּוּף מִן הַגְּלִיּוֹת וְהִיָּה הַגְּאֻלָּה בְּרַחֲמִים: הֵן לֵה' אֱלֹקֵיָה הַשְּׁמַיִם וְשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם הָאֲרִץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ רַק בְּאַבְרָהָם חֶשֶׁק ה' לְאֶהְבֵּה אֶת' וְכו' וּנ"ל ע"ד הַפִּי' שְׁאִיתָא נוֹדַע בְּשִׁעְרִים בַּעֲלָה לְפִי שְׁיַעוּרִין דִּילָי' פִּי לְכָל אֵדָם לְפִי שְׁמִשְׁעָר עֲצָמוּ בְּשְׁכִלּוּת אֶת אֱלֹהוֹת י"ת וּנ"ל פִּי סִיפִי' דְקָרָא בְּשִׁבְתּוֹ עַם זְקֵנֵי אֲרִץ רַצ"ל כְּשֶׁשְׁמִשְׁעָר עֲצָמוּ לִילָף בְּדַרְכֵי אֲבוֹתָיו הִינּוּ עַפ"י הַתּוֹ הַק' כִּי הָאֲבוֹת נִקְרְאוּ זְקֵנִים כַּמ"ש וְאַבְרָהָם זָקֵן וְיָהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מְזוּקָן וְכֵן פִּי זֶה הַפְּסוּק הֵן לֵה' אֱלֹהֵיָה הֵן בִּל' יָנוּ אַחַת זֹת כְּשֶׁתִּהְיִי לָהּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָהּ וְכַוּוֹנָתָה אַחַת רַק לֵה' אֱלֹקֵי' פִּי שְׁלֵא תַעֲבֹד אֶת הַבּוֹרָא ב"ה ע"מ לְקַבֵּל פְּרִס

ולא לתקנת שום דבר אלא פוננתה לעשות רצונו באמת ע"ד בא חבוקוק והעמידו על אחת צדיק באמונתו יחי וזהו הן לה' אלקי וכשתעשה פן אז יהי לה הפל השמים היינו רחמים ושמי השמים היינו רחמים גמורים הארץ וכל אשר בה אפי הגשמיות הצריף לה רק באבותיה חשק שתלה בדרך האבות עפ"י התורה ולא תלה בדרך לפי שכלה ח"ו ורא' לדברי שאיתא במדרש מעשה באיש ואשה שלא הי להם בנים ובאו לפני ר' שמעון וצנה להם שיגרשו אותם ונתרצו שניהם ברצון טוב ועשו סעודה ובשעת סעודה פטוב לב הבעל אמר לאשתו מה בקשתה אני נותן לה במתנה שתקח לה משלי איזה חפץ האהוב אף מה עשתה פטוב לב הבעל בנין צנתה לעבדה ללקחו לנשאו לביתה והי באשר פג היין ממנו ואתער משנתו וירא כי הוא בבית אשתו הגרושה ויאמר לה מה זאת הלא ידעת כי גרשתיה ואמרה לו הלא אתה אמרת לי שאתה נותן לי במתנה איזה חפץ האהוב לביתי ואמרת בלפי פשקח לי איזה חפץ לא יהי לי אלא חפץ הזאת ולא יותר וכשאקח אהובי לביתי יהי הפל והנמשל כשעובדין את ה' לתקנת איזה דבר ח"ו לא יהי אלא זה הדבר שרוצה אמנם כשעובדין את הקב"ה באמת לא לתקנת שום דבר אלא לכבודו ולקילוסו אזי יש לו פל טוב ואסיים יהי לנו וילכל ישראל כ"ט עד ביאת הגואל אמן: פרשת ראה ראה אנכי נותן לפניכם היום וכו' ויש לדקדק מתחיל בלשון יחיד ראה ואח"כ אמר לפניכם היינו לשון רבים עיין במפרשים עוד דיקדוק דבשלמא אצל הברכה שייך שפיר נותן דידוע מתנה הוא בעין יפה והאיה שייך על קללה ר"ל לשון נותן ואפשר לתרץ דגדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשו פזכיות א"כ שייך שפיר נותן ועוד מבואר ע"ד דאיתא ישב ולא עבר עבירה נותנין לו שוכר פעושה מצוה א"כ שייך שפיר נותן ואפשר לפי זה לומר הפשט בפתוב דהנה תיבת אנכי מרומז למדרגה דיציאת מצרים ע"ד אנכי וכו' אשר הוצאתיה מארץ מצרים ויציאת מצרים הי מצד התשובה פידוע לפי זה הפשט אנכי היינו מדרגת תשובה נותן ברכה וקללה דע"י תשובה אזי הקללה ר"ל ג"כ נתינה טובה והיינו דנעשו עבירות פזכיות וכנ"ל ונעשה מן הקללה ברכה ואפשר לומר בדרך רמז מה שאמר ראה דלקאור' מיותר ונהיה לי לומר אנכי נותן וכו' אף עפ"י הידוע נובלת חכמ' שלמעלה תורה ונהיה ראה מרומז על חכמה פדכתיב לפי ראה הרבה חכמה ואתי שפיר על מה אינו אומר ואת הקללה וכו' כמו שאומר את הברכה כי יש לומר פדי שלא יזיק מטעם קללה על תנאי לזאת יש צירוף לטוב מן ידות ולצלע המשפן וכו' כי ראה על זה התיבה ג"כ קאי וידוע דאין הקב"ה מיחד שמו על הרעה ר"ל א"כ בודאי אין פאן שום רעה פלל אדרבא גם זאת ברכה וכנ"ל: ואפשר עוד לומר דהסדר עקב מסיים לא ותיצב איש בפניכם וכו' ונהיה זה מביא לידי אהבה גדולה להבורא ומתוך אהבה מפשפש במעשיו וחוזר בתשובה וזוכה לחכמה ומבין יותר שנהגה שנהגה עד עכשיו לא הי טוב כ"כ והיינו רצוא ושוב לכה אמר שפיר ראה היינו לשון יחיד כי זה המדרגה הוא אהדות אח"כ אומר לפניכם לשון רבים כי מזה המדרגה אזי בא אדם שבראה בעיניו שעובדות שלו ונהגתו הי לא כה פראוי וחוזר בתשובה: ראה אנכי כו' עיקר הקושיא תיבת היום אל איזה היום הוא מורה אחר אשר הוא סתום ומה הוא הברכה וכו' ומה הענין הר גריזים וכו' ה"ה בעבר הירדן עם כל הסימנים מה תורה לנו עכשיו בזמן הזה אנפן א' כי מרגלא בפומא דאינשי לצפות לרגליו וכו' ונעניין בזה תוחלת

התקווה למה הלא מצינו בזכרון ימות עולם שנות דור ודור אברהם וכו' משה בלו ימיהם ברוב טירוד ואנחה ולא נהנו מן עוה"ז וכל התנאים ובכללם רבינו הקדוש.

ונדעו בחקמתם אשר העולם הזה הוא רק בכדי להשיג שלימות והכנה בפרוודור בכדי לכנוס לטברקלין והוא מ"ש בס' יע"ד זקני ת"ח כל זמן וכו' וזקני ע"ה נמצא דרך הישר שלא ליהנות כ' ההכרח ולא תאנה לשמחת אל גיל פעמים וכש"כ לילה בדרךיהם ויותר ביותר נמצאים עתה בדורות האחרונים כל יום ויום קללתו מרובה וניטל פבוד התורה ונתרחקים בתכלית הריחוק עד שאינם רוצים להתחמתן עמם והיא עני' סוערה וכו' כי אינה מקבלת תנחומין מן אשר קדמו להם הקדושים אשר בארץ המה כי מר ורע להם יותר ויותר מהם כדאי' בס' הג"ל נמצא לכת זו ראוי וראוי לצפות לישועה כי יקל מעליהם הרוח סערה ויקנו שלימות באופן הי"מ ולא כן פת אחרת אשר מאסו בתורה ועבודה ובג"ח לקללה תחשב להם מתהפך להם מעונג לנגע פי יצטרכו להיות להם עול הגלו' הק' ויעלה עליו רוח המושל להחזיק הדת בכל תוקף וכ"כ בתפילה ומכש"כ בג"ח תרומה ומעשר וסלה וכל המתנות לההוגים בתורת ה' ויחשב כמו עבד ואפ"ל במלבושים לא יהי' רשאי למלאות תאנתו כמו עתה תמיד חשקם להתדמות לעכו"ם וזה פוננת הפתוב היום כמאמרם אימת אתא בר נפלי היום אם בקולו: אופן ב' אל תאסוף וכו' אשר בידיהם זימה וימינם וכמשל מוהר"ל מוכיח באנונות וזהו עלאה שוחד ואוי לשכנים הרעים אשר נעשה מודעים וכנ"ל ואפילו אם עשו איזה מצוה פתיקון הלא כבר נאמר ע"י יחזקאל קפטיל ל"ג צדקת הצדיק וכו' וכו' ורשע' הרשע לאיפשו וכו' וזהו ויהי חיי שרה כי נעשה לו פזכיות וזה לפניכם היום כי אינה יודע איזה יום תשוב שיהי' הפל הולך אחר החתום: אופן הג' כי ר"ת אלול אני לדודי וכו' עוד איש לרעהו וכו' ודרך רוב בני עמינו לשנות את טעמם בימים האלו ונחקור אחר הרמזים הנ"ל רמז הא' אני לדודי בחקירות הס' ביל"ע בקושיות המתפקרי ותיגרן בעה"ע כי רבות מחשבות הוא רק בלב איש אבל עצת ה' כו' וכמאמר איוב הן יעצור וכו' וישלחם וינהפכו ועד עת' לטובה וכו' ונמצא כי אין חקמה ותבונה נגד ה' כ"א כמו שאני לדודי כף הוא דודי לי והעיקר התפל' והבקשה כי יתן בלבנו לעזוב דרך רשע ונדרשו את ה' בהמצאו וזה היום ברכה וכו' פעננו ויהי היום ויבואו בני האלהים רמז הב' איש לרעהו כי קש' התשובה על עבירות שבין אדם לחבירו כי יש רע לשמים ורע לבריות וידוע כי רע לבריות נקרא רשע רע והוא העיקר והאות לזה סיום הבקשה למען נחדל מעונשק ידנו כי רע לשמים הפגם הוא שם אבל לא תקיא הארץ אותו ולא כן לבריו' ודרך הנצח לפתות ע"ד הצדק' אבל או לנפשו כי המנחה יהי' מזכרת עון מטונף ומגואל וע"ז הרמז שופר שפרו וכו' או שורש פ' ר"ו והאות לזה אשר טבע השופר להחריד לב ב"א כי יש בו טור"ע ובקדו להרע או להיטיב הפל לפי מעשה ב"א ומכש"כ נוסף לזה הבקשות עשה למען דתך צדק ומשפט וכו' תורה הקדושה התחנני לכן מחריד כי נתעורר השופר עליון אשר מלאכים יחפזו ומרומז ליה"ד חשבון לפני מלך וכו' בחזן מעש' כל לעת ספרים יפתחו לזה מרומז אלול באשר חבול ישיב גזילה ישלם ועשה משפט וצדקה משלו ואז צדק ומשפט וכו' וזה היום ברכה וכו' את הברכ' אשר הוא גופה ברכ' שאין למעלה ממנה מצוה אתכם היום כי שמה לא תפנה ח"ו וההיפך אפילו אם לא היינו בדרך ספק כמו ועמי תלויים וכו' אז כאילו וסרתם כו' אתכם היום כי לא תהי' חפשי בשום יום וכאשר תבוא אל הארץ היינו ימי רצון לרשתה לקנות

שלימות ולהוריש מעשה יצר ונתת הפרכה על הר גריזים שתעשה לא למען השכל כ"א בגזיר' המושל בעליונים ותחוננים והר עיבל פי העין מתחלף וגם מרומז ליב"ק ה"ה כמו הענין בעבר הירדן פי אין נידן מאחר שדן א"ע וכשיש דין למטה אחרי מופלג מבוא השמש יום המית' הפנע' מביא לכ"ט היושב בערכה פי נתון בערבון מול מבטל הגלגל החוזר אלוני מורה פי מי פמוהו דעה מורה: וזכרת פי עבד היית במצרים וכו' ועשית את החוקים האלה ונ"ל ע"ד דאיתא בגמרא הזקרו במנהג אבותיכם בידיכם דזימנין דגזרו המלכות גזירה ואתי לאקלולי ונ"ל כף דהנה בח"ל עושים שני ימים טובים דהנה מה שבא"י אסרו חג דבאמת גם בו הארה פדאיתא אסרו לחג באכילה ושתי' אם פן לאותם שאינם דרים בארץ ישראל צריף ב' ימים טובים לפעול כל טוב פי אולי לא הי' באפשרי ביום א' פינן דח"ל הוא משא"כ א"י דזכותי אהכי לפעול ביום א' וי"ל הפשט דזמנין דגזרו וכו' גזירה ואתי היינו לכף בא היום שני פדי לקלל הגזירה רעה היינו ואתי לאקולקולי ומכ"ש שיכולים אנחנו לפעול שלא יהי' גזירה רעה פלל והנה איתא בזוה"ק שר"ש ב"י אמר לר' אלעזר הטעם על הגלות מה שהי' דוקא במצרים מחמת שהי' ישראל במעלה עליונה שלא יתקלקלו לכף הגלה הקב"ה הישראל למצרים שהמצרים היו שונאים אותם למאוד ולא הי' התחברות עמם ולא נתקלקלו ע"ש ולפי"ז י"ל הפשט כף וזכרת פי עבד היית במצרים והיינו ע"י מעלתך הגדול' וכנ"ל וא"כ אם יבואו ישראל במעל' עליונה והנה זה לעומת זה וכו' שלא יבא שגאה שלא יגזרו גזירה רעה לכף באו ימים טובים ויש פח לבטל הגזירות ומכ"ש שלא לגזור גזירות רעות ואומר ושמרת ועשית ענין עשי' היינו לשון איבר ארביטין את החוקים האלה חוקים היינו לשון גזירות פדמתרגם על זאת חקת התורה דא גזירת והיינו שלא יקנים גזירה רעה וגם שלא לגזור פלל עוד נראה ע"ד דאיתא סופה ישינה ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין י"ל כף דהנה בסכות פתיב בסכות תשבו וכו' למען ידעו דורותיכם פי בסכות הושבתי וכו' וקשה הו' לי' לכתוב למען ישמעו דורותיכם ודו"ק ונרא' כף דבסכות הי' ענני הכבוד והנה ע"ד דאיתא דבכל ימים טובים ונתנוצץ מציאות הראשון לפי"ז מסתמא בסכות נתנוצץ ענין ענני כבוד ומי שזוכה רואה לפי"ז קאמר שפיר למען ידעו וגומר והיינו מ' שייזפה ונראה בסכות ענני הכבוד לא יתמה על זה וידע פי בסכות הושבתי וגו' ומזה הענין נתנוצץ ולפי"ז ענין סופה בכל שנה הוא ענין חדש פי לפי אדם המקבל זוכה ורואה יותר בהירות ענני כבוד ולפי"ז י"ל הפשט סוכ' ישינה היינו בפשוט פי לפי הנ"ל יש סופה חדשה וכנ"ל ב"ש וכו' ב"ה מכשירין פי מה יעשה איש פשוט כערכנו עם כל זה הוא לרצון לפני בורא ב"ה עם כל זה סברת ב"ש נפקא מני' טעמא לאדם נגד יצה"ר שלא לבוא לידי גיאות הגם שמקיים מצות סופה פינן שיש עוד יותר מדרגה וכנ"ל וי"ל הפשט חג הסופות תעשה לה וכו' היינו לפי ערכך תעשה לה אם תזכ' תראה יותר בהירות וכנ"ל וכן בכל המועדים פתיב שמור את חודש האביב ועשית פסחוכו פי.

גם בפסח נתעורר מציאות הראשון ומשיג האדם הארה מענינו של יום והנה מצינו שאברהם אבינו קיים את כל התורה כולה והיינו שבשכלו ודביקתו השיג הארה השנייה בכל יום וידע ההנהג' בפסח לאכול מצות וקיים בפועל ואז הי' ענין נפלא פי עדיין לא ניתנה התורה והי' הענין בכת ועכשיו הוא אצלנו המצוה גם בפועל היינו שנוצטונו על זה ואברהם אבינו עשה סופה וכל המצות קיים גם בפועל ולענין זה היינו בכת פינן שלא

נצטונד ונהגה אם נהי' במדרגה גדולה שנבין מעצמינו הקאר' בכל עת ועי"ז איך להתנהג
א"כ המצוה שנצטוינו היינו לענן זה חוקה היינו בלא טעם נגלה על זה מה שנצטוינו על
זה הלא גם בלא זה היינו עושים וכן"ל ונהגה אמת מי הוא במדרגה כל כף נמצא ודאי
הנצרכנו להצטוות והלואי שנקנים מצות שכליות ומכ"ש מצות שמעיות היינו חוקים
ולפי"ז י"ל הפשט וזכרת פי עבד היית במצרים והטעם שהי' עבד ובמצרים דייקא והיינו
לפי הנ"ל מטעם מעלה עליונה וכן"ל ובזכרה מעלה עליונה אזי תחזור בתשובה שלימה
ותזכה לחכמה אמתיות והעליונה ושמרת ועשית את החוקים האלה היינו שיהי' אצלך
כחוקים והיינו שגם אם לא הצטוות הית' עושה וא"כ הציוי היינו חוקה פי הש"י יעזור
לה בחסד וברחמים: פרשת שופטים צדק צדק תרדוף למען תחי' יש לפרש פי האדם
נברא לתקן כל הענינים הוא שיעור קומה אף כל אדם צריף לראות א"ע פאילו עדיין
לא תיקן מפל וכל וצריף לחזור אחר יותר שלימות שפיון שתיקן את הפל בלי שום
חסרון אזי צריף להסתלק מזה העולם פי מה יש לו עוד לעשות וזהו פי צדק צדק תרדוף
אף שאמה צדיק תהי' רודף ומחזיר להיות צדיק יותר לא שידמה לה שאמה שלם בלי
שום חסרון וזה למען תחי' פי אם תעלה בדעתך שאינה צריף עוד לתקן שום דבר אזי
מה יש לה לעשות עוד בזה העולם וקל להבין: פי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה
ובפסוק אל תשית ידה עם רשע להיות עד חמס בשמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד שמע
כתיב בעין גדולה ואחד גדלת גדולה רמז מזה עד פי אנו מעידין על הקב"ה שהיא אחד
ועד צריף לומר עדותו בקול רם פן אנו אומרים שמע ישראל בקול רם וגם צריף לקבל
עליו האחדות באמונה שלימה בלב שלם ואם אומר שמע ישראל ובלבו יש לו ספיקות
באמונת האחדות ח"ו ה"ז נקרא עד חמס וזה שכתב אל תשית ידה עם רשע להיות עד
חמס פי שתאמר אחד בפיה ולבה בל עמה ר"ל ולהבין למה נופלת פעמים בלב אנשים
מעט ספיקות באמונה ח"ו זה בא מגיאות שמתגאה שהוא עובד את ה' ויש לו תורה
ומע"ט ואיתא כל המתגאה אין אני והוא יכול לדור וכו' ודוחה רגלי השכינה וכשנופלת
מחשבות ספיקות באמונה והוא כמו אפיקורס ולכל עבירות יש עלי' להעלות לקדושה
ולאפיקורס אין עלי' אבל ל"כ שבזה יש לאפיקורס עלי' כשיש לו גיאות ונופלות לו
מחשבה ספיקות באמונה אז רואה שעדיין הוא מבחין ובה לעניות גדול וגם בא לאמונה
שלימה וזה רמז לנו הפתוב פן יפתה לבבכם פי שמא יהי' לכם גיאות פי יפתה לשון
רבה וגיאות כמו יפת אלקים ליפת מיד וסרתם ועבדתם אלהים אחרים פי כשמתגא' אין
אני והוא יכול לדור וכו' וכן"ל וזה רמז לנו הפתוב פי יקום עד חמס באיש רצ"ל מאין
בא לאיש שהוא מדרגה גדולה כמו והאיש משה שהוא במדרג' גדולה מאין עד חמס
ספיקות באמונה ח"ו שאומר שמע ישראל ה' אחד ולבו בל עמו שזה נקרא עד חמס זה
אינו אלא לענות בו סרה לענות הוא לשון הכנעה כמו לענות מפני תרגומו לאתכנעה פי
שהי' לו גיאות וכשיש לאדם גיאות מיד עובד אלהים אחרים ר"ל כמ"ש פן יפתה לבבכם
וסרתם ועבדתם וכו' ונפלה מחשבה זאת ספיקות באמונה ונעשה עניו וזהו לענות פי
להכניע בו אשר סרה מאתו יתברך פיון שבא לו מחמת גדלות שהי' לו וכשנופלת לו
מחשבה ספיקות באמונת האל יתברך אזי רואה שעדיין היא מבחין וחוזר בתשובה
שלימה ולהיות שפל בעיניו אז הוא בא לאמונה שלימה ודו"ק: פרשת תצא פי תצא
למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שבינו גלע"ד ביאור עפ"י דאיתא

בספרים דבאם יש לאיזה צדיק קטרוג מבני אדם אזי ישם אל לבו שבוודאי פגם בדיבורו גלל כן הש"י נפרע ממנו במדה זו ועל זה ייטב לפני הש"י ואז המלשינים עליו יהיו נכפפים לפניו יהיו תלמידיו לפ"ז מצינו לומר פ"ה הפסוק הנ"ל כי תצא למלחמה הוא על אויביך פ"ה בשביל אויביך אף עכ"ז תדע בעת שתשוב ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שביו פ"ה מה שהי' בשבני' תחת יד הס"א תשוב את שבותו לקונו שתלמוד אותם דרכי ה' דרכי התשובה וראית בשבני' אשת יפת תואר וקשקת בה פי יאמר האומר מה לי לצרה הזאת להטפל ברשעת הרשעים להחזירם למוטב לכן אמר וראית בשבני' אשת יפת תואר פירוש שהיא גלות השכינה כמו שפתיב עמו אנכי בצרה וכו' (חסר סוף המאמר): פרשת כי תבוא וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם דהנה הצדיקים נקראים לויים מחמת שהם מדובקים תמיד ביחוד קוב"ה ושכינתו והתורה הקדושה מלמדת להם שיזנהו להיות בהכנע' הגדולה ולגדל ולפאר ולרומם לכל איש מישראל חלילה וחלילה בל יהי קל שום בר ישראל בעיניו וכשינתנהגו בהדרגה הזאת יגרמו בזה שלום בכל העולמות וזה הוא פירוש הפסוק שהתחלנו וענו הלויים שהצדיקים יהיו תמיד בהכנע' ואמרו אל כל איש ישראל ואמיר' הוא שבח מלשון ותאמרו כי הצדיקים מחנכים לשבח ולהלל לכל ישראל ולחוש על כבודן של ישראל ובה יגרמו קול רם בגי' שלום פנ"ל ושלום עלינו ועל כל ישראל אמן: והיתה נבלת' מאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד וידוע שכל התוכחה הם ברכות אלא שהם באתכסיא ונ"ל ע"ד הרמז דאיתא בגמ' אדם מועד לעולם בין ער בין ישן והנה ע"ד המשל פשאדם הולך לפלטרין ופרקליטין של מלך כל זמן שהולך בהחדרים שאינו בא עוד לפני המלך יש לו תענוג גדול מהחדרים המפוארי' אבל בעת אשר בא לפני המלך מחמת יראה ופחד שיש לו מהמלך אינו מרגיש שום תענוג מהחדרים נמצא פשיש לו תענוג הוא סימן פשאינו עומד לפני המלך וכשיש לו פחד ויראה הוא סימן שעומד לפני המלך והנמשל הוא מוכן פשאדם מתפלל או עושה איזה עבודת להבורא ותברך כל זמן שיש לו תענוג הוא סימן שאינו עומד לפני המלך אבל פשיש לו פחד ויראה ואינו מרגיש שום תענוג הוא סימן שעומד לפני מלך הקב"ה וזה שאומרים בשם הרב הקדוש דק"ק ברדיטשוב זצ"ל"ה שינה בשבת תענוג פ"ה פשיש לו תענוג בשבת והוא שינה כי סימן שאינו עומד לפני המלך אלא צריך להיות בפחד וברתת עד שאינו מרגיש שום תענוג וידוע פשהצדיק הוא בגדלות אז הוא פועל למעל' בעולמות העליוני' הרבה ועושה יחידים פנודע ושהוא בקטנות אז הוא פועל למטה השפעות פרנסה ורפואה על כל ישראל וזה הטעם אחר ש"ע חזרין לאחורי' ג' פסיעות פי בתפלת ש"ע פועל למעלה בעולמות הרבה היינו ביצירה בריאה אצילות ואח"כ חזרין לאחוריו ג' פסיעות להוריד השפעות טובות למטה וזה אדם מועד לעולם פי הצדיק שהוא בחי' אדם שהוא מדרגה גדולה שבכל המדרגות אדם איש גבר אנוש פנודע הוא מועד לעולם פי לשון מזוןמן פי שהצדיק תמיד מזוןמן לעולם בין ער שהוא בגדלות המוןחין הוא למעלה בעולמות העליונים בין ישן שהוא בקטנות המוןחין הוא פועל למטה בעולמות התחתונים פרנסה ורפואה וזהו והיתה נבלת' מאכל לעוף השמים פי נבלת' לשון נבל וכבוד שהוא מורה על תענוג וזהו והיתה נבלת' פי בקטנות ויש לה תענוג וזהו סימן שאינו עומד לפני המלך יהי' מאכל לעוף השמים עוף זהו תלמידי חכמים פדאיתא אין עוף אלא תורה ולבהמת הארץ זהו עמי הארץ פי אעפ"י שאתה בקטנות

תפעל למטה השפעה ופרנסה לת"ח ולעמי הארץ ואין מחריד פ"י ואין אעפ"י שעכשיו
אתה בקטנות אעפ"כ מחריד תבוא אחר פ"ה למדרגה גדולה שתהיה לה יראה ופחד לפני
המלך הקב"ה כמקודם: והיו חייך תלואים לה מנגד וכו' נ"ל עפ"י דידוע דכל התוכחה
הוא חסדים מצומצמים והנה זאת ג"כ ידוע אשר על כל אבר מאברי האדם שורה שם
הוי"ב"ה וב"ש ואיתא בספרי יראים שצריך אדם לצינר שם הוי"ב"ה וב"ש לנגדו וזהו
פוננת הפתוח והי' חייך ר"ל שם הוי"ב"ה שמשם אתה יונק החיות שלך תלואים לה
מנגד שתתבונן בכל פעולתך כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד ומזה גיע לה ופחדת יומם
ולילה ר"ל שתגיע ליראת ה' יומם ולילה ואעפ"כ ולא תאמין בחייך ע"ד מה דאיתא אל
תאמין בעצמך: פרשת נצבים אתם נצבים וכו' עד ישראל דקדוק הא' מה אתם ומה היום
והלא כל העולם וכל הימים הן עומדים לפניו פנאמר אם יסתר איש וכו' ואני לא אראנו
וכן דקדק האלשיך בזה"ל האם עד פה לא היו עומדין והלא מלא כבוד ה' את כל הארץ
ונ"ל לתרץ עפ"י פשוט במדרש ונהביאו רש"י למה נסמכה לפי ששמעו קלות חוץ ממה
שבת"כ הוריקו וכו' התחיל לפייסן הרבה אתם נצבים היום הרבה הכעסותם למקום ולא
עשה וכו' נהרי אתם עומדין לפניו ולכאורה קשה המפיון פאילו אמר ח"ו שיעודי
התוכחות המה לפנים לבד ובתהלים ע"כ לא כן וכו' פי יוד' וכו' רשעי' תאבד וקש'
להולמו פי הרישא הל"ל פי יקנים דרף הצדיקים ובמדרש א' צפה הקב"ה בשעת הבריאה
שעתידין רשעים לעמוד אמר אם לבראותו הרי רשעים הפליג דרפן מפנגד פניו ב' פי
אמר נעשה האדם לפני המלאכים והודיע להם דרף צדיקים אבל דרף רשעים איבדה
מהם שאולולי גילה לא הי' מ"ה נותנת שיפרא ג' איבדה מן הצדיקים לא יטעו בה ד' איבד
רשעים מפני הצדיקים נמרוד אני אברהם וזהו פי יודע אימת כשדרף רשעים תאבד ולכל
הד' דרשות הל"ל איבד וגם מפירש"י נראה שפיון להמדרש זולת המצודות פ"י המקום
ה נותן לב להשגיח ע"ד הצדיקים שלא יפלו אכל הרשעים תהי' אבודה להיות נעזב
אל המקרים לכאורה קשה ג"כ א' וכי משא פנים ב' וכי יעזוב ל המקרים לא הוי ברור
הזיקא עדיין ואדרבא חבוק צונח מדוע וכו' ויתורץ קרוב לפ' המד' פייט זכרונות זכר
החיים ע"כ הם חי' הן למות לחי' חי' זי זכור ע"ד פי מאתו לא תצא הרעה ידוע פאשר
הקב"ה מסלק ח"ו השגחתו ממילא נאבד ונה האב בבן משגיח תמיד בכל רגע כמו הרופא
הנאמן ברפואות שונים אבל בשונאו פאשר ישמע צעקת קולו בהתחננו והי' עליו למשא
פבדה ויצנה לעבדיו ויזרקו לו עצם א' לבל יחננו וישמע קולו וכאשר יתעסק בהעצם
אשר בעינו יהי' למתנה ובאמת הוא סם הפנות ממילא יהי' נטרד וזהו פי יודע ה' ע"ד
תמיד עיני ה' אלהיך וזה כששמעו קללו' הוריקו התחיל מפייסן פי אינם כ"א ע"ד רפואות
הרבה הכעסות ונהרי אתם קיימין פי חצי אכלה וכו' והרשעים מבטטין פנאמר אשר לא
ידעו אבל ישראל צרה ויגון וכו' ובשם ה' אקרא והי' מעמידן וזהו אתם נצבים לפני
היום מראשית עד אחרית שנה בהשגחות ברפואות להטובה באחריתך אבל יש לדקדק
פלכם כלל ראשיכם וכו' פרט כל איש ישראל חזר וכלל הוי' כו"פ וכלל לאיזה פוננה
ותיר' ברש"י ראשיכם לשבטיכם זקניכ' שוטריכ' החשוב חשוב קודם ואח"כ כל איש
ישראל דקשה מאי קמ"ל בזה ומי לא ידע כ"ז הגם פי אפשר לפרש הרש"י עפ"י הגמרא
אמר רבב"ח אר"י וכולן נסקרין בסקירה וכו' שנאמר היוצר אמר ר' חסדא מלך וצבור
משפט עבדו וכו' וזהו הגם אתם נצבים וכו' עכ"ז החשוב חשוב קודם ואח"כ כל איש

ישראל והנ"מ מזה הדרוש וכמה שנסקרים בס' א' ואם לחידוש נגד הבורא אין חידוש
נוכל לומר עפ"י הילקוט א"נ אימתי כשתעשו אגודה א' בנהג שבעולם אדם נוטל אגודה
ש"ק בידו בב"א ששם יכול לשפרן ואם גיטלין א"א אפי' תינוק יכו' לשפרן פידוע מעלת
החיבו' [חבור] עצמי אפרים הנח לו ולהבין תכלית מעלה זו ולמה הוא חביבה כ"כ הוא
כי ידוע שהאדם נברא להפיר את בוראו ולולי זאת הצלחת בהמה יותר שממנה נהנה
האדם ואילו מהאדם רמה ותולעה וזו הסתפל בג' דברים ועיקר הפרת הבורא אינו כ"א
להודות כי במה אכף אין ד"י בער כ"א ליראה ולעבוד בשמחה א וזה שפן חובת פל
היצורים וכן בפסוק ויהי הבל כו' וקין הי' וכו' ויהי מקץ ויבא קין מפרי האדמה וגו'
והבל הביא גם הוא מבכרו' צאנו וישע ה' וכו' ויחר לקין ויאמר ה' למה כו' הלא אם
תיטב שאת וא"ל לפתח וכו' והדיקדוקים נגלים והנ' לפ' אשר הביא פאשר קץ בהם
וקשה ג"כ הלא אמר ריב"ח באיכה רבתי ע"פ ולא אותי קראת הלואי עשאוני פהדין
גרמיזא הבא באחרונה אלא י"ל ג' פירושים א' כי הי' מנחה לה' דרף גיאות ואין אני
והוא וכו' תועבת ה' וכו' והבל גם הוא דרף שפלו' ועניות וזה אמת ב' קרוב לאמת עפ"י
פי' אדומ"ר זצלה"ה ויהי הבל בצער מחמת הכרח הגדול כי כל יעודי עוה"ז הכנה התקן
עצמה בפרוודור כדי שתפנס הגם שפחר בעבדות ב"ה וקין הי' בשמחה עובד האדמה
מדרגה הפחותה דו"ל ואף שנתקלה ועפ"י פירשתי ואלה שמות ב"י איש אי' וב"ב וזה
ויהי מקץ ימים בסוף שנה לקום בפליחות הביא מפרי האדמה שהי' צונח פכלב והי' זה
נחשב בעיניו למנחה והבל הביא מבכרו' צאנו ומחלבהן היינו התמצית הכינה לה' וזה
צאנו כי זה לבד הוא של האדם ע"ד שואל מעמך לפיכך לא שעה לקין לטובתו פאמור
הלא אם תטיב שאת הי' לה לשאת בכוננת הבריאה ואל"ת לפתח וכו' פל מבוקשה וטוב
לה שלא יתקבל ולמה חרה לה בעד הטובה ג' יש אשר שנים עובדים לה' והמרחק ביניהם
פממזרח למערב א' לתשלום גמול והב' שאוהב את המלך הבחי' זה שלתשלום אינו חפץ
שגם אחרים יעבדוהו ותמיד מוצא חסרונות בהם אבל הב' משתוקק שפל העולם יעבדוהו
ונה' והבל הבי' גם הוא ואם כ"א מישראל יעשה ע"ז הפונה לא ימצא שום חסרון על
חברו כ"א פשיצא ח"ו מהדת וזה ג"כ לאהבת חבירו מחמת אהבת בוראו פיהושפט מלך
יהודה שהי' רואה ת"ח וכו' ונה וכולם נסקרי' וכו' והלא פל העולם לפניו אף הוא משגיח
פנ"ל כי דרף רשעים תאבד וכל באי עולם פפירוש רבינו מלובלין עוברים לפניו פחילות
של בד"ה מלחמה לה' נסקרים במאמר היוצר יחד לבם יחד ליוצרם ואף שאין מעשיהם
שוות לבם שוות והיא המבין וזה א"נ היום פלכם כשתעשו א"א ויעשו פולם אגודה אחת
לעשות רצונה בל"ש דייקא וזה כופו"כ מה הפרט ע"י הפונה אף הפלל יצא מי שעובד
לעצמו פמנחת קין א"א דן אלא פעין הפרט כי המה רוב בגין פמאמר א"ת בגיף אלא
בוגיף וגם רוב מנין פידוע הגם שפחוב מה יעשו גדולי הדור שהעולם גידון א"ר פשאין
הפרט צריף לכלל והפלל לפרט אבל כשהפלל צריף לפרט ופל"כ המה אגודה אחת ועי"ז
נצבים לפני המקום ב"ה:פרשת וילף וילף משה ונדבר את הדברים האלה אל פל ישראל
ויאמר אליהם פן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא יש לדקדק
בשום דיבור לא נאמר וילף וכאן נאמר וילף ועוד מה לא אוכל עוד לצאת ולבוא הלא
לא כהתה עינו ולא נס לחו פמו שהקשה רש"י ז"ל ונ"ל ע"ד דאיתא שחמשי' ש"ב נמסרו
למשה חוץ מאחד וקשה הול"ל שמ"ט ש"ב נמסרו למשה מה זה שנאמר חמשי' ש"ב

נמסרו למשה חוץ מאחד לכן נ"ל שבאמת למשה עצמו נמסרו חמשים ש"ב שהוא בעצמו
הי' משיג נ' ש"ב אבל ישראל לא הי' יכולין לקבל ממנו לכך פשה' צריך להשפיע
לישראל הי' למשה מ"ט ש"ב כדי שיוכל להשפיע לישראל והם יכולים לקבל ממנו ע"ד
שיש להבין הטעם למה פסח נקרא שבת כמ"ש ממחרת השבת ולהבין איך הוא באפשרי
שששת ימי המעשה יכולין לקבל השפעה מן השבת כדאיתא ששי"מ יונקים משבת ונ"ל
כמו שעוה"ז הגשמי אין יכולין לקבל מהעולמות עליונים אלא ע"י השתלשלות היינו
אבי"ע ובאצילות יש כוללת מבי"ע עשי' דאצילות יצירה דאצילות בריאה דאצילות
אצילות דאצילות כדי שעולמות בריאה תוכל לקבל ממנה וכן בבריאה יש כוללת
ואצילות ומיצירה שעולם היצירה תוכל לקבל השפעה ממנה וכן בנפש רוח ונשמה
הנשמה יש חלק מרוח ורוח יש בה חלק מנשמה ומנפש ונפש יש בה חלק מרוח ומהגוף
היינו נפש השכליות ונפש הבהמיות וזהו דאיתא ששבת איקרי קודש ולא מקרא קודש
וי"ו"ט איקרי מקרא קודש וקשה הלא נאמר בפ' אמור ששבת ימים תעשה מלאכה וביום
השביעי שבת שבתון מקרא קודש הרי גם שבת נקרא מקרא קודש אלא ניח' ע"ד
שפתבנו שיו"ט מקבל משבת ע"כ יש בשב' בחי' יו"ט כדי שתוכל להשפיע ליו"ט ובי"ו"ט
יש חוה"מ פי' חול ומועד כדי שיוכלו להשפיע לחול והשתא ניחא מה שישב' איקרי מקרא
קודש בפ' אמור כי שם נאמ' שבת לפני המועדות ובשביל כן איקרי שבת מקרא קודש
כדי שתוכל שבת להשפיע למועדות ופסח איקרי שבת כמ"ש ממחרת השבת כי פסח
הוא יו"ט הראשון הנאמר מיד אחר שבת בפ' אמור ופסח הוא יו"ט ראשון המקבל משבת
לכך נקרא פסח שבת כך הנה משה בעצמו הי' משיג חמשים ש"ב אלא פשה' צריך
להשפיע לישראל לא הי' לו אלא מ"ט ש"ב כדי שיוכלו ישראל לקבל ממנו וממילא
מתוך מה שיש להקשות למה אנו אומרי' בששה זמ"ת הלא התור' נתנה בשביעי בסיון
אלא שפשה הוסיף יום אחד מדעתו פי' שהי' משיג חמשים ש"ב ולפי דעתו נתנה תורה
בחמשים ואחד משא"כ אנו לא היינו משיגים אלא מ"ט ש"ב ונתנה לנו תורה בחמשים
לכך א"א בששה בסיון זמ"ת ולהבין משה בפני עצמו ששה ש"ב הי' בחי' עומד
פי' לא הי' באפשרי להשיג עוד מדרגה גדולה יותר וכשהי' בבחי' עומד במדרגה גדולה
לא יכול להשפיע לישראל כנ"ל וכשהי' משפיע לישראל לא הי' משיג אלא מ"ט ש"ב
ואז הי' בחי' הולך כדאיתא שהצדיק נקרא הולך וזהו שנאמר וילך משה וידבר את
הדברים האלה אל כל ישראל וצ"ל שפשה הי' בחי' הולך כדי שיוכל להשפיע לישראל
ומדבר את כל הדברים אל כל ישראל שהגיע זמנו אמר להם כן מאה ועשרים שנה אנכי
היום ורצ"ל אני היום בבחי' עומד פי' עומד בגמטריא מאה ועשרי' פי' שאני היום בבחי'
עומד לא אוכל עוד לצאת ולבוא פי' לא אוכל עוד להשפיע לכם שנטלה הרשות ממנו
ונתנ' ליהושע ודוק: לשבת שובה שובה ישראל עד וכו' דהנה ידוע מאז"ל בראשית וכו'
מתחל' עלה במחשבה לבראות במדה"ד ראה וכו' שיתף מדה"ר וכו' והנה נבין הפסוק
שיר המעלות לדוד לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל לכאורה מיותר הוא דהא קאמר
לקמן לולי ה' וכו' ונ"ל כך דהנה איתא בגמ' ברכות הקורא לאברהם אברהם עובר בעשה
אלא מעתה יעקב וכו' שאני התם דאהדר' קרא וכו' ונ"ל הטעם דהנה כתיב פי' שרית
עם אלקים ואנשים ותוכל וידוע המלאך שנצח אותו יעקב מי זה הוא והנה תורה נקרא
ע"ש הלימוד לאדם ומה נפקא מינ' אף י"ל דגבי כ"א הוא ענין זה כדאי' בספרים שכל

עננו המפורש בתורה נמצאים באדם והנה קודם שמונצח את היצה"ר נקרא בשם יעקב ואח"כ פשומונצחו נקרא ישראל אף עכ"ז ידוע שכל הגדול מחבירו יצרו גדול א"כ פשומונצח באיזה ענין עכ"ז שלא תגבר יצרו בענין אחר צריף תחבולה ולגבי כל ענין קודם הניצוח נקרא יעקב ואחר הניצוח נקרא ישראל וגם י"ל יעקב בחי' יראה וישראל בחי' אהבה ובאמת האדם צריף להסזיק גם במדרגת יראה גם אחר שפא לאהבה והינינו ויאמר וכו' במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב פי לילה הוא בחי' יראה פידוע וי"ל יעקב יעקב ידוע מאז"ל לשון חבה ונ"ל שיש לומר מה שמרומז לדורות נקט פפול ע"ד כי ברה אברכה אחת לאב ואחת לבן וע"ש וי"ל יעקב מרומז למדה"ד וישראל מרומז למדה"ר לכה נקרא ישראל גם יעקב פי יש מדה"ד רק שנתמק ברחמים זה בחי' שמתחלה עלה במחשבה פנ"ל ולכאורה קשה הוי לי להשי"ת ב"ה וב"ש לבראות תיקף במדת הרחמים וי"ל כף שהנה ידוע פוננת הבריא לעשות חסד עם ברואיו ובחסד לבד לא היה אפשר בעבור הרשעים והיה צריף מדה"ד אף ג"כ אי אפשר בשביל בני ישראל לכה שיתף וכו' וגם י"ל שזהו הוא בחי' האבות וידוע פי האריז"ל מה היה לנו בחי' מה שם הרחמים היה דין כי לנו גימטריא פ"ו כמנין שם אלקים עכ"ל והנה י"ל כף פי הפסוק לולי ה' שהי' לנו היינו שמתחלה היה בחי' לנו היינו בחי' דין ואם לא היה אזי יאמר נא ישראל היה צריף לאמר רק ישראל ולא יעקב משא"כ שבתחלה היה בחי' דין ואח"כ רחמים א"כ צריף לקרות יעקב גם אחר שנקרא ישראל והנה נכון היה להקדים [מדה"ר] ואח"כ מדה"ד אף י"ל דהרחמים ממתיק להדין ואם היה רחמים בתחלה ואח"כ היה מציאת הדין ח"ו אזי היה ח"ו קשה שלא היה במה להמתיק ולפ"ז פי הפסוק לולי ה' שהי' לנו וכו' שאם היה בתחלה בחי' רחמים ואח"כ לנו בחי' דין ח"ו אזי בקום וכו' אזי חיים וכו' וי"ל שובה ישראל עד ה' אלקיך שפחני אלקיך והיה בחי' הוי' ב"ה היינו רחמים גם י"ל כי פשאדם סר מדרך הטוב ר"ל היינו בחי' עד לשון הסרה ע"ד מעדה בגד וכו' פידוע מאמרם ז"ל אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות ר"ל וכשאדם יש לו דעת אינו חוטא וכאמור דע את אלקי אביך וי"ל כף שובה ישראל עד היינו בחי' עד היינו הסרה להשיב ויהי' אותיות דע אזי ה' אלקיך ויהי' זה בחי' ג"כ שוב מבחי' אלקי יהי' הוי' רחמים וחיים ושלוו' ופרנסה טובה עלינו ועל כל ישראל אמן: שובה ישראל וכו' י"ל דהני לי למכתב שוב ישראל ונ"ל הפירוש שישוב הא לגבי ואו עוד יש דיקדוק הא ישראל היא מדרגה גדולה דיעקב נקרא אח"כ ישראל א"כ מה צריף להזהיר על תשובה וביותר קשה לפי מאחז"ל גדולה תשובה שזדונות נעשו פשגגות שגאמר כי פשלת בעונתך הא עון מזיד וקרי מכשול עכ"ל וקשה הא צריף על מדרגת ישראל שהוא מעלה גדולה שיזכיר הנביא על התשובה מיראה הלא ודאי פיון שנקרא ישראל עכ"פ ודאי עשה תשוב' מיראה עויל"ד לפי מאחז"ל שמביאין ראי' שזדונות נעשו פשגגות הוי לי למכתב בקרא כי בעונתך פשלת והינינו המזידין יהי' שוגג עוד קשה מה הוסיף הנביא הלא בתור' פתיב תשובה ואיתא ברעיא מהימנא תשובה הוא מצנת עשה אף זה לא קשה דהנביא המציא זאת להודיענו שע"י תשובה נעשו זדונות פשגגות אף דיקדוק הנ"ל קשה (עוד קשה) הול"ל כי פשלת עונתך היינו דסמזיד נעשה שוגג עוד קשה אמאי לא הזהיר הנביא על התשובה מאהבה דעדיף טפי שזדון נעשה זכות אף י"ל דזה אי אפשר לעשות תיקף תשובה מאהבה רק מקודם לעשות מיראה ואח"כ יוכל

להביא לידי תשובה מאהבה והנה איתא בפסיקתא וה' נתן קולו לפני חילו זה ר"ה פי רב מאד מתנהו אלו ישראל כי עצום עושה דברו שהוא מאמץ את לבם של צדיקים לעשות רצונו פי גדול יום ה' יוה"כ ונורא מאוד ומי יכלנו שלשה ספרים נכתבין וכו' עד פאן וי"ל כה דבגמרא קאמר ג' ספרים נכתבין וכו' ומקשים העולם לבינונים למה צריה ספר אם יעשו תשובה יכתבו עם הצדיקים וכו' ושמעתי תירוץ דבמקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים וכו' א"כ בנודאי צריה ספר שגדולים מן הצדיקים ולי נראה בעז"ה פשוט דכתיב ותפארתו עבור על פשע א"כ השלשה ספרים היינו בבחי' חג"ת ובאמת היינו ע"ד תירוץ הנ"ל כי הבריית התיכון מבריית מן הקצה:.

(חסר סוף המאמר) פרשת האזינו האזינו עד עשה ויכוננה שובה ישראל עד פרים שפתינו עיין בספר רשמי שאלה דרוש לשובה ולדרשו ונוכל לומר כי הוא תשובה אריכתא מן הגז"ד ביוה"כ עד ש"ע ולזה נמצאים (באמתח) כי יודע מה לבסוף אף לפני ב"א נעפבים עד גמר התשובה והוא פי לפ"ז סב' פי יותר עצום שבחטאים כפירת הפשע פי נוגע לכבודו וזה הנני נשפט אתה על אמרה לא חטאתי ע"ש דרוש נ"ב ועיקר התשובה להיותו מודה וכו' ויצויר בדעתו שחטא בהחלט כמו דוד ולא כשאוול בהתנצלותו לתלות עליו החטא כמו חטאנו עם אבותינו ועפ"י משל כמלכותא דארע' וכו' ולפי שהוא מקור האמת וחיותו אמת אהב האמת וזהו ניהי להם למושיע ולכאורה ואהי הל"ל אף זאת הבחי' אשר בנים לא ישקרו יהי להם וכו' וזה לכו נא וננכחה אם יהי פשנים וכתולע היינו חטא גדול בהחלט יקל להתלבן כצמר וכשלג וזהו סוד לשון של זהירות ולא יתגלה האמת כ"א ע"י הניכוח ולא כמו שנוהגים העולם בהתרצים עי"כ עם חשיכה פי כל אהבה שאין עמה תוכחה וכו' וכל שלום שאין עמה תוכחה וכו' וזה אם יהי וכו' פי באמת בזכות האמת נתקן כל הפגמות אשר המה מס"א שורש השקר וזהו וטהר לבנו לעבדך באמת באמת דייקא כי איה נעבוד אלא באמת להיות מודה עה"א וזהו מדתו של יעקב כ"ש תתן אמת וכו' ועפ"י שאדמו"ר והי' ה' לי לאלקים פי א"א ברוב חסדו הגדול הגומל לחייב' ויצחק אבינו ברוב פחד אלקים לנגד עיניו גם שמים לא זכו ולזה יצאו ישמעאל ועשו ויע"א תפס מדת שניהם להיותו תמים עם תמימים ועם עקש תתפתל לכן נקרא איש תם והוא משפט נרחמים מעורב חסד ודין ונקרא הוי' וזה מי מטהר אתכם מקוה ישראל וכו' כתב התוי"ט וזה דומה למקוה שמשטחים הבא ונכנס בתוכם פן הבא ונכנס תחת פנפי השכינ' הוא חוסהו בצל כנפיו ומסייע לטהר רומז לסנפה סמיה' לי' סנפה שהיא וכו' וזו בחי' יעקב נסע סכותה חוסה בצילו דמהימנותא ועתידין הצדיקים להיות נקראים בשמו של הקב"ה: לחג הסכות ג' פעמים נאמר בסופת בקרא והגמר' דרשה בזה ואפשר ג"כ לידרוש טעמא דקר' מפני מה כתיב ב' פעמי' חסר ואחד מלא בסכו' הענין כה הוא פי ידוע מספרים הקדושים שורש הסנפה פי אחרי הטהר' ביוה"כ זכינו לישוב בצילא דמהימנות' עילאה בצילא דקוב"ה ומאז והלאה נקבע לדורות וצונו הקב"ה לעשות סנפה אחר טה"ת נפשנו ביוה"כ החיוב מוטל עלינו בני ישראל להשתדל תיקף במצוות סנפה כאשר נצטוונו מפי חז"ל אשר מפייהם אנו חיינ' להכין המצו' לזמן הקבוע לנו בתור' הקדוש' והפל הוא מאהבת הקב"ה את עמו ישראל כנאמר פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ע"כ צוה לנו לישוב בסנפה פי ע"י מצוות סנפה שאנו מקיימין פדת וכהלכ' גסתם פי המקטריגין עלינו ולא יתערב זר בשמחתנו פי הש"י חופף עלינו ומסתיר אותנו מכל

המצייקים לנו אבל לזה צריך הכנה רבה ועצומה לכל איש מישראל לפשפש במעשיו קודם החג הקדוש ולטהר ולקדש עצמו כפי יכולתו ומי יאמר זפיתי לבי עכ"ז אם האדם עושה כפי יכולתו ומתחיל להכין א"ע בקדושה ובטהרה תיכף במוצאי יוה"כ לעשות בסופה פאשר רמזו לנו חז"ל ועיקר הוא שהאדם ישתדל להיות פלי מוכשר לקבל קדושת חג הסוכות ולזה אל יתרפה עצמו ממלאכת שמים ח"ו ולא יעזוב עבודתו מימים הנוראים הקודמים רק תיכף במוצאי יוה"כ יאיר שכלו לכל עניניו ואם הוא משתדל כפי יכולתו עכ"פ אז הקב"ה מגין עליו בחג הסוכות ומסתירו ומכל המקטריגין ושונמרו ומצילו מפל דבר רע ופורס עליו סוכת שלומו והעיקר לתקן חוש השמיע' וחוש הראות פי ברא' ובשמיעה תליא מילתא ועיקר הכנה שין בעצמו פי אפילו אם יכין האדם וישמור א"ע בכל עניניו נחשב למאומה פי האדם איננו יכול לעשות שום ענין בשלימות רק שהקב"ה מקבל הרצון ות של כל ישראל ושולח לו ברכתו בשלימות בלי שום חסרון חליל' פי הוא ממלא כל עלמין ותיבת סופה יש לו שלשה פירושים שמיע' והאזנה מלשון הספת ושמע ישראל גם סובל הפירוש ראי' מלשון יספה הנאמר אצל שרה שסכה ברוח הקודש וגם פיסוי מלשון סכף כשמה ועל זה בא הרמז בתור' ב' פ'עמי' בסוכת חסר פי זה מרמז על האדם שצריך ל עצמו השמיעה והרא' כנ"ל והאדם אינו יכול לעשות בשלימות אבל אם האדם עושה את שלו כפי יכולתו אף שהוא בחסרונות.

הקב"ה ק באהבה ושולח להאדם שפע וברכה מפל העולמות וממלא לו כל חסרונותיו וחופף ומגין עליו וע"ז הרמז בקרא בפעם שלישית בסוכות מלא להורות שהקב"ה מגין ומחס' על האדם החפץ בבריתו בשלימות בלי שום מחסור כפי מתנת ידו הרחבה והמלאה והוא הענין הפתוב אצל יעקב אבינו ויעקב ל ספתה חסר ולמקנהו עשה ספת פתיב ג"כ חסר ב ואו ע"כ קרא שם המקום סוכות מלא בואו והמבין יבין: בעזר בורא כל בעשר אמרים נשלם ספר הדברים' ויתעלה שמו ית' לדור דורים שגשגלמו כל החמשה ספרים תם ונשלם שבח לאל בורא עולם לקוטטים פיתרון האור מן החושך פן יתרון התקמה מן הסכלו' ויש לדקדק מה חכמ' אמר שלמה בזה הלא הפל יודעין שאור יותר מן החושך ותקמה יותר מן הסכלו' לכה נ"ל שאית'.

שאוה"ע קורין להקב"ה אלהא דאלהין פי שהם אומרי' שיש אלהים אחרי' שיש ממש בהם אלא שהקב"ה הוא גבוה ויותר מהם כף אומרים אוה"ע והאמת שאין ממש באלוניהם ואין אלהים זולת ה' אלקינו ולהבין שיתרון שייך לומר על איזה דבר שיש בו ממש שייך לומר על דבר אחר שזאת הדבר יותר מדבר הזה למשל על אנשים שאחד חכם שייך לומר על השני שהוא חכם יותר מן הראשון אבל כשאחד פסיל ושוטה אין שייך לומר על החכם שהוא חכם יותר מן הפסיל פיון שזה חכם וזה פסיל כף אין אנו יכולין לומר על כפיכול הקב"ה שהוא אלהים יותר מאלהים אחרים מפני שה' הוא אלהים והם אלילים פלא הם זאת אמר שהע"ה פיתרון אור מן החושך פי כמו שאור אין שום שייכות לחושך ואין יכולין לומר שזה יותר מזה פי אור מאיר ומבהיק לכל העולם וחושך הוא מחשיך ומאפי' פן יתרון התקמה היינו אלהות מן הסכלות היינו המינות פי שאין יכולים לומר על ה' שהוא אלהא דאלהין פי ה' הוא אלהים ואין זולתו ועכו"ם הם אלילי' פלא הם חשוכים ודוק היטיב פי נכון הוא: במדרש על פסוק בקראי ענני אלהי צדקי כו', א"ר יהודה כף אמר דוד בקראי כו' ראוי לה לצדקנו הואיל ואני משבט יהודה

וכתיב שמע ה' קול יהודה ונראה דהנה יהודה הוזה ולא בוש שאמר צדקה ממני ועי"ז
פעל לעצמו שיהי' דיבורו נשמע פי נתקשר בעולם הדיבור כי באמת כשאדם מקלקל
מעשיו אז יש קטרוג ואינו נשמע תפלתו אבל פינו שאדם מודה ומקדים א"ע לפרט החטא
שעשה אז אין להמקטרג לומר שום דבר וממילא נמתק ונעשה סניגור ויהודה שהודה
ואמר צדקה ממני עי"ז התדבק בעולם הדיבור אף משה הוסיף והתפלל עליו ואמר לא
די שישמע השם לדיבורו אלא אף לקולו לבד יקשיב ויזין השם פי יש כמה ענינים
אשר א"א לפרוט ע"י הדיבור וצריף לקולו בהקול דהקול הוא פלל מפל האותיות
והדיבורי וז"ש וזאת ליהודה ויאמר ר"ל שפבר פעל יהודה לעצמו בחי' הדיבור הוא
התגלות הדבר ע"י אותיות המכונה בתיבת זאת אף ע"ז התפלל משה ואמר שמע ה' בקול
יהודה אפילו בקולו לבד תשמע ואל עמו תביאנו שיהי' קשור בשורשו שיהי' הקול נקשר
במחשבה ודיו רב לו שיהי' הפוחות שלו רב שיהי' בידו פח למשנה שפע לכנס"י כל מה
שירצה כל מיני השפעת טובות: (חסר סוף המאמר) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור
פניו יהלכון וקשה מה חכמה הוא זאת לתקוע תרוע' ונ"ל דאיתא בגמרא כל הקורא
לאברהם אברהם עובר בעשה ופריף אלא מעתה הקור' לישראל יעקב הכי נמי ומשני
שאני התם דאיהדין קרא ומכ"מ קשה מפני מה איהדין קרא ונ"ל שיעקב אבינו נקרא
בשני שמות כשהוא בקטנות נקרא בחי' יעקב ע"ש אותיות עקב וכשהצדיק הוא בגדלות
ובדביקות נקרא בשם ישראל וזה רמז לנו הכתוב מי מנה עפר יעקב מי יכול למנות את
עפר היינו קטנות ולב נשבר שיש להצדיק כשהוא בקטנות בחי' וגם מי יוכל למנות
ולשער מספר רובע ישראל מספר לשון אור מאיר פלומר מי יוכל לשער כשהצדיק הוא
בדביקות גדול בבחי' ישראל שהפל מאירים אפי' הגשמיים כמו רובע שהוא גשמיים עוד
צריכין אנו להקדים כי תרועה הוא שני משמעות לשון שבירה כמו תרועם בשבט ברזל
ולשון דביקות והתחברות כמו ותרועת מלך בו וזהו רמז לנו הכתוב אשרי העם יודעי
תרועה שיודעין לרצות את קונם בתרועה רצ"ל כשהם בקטנות בחי' יעקב יודעים איף
להיות להם לב נשבר ונדכה וכשהם בגדלות בחי' ישראל יודעים להיות בדביקות גדול
ובשמחה עצומה ע"כ לתרץ מה שאינו עובר בעשה כשקורא לישראל יעקב כי שם יעקב
מורה על הקטנו' והענוה והקב"ה קרא לו יעקב יעקב ב' פעמים להראות שהבורא ית"ב
מסכים שיש לו באמת ענוה וקטנות בעיני עצמו ואיתא בזה"ק מאן דהוא רב הוא זעיר
רצ"ל מאן דהוא רב בצדקות וחסידות הוא יוכל להיות עניו באמת והנה עוד יש לדקדק
אצל אברהם נאמר לא יקרא עוד שמך אברהם והי' שמך אברהם אבל אצל יעקב נאמר
ולא יקרא שמך עוד יעקב והנה פי זה ידוע פי שני פעמים משה משה אברהם אברהם
הוא דרף חבה ולזה רמז לנו הכתוב לא שציוי היתה שלא יקרא בשם יעקב אלא כף
אמר הש"י ולא יקרא שמך עוד יעקב היינו ב"פ יעקב שמורה אמה (שבאמת אמה עניו
וקטן בעיניו אלא פי אם ישראל יהי' שמך כשתהי' בגדלות בחי' ישראל אז תוכל להיות
עניו באמת ותמצא שיעקב לא זו ממקומה אבל גבי אברהם פנונתו כפשוטו שלא יקרא
מפאן והלאה רק בשם אברהם ודוק: עד מתי ענוה בשבי ותפארתה ביד צר דהנה אמרו
ז"ל דאנשי פנסת הגדולה החזירו העטרה ליושני' היינו ירו"ד לא אמרו הגבור והנור'
דאי' גבורותיו וכו' ואנשי פנסת הגדולה צויו לאומרם דהן הגבורותיו הן נוראותיו
שישראל בין אוה"ע כשה בין הזאבים ובה יש לדרוש עד מתי ענוה בשבי דהיינו עוד

הוא לשון מלכות כמו ד"א ויתן עוז למלכו כמו שפרש"י פ' ויחי על פסוק יתר שאת ויתר עז והפוננה באמרו עד מתי עונה בשבי היינו עד מתי יהי המלוכה שלך ביד השבויים היינו בהגלות המר שבנה אתה מראה תוקף מלכותך ותפארתך ביד צר ר"ל התפארות שלך שאתה בעל היכולת ואמיץ פח במה שישאל הם ביד צר כמ"ש הן הן גבורותיו הלא טוב.

לה לגאול אותנו וכו' יראה גבורותיה ונוראותיה ודוק: הללוהו בתקע שופר בתקע הוא לשון ותקע כף ירה יעקב שופר היא שפר ונאה כמו הנותן אמרי שפר פי' שתתהלל כל כף ביראה ופחד עד שתקע ממך השפרות שלא תרגיש ממך שום תענוג מחמת יראה כענין ששמעתי מהרב המגיד משרים בוצינא קדישא עמודא דנהור' אב"ד ממעזריטש על פסוק אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון פ' שישפח ה' ממחשבתו רגע אחת לו עון פי' היא אצלו לעון ועוד נ"ל אשרי אדם ה' לא יחשוב פי' אע"פ שזכר ה' אלא שלא נחשב אצלו שתפול עליו יראה ופחד לו עון פי' שהוא מחייב א"ע ע"ז בעין פי' מה מועיל שזכר בה' ואין לו יראה ופחד ממנו כי אדם מחייב לתקן א"ע כל כף עד שזכר הקב"ה אזי תפול עליו יראה ופחד כאלו עומד לפני ה' באמת כי הוא מלא כל הארץ כבודו ויכן בכל ברכה כשיאמר ברוך אתה ה' יהי לו יראה ופחד כאלו עומד לפני ה' באמת ואם לאו אזי נחשב כמו ברכה לבטלה ח"ו וזהו שאמר דוד המלך ע"ה לא אירא רע כי אתה עמדי פי' כשאני אומר ברוך אתה הרי כאילו אני עומד לפניך באמת כיון שאני אומר אתה באמת ובירא' ופחד זהו שאמר שלמה המע"ה כי אלהים בשמים ואתה על הארץ פי' שאתה סובר שהאלקים בשמי' רחוק ממך והלאה ואתה על הארץ ע"כ יהי דבריה מעטי' כי מה פועל זאת מה שאתה לומד ומתפלל ואין אתה עושה כאלו אתה עומד לפני המלך באמת וביראה ופחד הרי בלא דחילא ורחימ' לא פרחת לעילא ואיתא בתוספות שתורת דואג ואחיתופל לא הי' אלא מהשפה ולחוצץ ולא בעמקות הלב וזהו שנאמר ימיקו וידברו ברע עשק ממרום ידברו פ' ימיקו לשון עומק כמו רבי יוסי נמוקו עמו ור"ל ימיקו וידברו ברע כשמדברים ברע ח"ו הם מדברים מעמקו הלב עשק ממרום ידברו פי' זאת עשק מהם ממרום ידברו כשמדברים ממרום היינו תורה ותפילה אלא בכל תורה ותפילה מחוייב לומר מעמקות הלב ביראה ופחד כאלו עומד באמת לפני ממהב"ה ודוק: רצון יראיו יעשה ואת שונעתם ישמע ויושיעם והקשו בגמרא השתא רצון יראיו יעשה כ"ש שונעתם ישמע ויושיעם ותירץ שהפסוק אמר בלשון ק"ו וקשה לי הקוש' עכשיו ג"כ למה פתב זה הק"ו וכי ממילא לא גדע זה הק"ו ונ"ל לתרץ כף כי הפלל שהצדיק קטן בעיניו ואינו רוצה להתפלל על שום דבר כי מה אנו והקב"ה מתאווה לתפילתו של צדיקים אזי נותן להצדיק שהרצון שלו יפעול כל דבר וכיון שהצדיק רואה שהמחשבה שלו פועל אז הצדיק זה נוש' הק"ו וכ"ש שהתפלל שלו יפעול ולכן מתפלל ודוק: או יאמר עד שאית' בתפילת ר' כחוני' בן הקנ' שונעתו קבל ושמע צעקתו יודע תעלומות והוא כפל ל' שונעתו קבל ושמע צעקתו זה שוע' וזהו צעק' לך כשהצדיק אומר איזה ברכה ושבח להשי"ת כדומה ברוך אתה ה' אמ"ה מתיר אסורים הפשיטות של הברכה זו כמו שאומר בפה הפירוש היא שמתיר את האסורים בשבי ובתפיסה וכשצריך להצדיק להתפלל על איזה יולדת שיפתח את רחמה הצדיק מתפלל בלבבו מתיר אסורים שיפתח רחמה והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שומע ומקבל שניהם המשמעות של אמירת פיו של

הצדיק ומחשבת לבו ונענה בתפילתו על שגיהם פֶּאָחַד וְזֶה שְׁוֹעֲתֵינוּ קִבֵּל פִּי כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּפִינוּ וְשָׁמַע צַעֲקוֹתֵינוּ מִחֲשַׁבְת לִבֵּינוּ כִּי צַעֲקָה הִיא בְּלֵב וְזֶה שְׁנֵאָמַר רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה פִּי מַה שֶׁהַצַּדִּיק מִתְפַּלֵּל בְּמִחְשַׁבָּה בְּמִחְשַׁבְת לִבּוֹ וְאֵת שְׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע פִּי מִשְׁמַעוֹת שֶׁל לְשׁוֹן אֲמָרֵי פִּיו הַקִּבֵּ"ה שָׁמַע אֶת שְׁגִיחָם וְנִעֲנָה בְּתַפִּילָתוֹ עַל שְׁגִיחָם פֶּאָחַד וְדוֹק: תְּפִלָּה לַעֲנִי כִּי יַעֲטוּף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפּוּף שִׁיחוֹ נִרְאָה עַפ"י מִשָּׁל לְמַלְאָךְ שֶׁעָשָׂה סְעוּדָה לְכָל עֲבָדָיו וְאָמַר שְׁפֵל הַבְּקָשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד שִׁירְצָה יַעֲשֶׂה וְהִי אֶחָד חֲכָם בְּקִשׁ שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה רַק שִׁידְבֵּר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם עִם הַמַּלְאָךְ וּמִמֵּילָא יִהְיֶה לוֹ כָּל דְּבַר וְזֶהוּ תְּפִלָּה לַעֲנִי כִּי יַעֲטוּף כָּל דְּבַר בְּקִשָּׁה וְעִיקָר בְּקִשָּׁה שֶׁלוֹ וְשֶׁלִּפְנֵי ד' יִשְׁפּוּף שִׁיחוֹ דְּהֵינּוּ עָרַב וּבִנְיָן וְצִהָרִים וְדוֹק: רִאָּה וְיִתֵּר גּוֹיִם וְאִמְחִז"ל רִאָּה שְׁלֹא קִיַּיְמוּ שְׁבַע מִצְוֹת וְהִתִּירָם וּפְרִיָּךְ בְּגִמְרָא וְכִי חוֹטֵא נִשְׁכָּר וְתִי אֵינוֹ דוֹמָה מִי שֶׁמְצַנֶּה וְעוֹשֶׂה לְמִי שְׁאֵינוֹ מְצַנֶּה וְעוֹשֶׂה וְכו' וְהַפְּלֵל כ"מ שֶׁהִתִּירָץ אֵינָה אֲלֵיבָא דְהִלְכְתָּא רִשְׁאֵי אָדָם לְתַרְץ תִּירוּץ אַחַר וּנ"ל עַפ"י מִשָּׁל לְאֶחָד שִׁישׁ לוֹ בֶּן וְעָבָד אִם הֵבֵן אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר אֲזִי מִפְּהוֹ אוֹתוֹ וְאִם רוֹאֶה אַח"כ שֶׁג"כ חָזַר לְסוּרוֹ אֲזִי מִפְּהוֹ אוֹתוֹ יוֹתֵר יוֹתֵר בְּכָל פֶּעַם אֲבָל לְהִסִּיר אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ זֶה אֵינוֹ אֲפָשָׁר כִּי הוּא בְּנוֹ רַק מִפְּהוֹ אוֹתוֹ עַד שִׁיְהִי טוֹב לְאִפּוֹקֵי עָבָד אִם אֵינוֹרוֹצֶה לְשִׁמְעוֹ לְהִרְבֵּ בְּפֶעַם רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה מִפְּהוֹ אוֹתוֹ וְאִם רוֹאֶה שְׁאֵינוֹ פּוֹעֵל כְּלוּם אֲזִי יָסִיר אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ לִילָף לְמָקוֹם אַחַר וְהַנְּמָשָׁל כִּי אָנוּ ע"י שֶׁקִּבְּלָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְתַרְיָ"ג מִצְוֹת נִקְרָאִים בְּנִיִּים לְמָקוֹם כַּש"ה בְּנִיִּים אִתָּם וְכו' וְלִכֵּן אַעפ"י שְׁאֵין אָנוּ מְקִיַּיְמִי נִקְרָאִי בְּנִיִּים כִּי בְּהִכְרַח זֶה אָנוּ מְחַוִּיבִים כַּש"ה אִם לֹא בְּיַד חֲזָקָה וְכו' כִּי מִחֲמַת שְׁקוּנָה אוֹתָנוּ כִּבְּנוֹ אֲזִי אָנוּ שְׁנִירִים בַּהֲשִׁי"ת כְּכִיכּוֹל אֲבָל הָאֲנוּמוֹת שְׁאֵינָם רוֹצִים לְקַבֵּל רַק שְׁבַע מִצְוֹת בְּלִבָּד אֲזִי נִקְרָאִים עֲבָדִים וְעַכְשִׁיו שְׁלֹא קִיַּיְמוּ הַשְּׁבַע מִצְוֹת אֲשֶׁר צָנָה הַש"י אֲזִי הִתִּיר קִשָּׁר שֶׁל עֲבָדוֹת וְדוֹק: כִּי יִשְׁרִים דְּרָכֵי ה' צַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעֵי יִכְשְׁלוּ בָּם יֵשׁ לְדַקְדָּק מַה הַשְּׁנִי דְּרָכִים וּנ"ל לְפָרֵשׁ בַּעז"ה אַחַר שֶׁנְּדַקְדָּק בְּפִסּוּק וְיִהוּשַׁע בֶּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה חַיִּי מִן הָאֲנָשִׁים כו' חֵלֶק חֲבָרִיָּהֶם פְּדָבְרֵי רז"ל זָכָה נָטַל חֵלֶקוֹ וְחֵלֶק חֲבָרִיו כו' הַדְּבַר הַזֶּה צָרִיף בִּיאוֹר עַל מַה שֶׁזָּכָה יְהוּשַׁע וְכָלֵב לִישׁוֹל חֵלֶק הָאֲחֵרִי הָאִם מִפֹּא' שְׁלֹא דְבָרוּ סָרָה עַל הָאָרֶץ וְלֹא אָמְרוּ קִשָּׁר לְכָל אֲשֶׁר אָמְרוּ הַמְּרַגְלֵי עֲבוּר זֹאת מִהָרְאוּי שִׁיעֲמָדוּ בְּחֵלֶק' הַשְּׁנִיף לַעֲצָמ' וְצַדִּיקָת' יִגְרוֹן לְהִי' מִצָּרָה נִחְלָץ וְלֹא יִלְכְּדוּ בְּרִשְׁת הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וּמִפְּנֵי מַה נָטְלוּ חֵלֶקֶם שֶׁל חֲבָרִיָּהֶם רַק הִעֲנִינּוּ הוּא הַקִּבֵּ"ה אֵינוֹ מְקַפֵּחַ שְׁכַר כָּל בְּרִי' עַל כָּל פְּעוּלוֹתָיו וּמִחְשָׁבוֹתָיו הַטּוֹבִים וְהַזֶּה יְהוּשַׁע וְכָלֵב עָשׂוּ בְּכָאן דְּבַר גְּדוֹל בְּרֵאוּתָם רִשְׁעַת הַמְּרַגְלִים הַרוֹצִים לְגַנוֹת וּלְבַזוֹת אֲרָצֵינוּ הַקְּדוּשָׁה בְּדִיבּוּרָם אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ וְהִיוּ יִרְאִים לְנַפְשָׁם לְהוֹכִיחָם עַל זֹאת פֶּן יִבְּלְעוּ לְהִיּוֹתָם הַרְבִּים אֲחִזּוּ לָהֶם דְּרָף זֶה אֲשֶׁר לֹא נִסְתָּה בָּהּ כַּף רַגְלָם לְהַתְּנֵהג עִמָּהֶם בְּלִבּוֹת מְחֻלְקוֹת וַיִּפְתּוּם אוֹתָם בְּפִיָּהֶם לְאִמּוֹר נִהִי לָפָה א' כְּמוֹנוּ כְּמוֹכֶם אִף לְבָבְכֶם הַזֶּה לֹא כֵן נִכּוֹן עִמָּהֶם כְּאֲשֶׁר מַעֲיַד הַפְּתוּב עַל כָּלֵב עֵקֶב הִיָּתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּלְמַד סְתוּם מִן הַמְּפֹרָשׁ גַּם יְהוּשַׁע בֶּן נוּן הַנְּאָמֵן רוּחַ הִי' לְבוֹ שְׁלֵם ג"כ בְּדָבַר וְכֹאֲשֶׁר גָּנְבוּ אֶת לְבָבֵי הַמְּרַגְלִים עַל בְּלִי הַגִּיד לָהֶם תִּנְכּוֹן לְבוֹתָם הַטְּהוֹר הִי' בָּהֶם פֶּחַ לְהַשְׁקִיטֵם שְׁנֵאָמַר וַיִּהְיֶה כָּלֵב וְאַחֲרֵי שֶׁהִשְׁתִּיקָם גְּלוּ כְּנוֹנְתָם הַרְצוּי לְאִמּוֹר עֲלֵה נַעֲלָה כִּי הִירָאִים וְהַשְׁלִימִים הָאֵלוּ בַּעֲשׂוֹתָם הַדְּבַר הַזֶּה הִגַּם כִּי אֲחִזּוּ מִדַּת הַשְּׁקָר שֶׁהִיא דְּבַר מְגוֹנָה אֲצֵל הַצַּדִּיקִים מ"מ לֹא הִפְסִידוּ אִמָּנָם הַשְׁכִּירוּ וְהִרְוּיָחוּ רִיוּחַ גְּדוֹל בְּשִׁכָּר הַמִּיּוֹעַד לָהֶם כִּי הוֹסִיפוּ תַת כַּח לְהַקְדוּשָׁה וְהַשְׁקָר עָשׂוּ טָפַל לְהֵאָמֵת וְהַתְּקִינוּ בְּזֶה תִּקְוִין גְּדוֹל לְהִלְהִיב

לְכַבִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַשְׁתַּוְקוּת גְּדוֹל לְאַרְצָךְ הַקְדוּשָׁה זֹאת הִיא כְּשֶׁרוֹן מַעֲשֵׂה יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב
בְּעֹצֶם צְדִיקְתָּם וְעַתָּה נְבוֹא לְבָאֵר דַּעַת הַמְּרַגְלִים הַרְשָׁעִים הָאֵלֹהִים הַמָּה בְּפִתְחוֹתֶם אַחֲזוּ
לָהֶם הַהִיפֹף פֶּאֶשֶׁר בָּאוּ לְהוֹצִיא דְבַתְּם וְלִסְפֹּר שְׁקֵרוֹתֶם הִיא יְרָאִים פֶּן לֹא יַעֲשׂוּ פְרִי כִי
לֹא יֵאֱמִינוּ לָהֶם הַתְּחִילוּ לִסְפֹּר הָאֱמֶת בְּתַחֲלָתוֹ בְּאֵנוּ אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זַבַּת
חֶלֶב וְדָבַשׁ הוּא וְזֶה פְרִי לְמַעַן יִחְזִיקוּ בְּתִרְמִית לְבָם אֵת הַשֶּׁקֶר אֲשֶׁר יְדַבְּרוּ אַחֲרַי זֶה
וְזֹאת אֲשֶׁר הָעָוִי בַּעֲשׂוֹתֶם הָאֱמֶת טָפַל לְשֶׁקֶר וְנִתְּנוּ פֶחַ וְאִנְיָן לְהַקְלִיפָה וְאַחֲרַי אֲשֶׁר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב תִּקְנוּ אֵת הַמַּעֲנוֹת אֲשֶׁר הָעָוִי הַמְּרַגְלִים לָכוּ בְּאַרְצָם מִשְׁנֵה יְרֵשׁוּ וְזָכָה לִיטוֹל
אֵת חֶלְקָם וְחֶלֶק חֲבֵרֵיהֶם כִּי כֵן יֵאוֹת לָהֶם תִּשְׁלֹם גְּמוּלָם הַטּוֹב הַתִּיקוֹן גְּדוֹל אֲשֶׁר תִּקְנוּ
וְעַתָּה בּוֹא וּרְאֵה יִתְרוֹן הַחֲכָמִים מִן הַפְּסִילִים אֲשֶׁר גַּם הֵמָּה עָשׂוּ כַּמַּעֲשִׂיָהֶם לְהֵאָחֵז בְּפִלְאָף
הַשֶּׁקֶר וְהַרְשִׁיעוּ מְרַגְלִים בְּזֶה וְהַצְדִּיקוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב בְּזֶה וְאַחֲרַי בְּאֵרְנוּ כֹּל זֶה נְבוֹא לְבָאֵר
הַפְּסוּק הַגָּ' ל' כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי הַשֵּׁם דִּינִיקָא הֵם שְׁנֵי דְרָכִים דְּרָף אַחַד הוּא אֱמֶת נִתְעַלָּה
מְאוֹד בְּרוּם הַמַּעֲלָה הַדְּרָף הַב' הִיא הַשֶּׁקֶר הוּא אֱמֶת שְׁמִגְנוּהָ הוּא נִתְּנָה הַרְשׁוּת לְאִישׁ אֲשֶׁר
עֵינָיו שְׁכָלוּ פְתוּחִי לְהִתְנַהֵג בָּהּ לְפַעֲמִים לַעֲשׂוֹתָהּ טָפַל אֵל הָאֱמֶת וְהַקְדוּשָׁה לַעֲת הַצְּנוּף
כְּעֵנִין הִזָּה שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב בְּכַוְנָה הַרְצוּי לְהַגְדִּיל הַקְדוּשָׁה וְלְהַאֲדִירָה וּלְפָרוֹס רִשְׁת
לְרַגְלֵי הַקְלִיפָה לְכוּבְשָׁה תַּחַת הַקְדוּשָׁה וְזֹאת פְּעוּלַת צְדִיקִים נְאֻמָּה רִוּחָם עִם ה' אֱמָנָם
הַפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם הֵם גּוֹרְמִים ח"ו לְהַגְדִּיל הַס"א וְלְהַתֵּר אֲגוּדַת מוֹטָה וְהָאֱמֶת נַעֲדַרַת
וְהוּא הַנְּרָצָה בְּדַבְּרֵינוּ כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה' כְּפִי הַמְּבַאֵר לְעִיל צְדִיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים
יִכְשְׁלוּ בָּם הַשֵּׁם וְנִפְגְּנוּ לְהִיּוֹת מַעֲבֹדֵי הַשֵּׁם בְּאֱמֶת וּבְתַמִּים לְהֵרִים עֲטַרַת יִשְׂרָאֵל וְלְהַגְדִּיל
הַקְדוּשָׁה בְּרוּם הַתְּפָאֶרֶת אֵל תְּהִי עוֹד נַעֲדַרַת: וְהִיא טָרָם יִקְרָאוּ וְנֵאֱמָר עוֹד הֵם
מְדַבְּרִים וְנֵאֱמָר אֲשַׁמַּע לְכַאוּרָה הִיא כְּפֹל דְּבַרִי אֱמָנָם נְבוֹא בְּזֶה מֵה צְנוּף לְכַפּוֹל לְהִיּוֹת
רֵאִי מוֹכַחַת וְתָנָא סִיפָא לְגִלוּיֵי רִישָׁא כִּי מְהִידוּעַ מְאֹמֵר רַבּוּז"ל בְּמַס' תַּעֲנִית בִּימֵי שְׁמוּאֵל
הַקָּטָן גְּזָרוּ תַּעֲנִית עַל עֲצִירַת גְּשָׁמִים וְיָרַד לָהֶם הַגָּשָׁם אַחַר עֲבוּר הַיּוֹם וְשִׁמְחוּ בְּזֶה אָמַר
לָהֶם שְׁמוּאֵל הַקָּטָן שְׁמַחְהוּ זֹה מֵה עוֹשֶׂה מְשָׁל לְמִלְךָ שְׁעָשָׂה רְצוֹן עַבְדּוֹ בְּהִתְחַנְּנוּ זְמַן רַב
אִין זֹאת שְׂבַח הַצִּיבּוֹר פַּעַם אַחֲרַת גְּזָרוּ ג"כ תַּעֲנִית עַל הָעֵנִין הַגָּ' ל' וְיָרַד לָהֶם בְּפִנְקָר אָמַר
לָהֶם שְׁמוּאֵל הַקָּטָן גַּם בְּזֶה לֹא הוֹגֵדֵל הַשְׁמַחְהוּ מְשָׁל לְמִלְךָ שְׁהִבְהִיל מְבוֹקֵשׁ עַבְדּוֹ טָרָם
יִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּהִתְחַנְּנוּ אִף הֵיכָן הוּא נִיכָר שְׂבַח הַצִּיבּוֹר רַק בְּאִנְיָן זֶה בְּאִמְרָם מִשִּׁיב הַרוּחַ
וּנְשַׁב זִיקָא מוֹרִיד הַגָּשָׁם וְנֵאֱמָר מִיטְרָא אִז גְּלוּי בְּעַלִּיל מַעֲלַת הַדְּרַת הַצִּיבּוֹר וְעַתָּה לְפִי
מְאֻמָּרם ז"ל אִין מוֹפֵת חוֹתָף עַל שְׂבַח הַצִּיבּוֹר כִּי אִם יִפְעִלוּ תִיכְף מְדִי יוֹצִיאוּ דְבַרִיהֶם
הַנְּעִימִים בְּבִקְשָׁה וְעַתָּה בַּעֲת רְאוּתוֹ כִּי צְדִיקִים עוֹשִׂים מְפַעְלוֹת נְפִלְאוֹת טָרָם קוֹרְאֵם ע"ד
רְצוֹן יְרָאוּ יַעֲשֵׂה אִף א"י אִיפּוֹא מוֹפֵת חוֹתָף עַל זֶה כִּי מַצַּד גְּוֹדֵל שְׂבַחָם הוּא שְׁמָא כְּמִשְׁל
הַשְּׁנִי אֲשֶׁר יִמְשָׁל שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אִף בְּזֹאת נִדַּע יִקְר וְתַפְאֶרֶת מַעֲלַת הַצְדִּיק וְשְׂבַחוֹ בְּהִיּוֹתוֹ
עוֹרָף לְהַתְּפַלֵּל עַל שְׁנֵי דְבַרִים כְּאִשַׁת לְמִשְׁל רְפוּאָה וְעוֹד אֵינָה דְבַר וְעַל אַחַת מֵהֶן נַעֲנָה
טָרָם יִקְרָא רַק מִחֲשַׁבְתּוֹ הַטְּהוּרָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וְעַל אַחַת מֵהֶן בְּעוֹדוֹ מְדַבֵּר וְהוּא נַעֲנָה
זֹאת לְאוֹת וּלְמוֹפֵת כִּי זֶה גַּם פְּעוּלַת מִחֲשַׁבָּה מְאוֹד נְחֻשְׁב' כְּאֲשֶׁר תַּגִּיד עָלָיו עֶסֶק הַשְּׁנִי
אֲשֶׁר פֶּעַל הַדִּיבּוֹר מִיָּד בִּידוּעַ כִּי הוּא שְׂבַח מַעֲלַת הַצְדִּיק הַנְּכַבֵּד וּמֵה שְׁהוֹצֵרָף לְזֶה לְעַרְוָף
תְּפִילָתוֹ בְּפָנִים שׁוֹכִי גְּבַהוּ דְרָכָיו הַקְדוּשִׁים נְעַלְמוּ מִלְּהַבִּין זֹאת וְעַתָּה הוּא מְבוֹנָר בְּפִסּוּק
הַגָּ' ל' וְהִיא טָרָם יִקְרָאוּ וְנֵאֱמָר אִף מִי יֵאמֵר כִּי הִיא מַצַּד שְׂבַח הַצְדִּיק ע"ז בָּא לְהוֹרוֹת
עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְנֵאֱמָר אֲשַׁמַּע בְּאוֹתוֹ מַעֲמָד וּמַצָּב מְדַבְּרִיו נְאֻמָּה לְפַעְלוֹ מִיָּד הִיא לְרָאִי

מְנוּכָרָת כִּי מִיַּד הַצַּדִּיק בְּשִׁבְחוֹ וְהַדְרָתוֹ הוּא זֹאת לָנוּ וְהִבֵּן: כִּי ה' בָּרָא חֲדָשָׁה בְּאַרְצָךְ נִקְבָּה תְּסוּבֵב גְּבֵר דֹּה' כָּל דָּבָר בְּעוֹלָם קוֹדֵם שָׂבָא בְּסוּד הַשְּׂבִירָה וּבִיטוּל הַמְּצִיאוֹת אֲזַ עֲדִינִין לֹא נִגְמַר שְׁלִימוֹת הַפְּלִי כִּי עוֹמֶדֶת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם לְהַשְׁבֵּר וַיָּבֵא לִיְדֵי הַפֶּסֶד וְכִלְיוֹן אֲבָל כְּשִׂבָּא לִיְדֵי שְׂבִירָה וּבִיטוּל וְאֲזַ יִכְנָס הַדְּבָר בְּבַחֲי' מ"ה וּמִזֶּה הַמ"ה בָּא הַתְּחַדְּשׁוֹת הָאֶרֶה חֲדָשׁ לְפָלִי הֵהוּא וְזֶהוּ שְׁמֵקֵינִים אוֹתָהּ כְּמוֹ הַתְּבוּאָה כָּל זְמַן שֶׁהוּא שְׁלִימָה בְּאַרְצָךְ אֲזַ אִי אֶפְשָׁר שֶׁתְּצַמַּח רַק כְּשִׁירְקָב וּבָא לִיְדֵי אֶפְסֵס וְאִין אֲזַ מְצַמִּים הִישׁוּעָה וְהִבֵּן וְהִנֵּה אַף שְׁזֶה הַשְּׂבִירָה הוּא גְבוּרָה וְדִין אַעפ"כ מְעוֹטָף בְּתוֹכּוֹ רַחֲמִים גְּדוּלִים שַׁע"י הַשְּׂבִיר' וְהַבִּיטוּל בָּא הַתִּיקוֹן וְהוּא בַחֲי' דְּכַר שֶׁהוּא רַחֲמִים וּז"ש ה' בָּרָא חֲדָשָׁה בְּאַרְצָךְ שְׁנוֹתָן לְהַפְּלִי בַחֲי' חֲדָשָׁה מִבַּחֲי' מ"ה וּז"ש נִקְב' תְּסוּבֵב גְּבֵר ר"ל שֶׁהַפְּלִי מְסַבֶּת הַגְּבוּרוֹת ר"ל שֶׁאֵעפ"כ שְׂבָאָה לִיְדֵי בִיטוּל אֲבָל מִכ"מ הוּא בַחֲי' גְּבֵר וְלִשׁוֹן זָכָר וְרַחֲמֵי גְדוּלִי וְדו"ק: אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מְלָךְ בְּטֵר' כָּל וְקִשָּׁה הָא אִין מְלָךְ בְּלֹא עִם רַק נ"ל כִּי מַה טַעַם אִין מְלָךְ בְּלֹא עִם רַק מַחֲמַת זֶה כִּי הַמְּלָךְ הוּא ג"כ אֲדָם כְּמוֹ כָּל הָעוֹלָם וּג"כ אֶפְשָׁר יֵשׁ בְּהַעֵם יוֹתֵר גְּבוּר מִמֶּנּוּ רַק שֶׁהוּא מְלָךְ מַחֲמַת הַסְּכָמַת הַמְּדִינָ' וּמִפְּנֵי זֶה הַדְּרָךְ הַטַּבֵּעַ כְּשִׂבָּא ח"ו יִשְׂרָאֵל בֵּין הַעַפ"וֹם אֲזַי הֵם מְסִיתִים אוֹתוֹ לְכַפּוֹר ח"ו רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן כִּי הוּא רַק מַחֲמַת הַסְּכָמָ' וּמִפְּנֵי זֶה רוֹצִים שְׁיִהְי' יוֹתֵר הַסְּכָמוֹת אֲבָל אֲנִי אִין צָרִיכִין לְשׁוּם הַסְּכָמָ' וּמִפְּנֵי זֶה אִין אֲנִי מְסִיתִים כְּשִׂבָּא עַפ"וֹם בִּינֵינוּ כִּי הַקַּב"ה וּב"ש אִין צָרִיף לְשׁוּם הַסְּכָמָה כִּי הִי הִנֵּה וְיִהְי' וּמִפְּנֵי זֶה הִי מְלָךְ אֶפְלִי קוֹד' בְּרִיאוֹת הָעוֹלָם רַק לֹא הִי אֲדָם שִׁיקְרָא מְלָךְ וְזֶהוּ לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחֻצְצוֹ כָּל אֲזַי מְלָךְ שְׁמוֹ נִקְרָא הִי קָרָאוּ מְלָךְ אֲבָל מְלָךְ הִי ג"כ קוֹדֵם וְדו"ק: וְהָאֲמִין בַּה' נִיחָשְׁבָה לּוֹ צְדָקָה נ"ל כִּי אֲבָרְהָם נוֹלַד בְּמִזְל צְדָק וְאִיתָא בְּזוֹה"ק אִין חֲדָשׁ תַּחַת הַשְּׁמַשׁ דִּהֵינּוּ כָּל דָּבָר שֶׁהוּא תַּחַת הַשְּׁמַיִם דִּהֵינּוּ הִילּוּף שֶׁל חֲמָה וְשֶׁל יוֹם וְלִילָה שְׁאִין שׁוּם חִידוּשׁ כְּדֹאֲתָמוּל כֵּן הַיּוֹם אֲבָל כְּשִׁיִּסְתַּפֵּל עַל שְׁרָשָׁם וְאֲזַ יֵשׁ חִידוּשׁ כַּמ"ש הַמְּחַדְּשׁ בְּטוּבוֹ וְכו' וְזֶה שְׂאָ נָא עֲנִיף הֵינּוּ שְׂאָ עֲנִיף לְמַעְלָה מִהַשְּׁמַשׁ וְרָאָה מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד שֶׁם צְפוּנָה וְנִגְבָּה לְכָל ד' רוּחוֹת הָעוֹלָם רַק שֶׁתְּשָׂא עֲנִיף לְמַעְלָה מִהַשְּׁמַשׁ דִּהֵינּוּ מִהַטַּבֵּעַ וְזֶהוּ שְׁאָמַר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם צֵא מֵאַצְטַגְגִּינוֹת שְׁלָךְ וְהוֹסִיף לּוֹ ה' דִּהֵינּוּ הָא לְכֶם זָרַע וְאֲזַ נַעֲשֶׂה מִצְדָּק צְדָקָה וְנִשְׁנָה הַמַּז"ל וְלִפְיָךְ הוֹלִיד כִּי חֲיֵי בְּנֵי וּמְזוּנֵי לָאוּ בְּזִכּוֹתָא תִּלְיָא מִיִּלְתָּא רַק בְּמִזְלָא וְאֲגַב זֶה יִתְנַרֵץ שֶׁקִּשָּׁה לָמָּה עַל הַבְּטָחַת הַבְּנִים הָאֲמִין וְעַל יְרוּשָׁת א"י שְׂאֵל אוֹת כִּי אַאע"ה הִי קֶטֶן בְּעֵינֵי וְהִי דוּמָ' לּוֹ כְּאִילוֹ אִין לּוֹ שׁוּם זְכוּת וְלִפְיָךְ שְׂאֵל אוֹת עַל יְרוּשָׁת א"י כִּי יְרוּשָׁת א"י תְּלוּי בְּזִכּוֹת אֲבָל בְּנִים תְּלוּי בְּמִזְל כַּמ"ש חֲיֵי בְּנֵי וְכַנ"ל וְאֶף שֶׁהִי רוֹאָה בְּמִזְלוֹ שְׁאִין מוֹלִיד הוֹסֵף הַקַּב"ה הָא וְנַעֲשֶׂה מִצְדָּק צְדָקָה כַּנ"ל וְאָמַר וְהָאֲמִין בַּה' כִּי צְדָקָה אִין לָהּ שִׁיעוּר וְאַבְרָהָם הִי קֶטֶן בְּעֵינֵי רַק שֶׁהַש"י נוֹתֵן לּוֹ בְּמַתְנַת חֲנָם וְצְדָקָה אִין לָהּ שִׁיעוּר וְלִפְיָךְ וְהָאֲמִין כִּי חָשַׁב שְׁעוֹשֵׁ' לּוֹ הַקַּב"ה מַחֲמַת צְדָקָה וְדו"ק: וַיִּמְהַר מִשׁ וַיִּקּוֹד אַרְצָ' וַיִּשְׁתַּחוּ וְהֵנ' דְּיוֹעַ כְּשֶׁהַצַּדִּיק מַעַל' מִיָּם נוֹקְבִין לְעִילָא דִּהֵינּוּ תוֹר' וּמַע"ט אֲזַ מוֹרִיד מִי מְלַמְעָל' דִּהֵינּוּ הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת עַל הַדְּרָךְ הַפְּתוּב כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לֵה' וְכו' תִּקְרִיבוּ אֶת קַרְבְּנֵכ' ר"ל תִּקְרִיבוּ לְשׁוֹן הַפְּעִיל כְּלוֹמַר תִּקְרִיבוּ אֶת קַרְבְּנֵכ' הַשְּׁפָעֶת טוֹבוֹת שֶׁלְכ' מְלַמְעָל' וְזֶה רִימְזוּ לָנוּ הַפְּתוּב וַיִּמְהַר מִשָּׁה וַיִּמְהַר לְשׁוֹן מִהַר וּמִתָּן רַצ' לְכַשֵּׁהַצַּדִּיק נוֹתֵן מְהַר וּמִתָּן לְמַעַל' אֲזַ וַיִּקּוֹד אַרְצָ' מוֹרִיד הַשְּׁפָעוֹת מְלַמְעָל' לְמַט' וַיִּשְׁתַּחוּ לְשׁוֹן וַיִּשְׁטַחוּ כִּי תִיו מִתְחַלֵּף בְּטִית רַצ' לְשַׁע"י הַצַּדִּיק מִתְפַּשֵּׁט הַשְּׁפָעוֹת לְכָל מַה שְׁצָרִי וְדו"ק: הַטַּעַם לָמָּה מִשָּׁה קָרוּי אִישׁ כְּדֹאֲמַרִּינוּ מִי קָרוּי

איש זה מִשֵּׁה וקש' הלא מִשֵּׁה הי' מבחר הַבְּרִיאָה שֶׁבְּאַנְשֵׁי הי' לו' לקרותו בְּשֵׁם אָדָם כִּי
מְדַרְיגוֹת אָדָם הוּא מְבַחֵר שֶׁבְּאַרְבַּע מְדַרְיגוֹת איש גֶּבֶר אָנוּשׁ אָדָם וְלָמָּה נִקְרָא בְּשֵׁם איש
וּנ"ל הַטַּעַם כִּי הַצַּדִּיק צָרִיף לְהִיּוֹת בְּעֵינָיו עֵנָיו וְשָׁפֵל בְּמָאֵד מָאֵד אָבָל כְּשֶׁצָּרִיף לְהִתְפַּלֵּל
אֵינָה דְּבָר לְהַשִּׁי"ת צָרִיף לְהִיּוֹת בְּעֵינָיו בְּגִדְלוֹת כִּי אִם יְהִי שָׁפֵל בְּעֵינָיו אֲזִי לֹא יוּכַל
לְהִתְפַּלֵּל וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּגְבַּה לְבֹו בְּדַרְכֵי ה' וּמִשֵּׁה הי' לו' אֵלּוּ שְׁנֵי מְדַרְגוֹת וְהָאִישׁ מִשֵּׁה
עֵנָיו מָאֵד וְהוּא לֹא יַדַּע מִנְּעוּרָיו שֶׁהוּא עֵנָיו וּכְשֶׁהָיָה צָרִיף לְהִתְפַּלֵּל הִי' בְּגִדְלוֹת וּבְזָה הוּא
הַקְּרוֹי אִישׁ אֶלְף לְשׁוֹן אֵין שְׁלֹא הִי' נְחָשָׁב בְּעֵינָיו לְכֻלּוֹם וּכְשֶׁהָיָה צָרִיף לְהִתְפַּלֵּל הִי' בְּעֵינָיו
יֵשׁ וְזֶה אִישׁ ר"ת אֵין יֵשׁ וְאֵין לֹא נֶאֱמַר אֶלְא א' פְּלוֹמֵר שֶׁהִי' עֵנָיו כֹּף עַד שְׁלֹא הִי' יַדַּע
שֶׁהוּא עֵנָיו וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא בְּאֶלְף זַעֲרָא כִּי יִקְרָא הִיא אוֹתִיּוֹת אִישׁ וי' ק' ר' הוּא שְׁוִין
וְאֶלְף זַעֲרָא הוּא לְשׁוֹן אֵין וּכְתִיב זַעֲרָא שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא יַדַּע שֶׁהוּא עֵנָיו וּד"ק: מְשֻׁנָּה
כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעַה"ב וְקִשָּׁה בְּעַה"ב הִנֵּה לִי לְמַכְתָּב וְנִרְאָה כִּי יִשְׂרָאֵל יוֹנְקִי
מִסְטָרָא דְקֻדְוָשׁ ע"י מְצוֹת וְאוּה"ע יוֹנְקִי מִסְטָרָא אַחֲרָא וּכְתִיב כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ שִׁישְׂרָאֵל
יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק אֱלֻקוֹת שְׁעִי"ז עוֹשֶׂה מְצוֹת וְזֶהוּ פִּירוּשׁ כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק אֱלֻקוֹ וְזֶה
מְבִיא אוֹתָן לְעַה"ב וְד"ל: בְּגִמְרָא מְסַכֵּת חֲגִיג' אֵין בֵּין מֵיִם הָעֲלִיוֹנִים לְמֵיִם הַתַּחְתּוֹנִי אֶלְא
כְּמֵלֵא נִימָא נ"ל בְּיָאוּר הָעֲנָנִין כִּי יָדוּעַ כִּי תוֹרְתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה נִקְרָאת מֵיִם הוּי כֹּל צָמָא לְכוּ
לְמֵיִם וַיֵּשׁ בְּלִימוּד תוֹרְתֵנוּ שְׁנֵי בְחֵי א' מִי שְׁלוֹמֵד כְּרָאוֹי בְּיָרְאָה עֲצוּמ' הִיא הָעוֹלָה לְמַעְלָה
ב' מִי שְׁלוֹמֵד כְּדַרְךָ מְצוֹת אֲנָשִׁים מְלֻמְדָה אֵין פְּחַד וְיִרְאָת ה' נֶגְדַּ פְּנֵיו וְשִׂאֲרַת לְמַטָּה אֵין
לָהּ כֹּנָפִים לְעוֹף לְמַעְלָה כְּמִבְּנוֹאֵר כִּמ' פְּעָמִי בְּזֶה"ק גַּם חֲכָמֵי הַש"ס דְּבָרוּ מְזָה כְּדַרְשָׁתֶם
וְהִי אֲמוּנַת עֵתֶךָ כו' יִרְאָת ה' הִיא אוֹצְרוֹ אֵי אֵית בִּי יִרְאָה אֵין אֵי לֹא לֹא הִגַּם כֹּל אֲנָשִׁים
לוֹמְדִים הַתּוֹרָה הַעֲיָקֵר הִיא אִם לְנוֹמְדָה כְּרָאוֹי בְּיָרְאָה כו' וְהֵנ' הַמִּילּוּאֵי מְמַלֵּת נִימָא הֵמָּה
עוֹלִים כְּמִסְפֵּר יִרְאָה צָא וְחֻשׁוֹב וְתַמְצָא וְהוּא הַמְּבֻנָּאֵר בְּגִמְרָא הַנ"ל אֵין בֵּין מֵיִם הָעֲלִיוֹנִי
הַיֵּינוּ הַתּוֹרָה הָעוֹלָה לְרוּם לְמֵיִם הַתַּחְתּוֹנִי הַיֵּינוּ הַתּוֹרָה הַנְּשִׂאֲרַת לְמַטָּה אֶלְא כְּמֵלֵא נִימָא
הַיֵּינוּ מִילּוּאֵי שְׁל מֵלֵת נִימָא הָעוֹלָה מִסְפֵּר יִרְאָה אִם לְנוֹמְדָה כֵּן אֲזִי עוֹלָה לְמַעְלָה בְּלִי שׁוּם
מְנִיעָה וּמַעַכְבַּ וּכּוֹעֵל שְׁמַחָה וְשַׁעֲשׁוּעִים וְדו"ק: בְּגִמְרָא מְסַכֵּת בִּיעָה אֵי לָאו הִיא יוֹמָא
כְּמָה יוֹסֵף אֵיכָא בְּשׁוּקָא נִרְאָה לִי כִּי אָנוּ מְבָרְכִין בְּמוֹצָאֵי שְׁבֵת הַמְּבַדִּיל בֵּין קוֹדֵשׁ לְחֹל
וְכו' וְדַע אִם לֹא הִי' תּוֹרָה לֹא הִי' הַבְּדֵלָה כ"ש כִּי אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְכו' וְלֹא הִי'
בֵּין קוֹדֵשׁ לְחֹל כִּי לֹא הִי' שְׁבֵת וְאָנוּ אוֹמְרִים קוֹדֵשׁ לִימוּד תוֹרְתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ
שְׁשֻׁמַּת חֵלְקִי וְכו' הֵם מְשַׁכְּימִים וְאָנוּ מְשַׁכְּימִי הֵם מְשַׁכְּימִי לְרַעָה וְאָנוּ מְשַׁכְּימִי לְתוֹרָה
אָבָל אִם לֹא הִי' תּוֹרָה לֹא הִי' אֲנַחְנוּ גְּדוּלִי מֵהֶם וְזֶה שֶׁאָמַר רַב יוֹסֵף אֵי לָאו הִיא יוֹמָא
כְּמָה יוֹסֵף אֵיכָא בְּשׁוּקָא וְאֵין אָנוּ גְּדוּלִי מֵהֶם כִּי אָנוּ שְׁוִים מְשַׁכְּימִי וְדו"ק: פִּירוּשׁ עַל
מָה שֶׁאָמְרוּ חו"ל אֶלְמֵלֵא שְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שְׁבֵתוֹת מִיָּד הִי' נִגְאָלִין וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ שׁוֹמְרֵי
כְּמָה וְכְמָה שְׁבֵתוֹת וְאֵין אֲתָנוּ יוֹדַע עַד מָה אִף הָעֲנָנִין הוּא דְּהִנֵּה נְשִׂאֲלֵתִי מֵאָדָם אַחַד
דְּבִזְה"ק כְּתִב דְּשְׁבֵת אֵיקְרֵי קוֹדֵשׁ וי"ט אֵיקְרֵי מְקָרָא קוֹדֵשׁ וְהִלָּא בְּכ' אֲמֹר כְּתִיב גַּבִּי
שְׁבֵת מְקָרָא קוֹדֵשׁ וְנִרְאָה דְּהֵנ' בְּלוּחוֹת הֶרְאֵשׁוֹנוֹת כְּתִיב זְכוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֵת וְכו' כִּי
שְׁשֻׁמַּת יָמִים עָשָׂה כו' הַיֵּינוּ זָכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וּבְכ' נֶאֱתַחֲנֵן בְּלוּחוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹ כְּתִיב
שְׁמֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֵת לְקַדְּשׁוֹ כו' וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּנְצִיאֲךָ וְכו' דְּהוּא
זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם וְהָעֲנָנִין דְּהֵנ' כֹּל הִמְלִי צָרִיכִי לְהִיּוֹת לָהֶם הַתַּחְבְּרוֹת זֶה לָזֶה דָּאֵי לֹא
לֹא הִי' יְכוּלִי לְהִיּוֹת יָמֵי חוֹל כֹּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָה וְהֵנ' שְׁבֵת הוּא מְקַבֵּל רֵאשׁוֹן מֵאֲחָדוֹת הַפְּשׁוּט

ולכן נקרא רק קונדש בקל מקום וי"ט הוא מקבל קדוש' משבת וחול המועד יש לו התחברות עם יו"ט וימי החול הם מקבלי' מימי חולו של מועד וכו' ובאר מה שאמרו חז"ל ע"פ וספרת' לכם ממקרת השבת ואמרו חז"ל דהוא יום שני של פסח וא"כ למה פתיב ממקרת השבת ולדרפנו ניקח פיון דכל הימ' הם מקבלי' זה מזה ופסח הוא מקבל ראשון משבת לכן גם הוא כמו שבת לכה פתיב ממקרת השבת ולפ"ז ניקח דיום שבת בעצמו הוא נקרא קונדש ולכן לא נכתב בשום מקו' בשבת מקרא קונדש רק בפ' אמור שכלל כל המועדי' בהדי שבת והוא משפיע לכל הימים ועי"ז הוא ג"כ מקבל תענוג כמו הזכר שמשפיע ועי"ז גם הוא מקבל תענוג לכה פתיב בפ' אמור מקרא קונדש גבי שבת ולכה בלוחות הראשונות פתיב זכר למעש' בראשית דהוא העיקר שמקבל מאחדות הפשוט אבל בלוחות האחרונ' פתיב ליציאת מצרי' דהיינו ע"י שהשבת מתחבר עם כל המועדי' וידוע דהמנועדי' עיקרם זכר ליציאת מצרים ולכן בראשונ' פתיב זכור דבאמת שבת בעצמו הוא בבחי' דכורא פי לכל ימי החול יש להם בן זוג אבל שבת הוא יום השביעי הוא יחידו דהוא המרכז שש' קצוות פנודע וזה סוד זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו ולפ"ז ניקח דאמרו חז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד הי' נגאלין היינו ע"ז האופן רמזו דישמרו זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרי' והבן וד"ק: פירוש על מאמרם מצאתי לדוד היכן מצאתי בסדו' דהנ' מה שאנו עכוני' בינונו ביום קראנו ר"ת יבק ענינו הוא שהשם הזה גי' אהי' הוי' אדנ' שיהא בחי' מחשבה קול דבור שאהי' הוא בחי' מחשב' לשון עתיד שיצא מהלב מפח אל הפועל והקול הוא בחי' הוי' לשון הוי' הקול הוא עדיין בגרון והדיבור הוא בחי' אדנ' הוא מלכות פה ואם פן פשאדם מכונן במחשב' וקול ודיבור בנודאי יענונו ביום קראנו וכו' יש לפרש מאמרם ז"ל היכן מצאתי בסדום דהנ' דוד עבדי הוא בחי' נפש דוד הוא השכינ' פיזוע ליי"ח בסדו' גימ' השם יב"ק פנ"ל במחשב' קול ודיבור וזה פי' מצאתי לדוד עבדי היינו בחינת נפש דוד הוא השכינ' היכן מצאתי בסדום רצה לומר פשאדם מכונן במחשבה קול ודיבור פנ"ל: בגמרא אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הפיס הגה לכאור' קשה דאיתא בגמרא בענין בן דוד זכו וארי עם ענני שמיא אתא לא זכו עני ורכב על חמור והנה הסברא נותנת שפכל עניני' המעונתים לביאת בן דוד יהיה ג"כ חילוק בין זכו וכנ"ל ונ"ל כה דהנה ידוע עהעלאת דרפ"ח ניצוצות והיינו ע"י תורה ותפלה והנה פרוטה נ"ל מרומז על רפ"ח ניצוצות עם הכולל ועם בחי' ויבחי' ה' והנה רפ"ח במ"ק עולה ט' והנה ה' ידוע שהוא ג' נויים נמצא עולה במ"ק ט' והנה יראה במ"ק ג"כ ט' והנה נאו' גי' אהבה נאות ה' גי' יראה במ"ק פנ"ל והנה ידוע פמים הפנים אל פנים מים היא בחי' חסד והיינו בחי' אהבה פיזוע ושני פעמים אהבה עם הכולל עולה במ"ק ט' והנה ידוע ממה שאיתא בזה"ק על לוז שלא שלטה בחי' מ"ה היינו שמכונן כנגד אות ט' והנה ידוע מאמר חז"ל חיי ובני ומזוני במזלא תלי' ומבנאר בספרים שיש עולם שהיא בחי' מזל נמצא מוכרח שאות ט' הוא בחי' מזל והנה אות ט' ידוע שהוא גי' כ"ו פמנן שם הוי' ב"ה והנה עם הכולל גי' במ"ק ט' ולפי הנ"ל נ"ל כה באם ח"ו לא זכו אזי הפשט אין בן דוד בא עד שיכלה פרוטה מן הפיס כמשמעו שיהי' ח"ו עניות ובאם זכו יהיה הפשט כה ששם הצדקה יכול לפעול בחי' העלאת ניצוצות וגם עם כל עניני' גשמיות יעלו ניצוצות וזה מרומז בשם פיס שבתוכו גשמיות והנה פיס במ"ק בגי' ט' פמנן רפ"ח הנ"ל ונמצא הפשט אין בן דוד בא עד

שִׁיכְלָה מִלְשׁוֹן פְּלִתָּה נִפְשֵׁי הַיְיָנוּ בַחֲי' תְּשׁוּקָה הַיְיָנוּ בַחֲי' הַעֲלָא' פְּרוּטָה הַיְיָנוּ עַנְיָן הַעֲלָאת
נִיצוּצוֹת עַד שְׁרָשָׁם ע"ד הַמְתַקֵּת הַדֵּינִים הִיא בְּשֵׁרֶשֶׁם בְּבַחֲי' ט' כַּנ"ל מִן הַפִּיס הַיְיָנוּ גַם
בַּגְּשָׁמִיּוֹת וְהַבֵּן הַיֵּטֵב כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן וְיִדְוַע ט' הִיא בַחֲי' טוֹב הַיְיָנוּ ר"ת
מִן תִּיבַת טוֹב וּנ"ל טוֹב עִם הַכּוֹלֵל גִּי' ח"י וּבַמ"ק ט' וּמַמ"ק נִזְכָּה לְמִסְפָּר גְּדוֹל אָמֵן: בְּעֶזְר
גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים נִשְׁלְמוּ הַלְקוּטִים וְהַמְקַטְבִּים וְכֵן יַעֲזָרֵנִי אֱלֹהֵי הַרְוַחוֹת לְהַשְׁלִים גַם
חִידוּשֵׁי הַלְכוֹת וּבְזָבוֹת זֶה יֵאִיר עֵינַי וְלִבִּי בְּתוֹרָתוֹ לְשִׁמְהָ וְאַזְכָּה לְשִׁמְשׁ ת"ח וְלִהְתְּאָבֵק
בְּעֶפֶר רַגְלֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת בְּצָמָא אֵת דְּבַרְיהֶם וְלַעֲבֹד אֵת ה' מִתּוֹךְ שְׁמַחָה וְהִרְחַבְתָּ הַלֵּב
אָמֵן כִּי"ר דְּבַרֵי נֶכֶד הַמְחַבֵּר זַלְל"ה הַמְבִיא לַבֵּיה"ד יְדוּדָא לִיבֵשׁ נָתַן כֵּן הַמְנוֹחַ הַחֲסִיד
וּמִןפְּלֵג יָרָא אֱלֻקִּים חו"פ מַדְר' אֱלִימֶלֶךְ זַלְל"ל: תָּם וְנִשְׁלַם שְׂבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם